

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.1. Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši

A.1.1. Zadanie úlohy

Územný plán mesta Banská Bystrica (ÚPN mesta Banská Bystrica) objednalo u AUREX-u, spol. s r.o. Bratislava mesto Banská Bystrica listom primátora mesta č. Pr V 110/03 zo dňa 6.5.2004 na základe výberu zhotoviteľa vo verejnej súťaži vo verejnej súťaži.

V zmysle požiadavky objednávateľa, podaného návrhu na spôsob zhotovenia úlohy, ako aj požiadaviek stanovených v Zadaní pre spracovanie ÚPN¹ pozostáva spracovanie ÚPN mesta Banská Bystrica z týchto samostatných etáp:

Č. etapy	Etapa	Zodpovedný
1	Prípravné práce	Obstarávateľ ÚPN
2	Prieskumy a rozbor (vrátane Krajinno-ekologického plánu)	Zhotoviteľ ÚPN
3	Návrh zadania	Obstarávateľ ÚPN
4	Doplňujúce prieskumy a rozbor záujmového územia	
5	Koncept územného plánu	Zhotoviteľ ÚPN
4	Prerokovanie konceptu ÚPN mesta a vyhodnotenie pripomienkového konania	Obstarávateľ ÚPN
7	Návrh územného plánu	Zhotoviteľ ÚPN
8	Prerokovanie návrhu ÚPN mesta a vyhodnotenie pripomienkového konania	Obstarávateľ ÚPN
9	Čistopis ÚPN mesta	Zhotoviteľ ÚPN

A.1.2. Dôvody pre spracovanie ÚPN mesta Banská Bystrica

Hlavným dôvodom pre spracovanie ÚPN mesta Banská Bystrica bolo zohľadnenie prebiehajúcej zmeny spoločensko-ekonomických podmienok, ale predovšetkým súčasného legislatívneho stavu v oblasti

- vlastníckych vzťahov, a to z hľadiska zosúladenia individuálnych a verejných záujmov, ktoré sa premietajú najmä do problematiky vymedzovania verejného záujmu a verejnoprospešných stavieb,
- kompetencií a práv mestskej samosprávy vo vzťahu na jednej strane ku štátnej správe a na druhej k občanom, ktorá v záujme zabezpečenia komplexného rozvoja územia a plnenia úloh samosprávy musí pružne reagovať na požiadavky riešenia konkrétnych investično-podnikateľských aktivít,

ako aj vývoja v oblasti

- objektívnych tendencií v premenách sídelnej štruktúry Slovenska a jeho jednotlivých regiónov so zohľadnením najmä
  - požiadaviek na rozvoj mesta vyplývajúcich zo záväznej časti ÚPN VÚC Banskobystrického kraja z roku 1998 vyhlásenej nariadením vlády SR č. 263/1998 a následnej aktualizácie z roku 2004 a 2009,
  - požiadaviek na rozvoj mesta vyplývajúcich zo záväznej časti Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001, vyhlásenej nariadením vlády SR č. 528/2002 Z.z.,
  - zapojenia SR do európskych štruktúr,

¹ Schválené MsZ v Banskej Bystrici uzn. č. 510/2006 - MsZ zo dňa 30. marca 2006

- odvetvových koncepcií a stratégií,
- ostatných známych zámerov rozvoja územia,
- územnosprávnych zmien v širšom priestore mesta vyvolané odčleňovaním jednotlivých obcí po r. 1989,
- zámerov formovania nadradeného dopravného a technického vybavenia,
- koncepčných názorov na formovanie urbánnej štruktúry mesta,
- reštrukturalizácie hospodárskej základne mesta i jeho záujmového územia,
- princípov formovania mesta v oblasti spoločenskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry,
- koncepcií riešiacich základný komunikačný systém mesta a rozvoj jeho technického vybavenia.

Schválený územný plán mesta by mal ako podklad pre rozhodovanie o rozvoji a konkrétnej výstavbe na území mesta slúžiť okrem samosprávnych orgánov mesta Banská Bystrica aj orgánom Banskobystrického samosprávneho kraja a štátnej správy, zodpovedným za rozhodovanie v území.

A.1.3. Ciele spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica

Ideová vízia rozvoja mesta a jej napĺňanie z hľadiska obsahu a formy je v ÚPN odvodzovaná predovšetkým zo širších sídelných, krajinných, kultúrnohistorických, politických, ekonomických a urbanistických súvislostí, ktoré boli postupne formované od založenia slovenskej osady cez udelenie výsad slobodného kráľovského mesta Banskej Bystrici v roku 1255 až po súčasnosť. Ideová potreba modelovania výhľadového obrazu mesta je zakotvená v Zadaní k novému ÚPN mesta, následne schválenom MsZ v Banskej Bystrici.²

Koncepcia ÚPN mesta sleduje tieto hlavné ciele a riešenie s nimi súvisiacich problémov:

- V oblasti formovania dopravného vybavenia na celoslovenskej úrovni využiť pri návrhu priestorového usporiadania širších vzťahov stredovú polohu Banskej Bystrice formovaním obchvatového systému mesta tak, aby navrhované riešenie umožnilo v území medzi Banskou Bystricou a Zvolenom križovanie a prepojenie rýchlostných komunikácií R1, R2 a R3 s vytvorením dopravného uzla stredného Slovenska. Tým by vznikli podmienky pre optimalizáciu dopravných vzťahov v smeroch sever-juh a východ-západ stredom Slovenska, a tým aj pre naplnenie koncepčných zámerov obsiahnutých v Koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001 a v ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, súvisiacich s prepojením banskobystricko-zvolenského a žilinsko-martinského ťažiska osídlenia.
- V sídelnom systéme stredného Slovenska vytvoriť z Banskej Bystrice hlavný pól rozvoja stredoslovenského regiónu v podobe sídelného centra najvyššej kategórie a veľkosti, založenej na urbanistickom modeli riešenia s cieľom vytvorenia funkčno-priestorových predpokladov nárastu mesta na 100.000 obyvateľov v návrhovom období do r. 2025. Mesto riešiť ako urbánne jadro sídelnej aglomerácie, na ktoré bude synergicky pôsobiť aj potenciál gravitujúcich sídiel s veľkosťou takmer 20.000 obyvateľov, začlenených do tejto širšej urbanistickej jednotky. Navrhovaným riešením sa sleduje vytvorenie predpokladov pre korigovanie problémov v sídelnom systéme (pre ktorý je charakteristická značná rozptýlenosťou a polarizácia) integráciou sídel do jednotnej administratívnej, územno-urbanistickej a ekonomickej jednotky, ako aj vytvorenie predpokladov pre efektívnejšie riadenie rozvoja územia.
- Sídelné centrum formovať ako urbanistický útvar tvorený silným urbánnym jadrom s koncentráciou funkcií, s intenzívne využívanými historickými i novovytvorenými priestormi s uplatnením tradičných urbánnych foriem v rozvoji mestskej štruktúry a v kombinácii s tradičným rurálnym prostredím satelitne rozmiestnených sídel dotvárajúcich kolorit okolia mesta a krajiny. Následnou realizáciou uvažovaného priestorového systému

² Niektoré body Zadania museli byť najmä z hľadiska použitej terminológie v čistopise ÚPN mesta korigované v zmysle pripomienok k návrhu ÚPN a v záujme zosúladenia ÚPN mesta s nadradenou ÚPD.

využívajúceho rozdielnosti urbanizovaných prostredí jadra a jeho satelitov vznikajú možnosti väčšieho alternovania územnej lokalizácie funkcií sídelného centra.

- V pôdorysnom formovaní mesta naďalej uvažovať s rozvíjaním založeného radiálno-okružného systému za súčasného uplatňovania základných priestorových jednotiek, akými sú ulica, skvér a námestie, v prevažnej miere s použitím blokového systému zástavby s cieľom postupného skvalitňovania urbánnosti mestského prostredia v navrhovanom zastavanom území mesta.
- V urbanistickej koncepcii funkčno-priestorového usporiadania mestského organizmu navrhovanými zámermi eliminovať nedostatky v mestskej štruktúre a postupne skvalitňovať prostredie mesta vymiestnením a/alebo transformáciou nevyhovujúcich funkcií a odstraňovaním priestorových nedostatkov s cieľom dosiahnutia vyššieho stupňa rozvoja Banskej Bystrice.
- Pri formovaní urbanistického usporiadania záujmového územia mesta, okrem existujúcich základných vzťahov medzi mestom a okolitými satelitnými sídlami, zamerať riešenie na hlavný vzťahový priestor medzi Banskou Bystricou, Badínom a Vlkanovou s cieľom stanovenia ideových regulatívov funkčno-priestorového usporiadania tohto územia, použiteľných ako urbanistické podklady pre následné urbanistické štúdie, ÚPN uvedených obcí územne nadväzujúcich na Banskú Bystricu, ako aj podklady pre širšie územné koncepcie ÚPN VÚC Banskobystrický kraj.
- V priestorovom formovaní mesta dosiahnuť výraznejšie uplatnenie kompozičných radiál a osí, ktoré na základe morfológie územia Banskej Bystrice budú viac uplatňované pri užívaní a vnímaní jednotlivých priestorov. Sekundárnymi kompozičnými prvkami doceliť vytvorenie peších osí a prepojení v okružnom smere, ktoré okrem kompozičného významu budú využívané ako funkčné prepojenia radiál.
- Usmerniť vývoj urbanistickej mierky mesta so zámerom postupnej regulácie prevládajúcej výšky zástavby na 4 až 5 nadzemných podlaží s cieľom vytvorenia základného urbanistického korpusu mesta a podmienok na elimináciu nadmerných rozdielností v priestorovom výraze mesta a jeho základných priestorových jednotiek.
- Mesto naďalej formovať ako kompaktné urbánne prostredie odvodzované od historickej zástavby stredu mesta s cieľom ďalšieho rozvoja pôvodného koloritu a kultúry mestského prostredia Banskej Bystrice. Súčasne vytvárať predpoklady pre najekonomickejšie dopravné a technické vybavenie mestského územia.
- Územia južnej a východnej rozvojovej osi mesta urbanisticky formovať tak, aby v navrhovanom a výhľadovom usporiadaní týchto priestorov bolo postupne vytvorené plnohodnotné urbánne prostredie. V južnej časti mesta urbanistickým stvárnením a funkčným obsahom dosiahnuť rast v súlade s výhľadovým organizmom komplexu regionálnej medzimestskej štruktúry Banská Bystrica – Zvolen, na východnej strane mesta dosiahnuť vytvorenie plnohodnotného mestského prostredia.
- V návrhu rozvoja bytového fondu mesta k roku 2025 uplatniť, okrem splnenia základného cieľa súvisiaceho so základným smerovaním rozvoja mesta a jeho návrhovou veľkosťou, aj požiadavky na skvalitňovanie štruktúry a potenciálu bytového fondu v podobe rozširovania jednotlivých foriem bývania s vytvorením predpokladov pre vylepšenie stavu komunálneho bytového fondu tak, aby tento k cieľovému roku ÚPN predstavoval cca 5 % z celkového bytového fondu.
- Pri tvorbe a štruktúrovaní dopravného systému mesta doceliť také riešenie, ktoré by systémovým návrhom dopravných tokov rovnomernejšie rozkladalo dopravné zaťaženia na území mesta. Priestorovým usporiadaním vytvoriť predpoklady pre zvýraznenie pešej dopravy (peších osí, radiál, prepojení verejných priestranstiev, vyhladkových peších promenád a priestorov) a hlavne doceliť, aby v nábrežnej zóne centra mesta od Huštáku až po železničnú stanicu na ceste I/66 došlo k podstatnému zníženiu intenzity dopravy a tým k uvoľneniu priestorov v prospech nábrežnej promenády mesta a jej nového urbanisticko-architektonického stvárnenia. Línie cestného dopravného systému mesta v kontaktných (dotykových) územiach Hrona presunúť do vzdialenejších polôh od tejto

prírodnej, ekologickej a kompozičnej osi s cieľom minimalizácie negatívnych vplyvov dopravy na biokoridor nadregionálneho významu.

- Konceptiou riešenia dopravy dosiahnuť dvojúrovňový systém obsluhy, a to:
  - primárny – komplexne obsluhujúci základné funkčné zložky mesta a ich zariadenia na všetkých úrovniach a
  - sekundárny – zameraný na obsluhu územia z hľadiska rekreačných potrieb mesta, t.j. obsluhy jeho rekreačného zázemia, pričom zabezpečiť ich vzájomnú prepojitelnosť.
- Vo východnej časti toku Hrona od Uhliska až po hranicu administratívneho územia mesta a na južnom toku od Radvane po územia Badína a Vlkanovej docieľiť postupným dotváraním prírodného prostredia biokoridoru Hrona enklávami parkových priestorov a úprav zachovanie ekologických hodnôt tohto územia v urbanizovanom prostredí mesta, ako prírodného fenoménu mimoriadnej hodnoty.
- Mestskú funkčno-priestorovú štruktúru rozvíjať v symbióze so založeným systémom lesoparkov a prímestských lesov ako základnej funkčno-priestorovej zložky prímestského rekreačného územia s cieľom optimalizácie funkčných väzieb urbánnych priestorov na rekreačný potenciál okolia a využitia prírodných kompozičných elementov v krajinnom výraze a obraze mesta.

V metodike spracovania ÚPN mesta je hlavným cieľom vytvoriť dokument, podľa ktorého bude záväzne regulovaný komplexný vývoj mesta do roku 2025 s dôrazom na hlavné celomestské regulatívy funkčnej a priestorovej skladby územia mesta a jeho vybavenia dopravnou a technickou infraštruktúrou, čím budú vytvorené predpoklady pre jednoznačnú reguláciu rozvojových celomestských princípov, ktorých priemet do detailnejších riešení na úrovni zonálnych priestorov bude následne prebiehať v zonálnych územných plánoch, urbanistických štúdiách a genereloch. Rozsah súboru regulatívov ÚPN mesta podriaďiť zámeru minimalizácie spracovávaní zmien a doplnkov ku koncepcii plánu v priebehu jeho záväzného používania, t.j. aby boli obsahovo zamerané na reguláciu základných funkčno-priestorových a kompozičných usmernení.

Medzi hlavné ciele riešenia uvedené v tejto časti textovej dokumentácie boli vybrané zásadné cieľové zámery s výrazným dopadom na formovanie urbanistickej (rozvojovej) koncepcie mesta, ďalšie ciele uvedené v Zadaní k ÚPN mesta Banská Bystrica tvoria neoddeliteľnú súčasť koncepcie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica.

Okrem takto stanovených hlavných cieľov patrilo medzi ďalšie ciele nového ÚPN mesta aj

- preskúmanie disponibility pôvodne navrhnutých plôch na rozvoj funkčno-priestorového systému mesta,
- overenie možností a odporúčenie takých riešení funkčno-priestorového usporiadania územia, v dôsledku ktorých by v návrhovom období nedochádzalo k poškodzovaniu záujmov ochrany prírody a krajiny, a ktorými by bol v maximálnej miere využitý krajinné-ekologický potenciál riešeného územia,

čo bolo hlavne predmetom spracovania variant konceptu ÚPN mesta.

Ďalšími cieľmi spracovania ÚPN mesta sú potom v zmysle Zadania najmä:

- určenie záväzných regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia mesta,
- návrh koncepcie zabezpečenia územia mesta dopravným a technickým vybavením s prepojením na záujmové územie,
- vytvorenie územných predpokladov pre rozvoj základných a nastavbových funkcií (aktivít) mesta v oblasti bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie, výroby a technického vybavenia,
- návrh účinnej ochrany a primeraného začlenenia historicko-kultúrnych, stavebných a technických hodnôt (reprezentovaných najmä Pamiatkovou rezerváciou Banská Bystrica) do mestského organizmu,

- návrh zásad tvorby kvalitného životného prostredia a racionálneho využívania prírodných zdrojov v meste a jeho častiach, tak aby sa neprekročilo únosné zaťaženie územia, zabezpečil trvale udržateľný rozvoj mesta a aby sa vytvárala a udržiavala ekologická stabilita krajiny na jeho území,
- návrh zásad ochrany a tvorby prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémov, vrátane vymedzenia chránených území a ochranných pásiem,
- návrh podmienok a opatrení na sanáciu nevhodne a neprimerane využívaných urbánnych štruktúr a častí krajiny,
- vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby, a tým vytvorenie legislatívnych podmienok pre ich následnú realizáciu,
- návrh poradia výstavby a ostatných podmienok využívania územia,
- návrh koordinácie aktivít a riešenia územných konfliktov a stretov záujmov stanovením hierarchie hodnôt funkčno-priestorového systému mesta.

A.1.4. Spôsob spracovania ÚPN mesta

Metodika spracovania vychádza najmä

- z platnej legislatívy na úseku územného plánovania³
- z Metodického usmernenia obstarania a spracovania územného plánu obce vydaného MŽP SR r. 2001,
- z doposiaľ vypracovanej ÚPD a ÚPP podľa požiadaviek obstarávateľa úlohy.

Pri spracovaní úlohy boli aplikované metodické postupy uplatňované v ateliéroch AUREX a ARCH.EKO⁴, pri spracovávaní územnoplánovacích dokumentácií sídelných útvarov a územnoplánovacích dokumentácií zón, ako aj praktické skúsenosti z doterajších podobných ÚPD. Aplikované boli aj poznatky, skúsenosti a názory na rozvoj mesta podľa Útvary hlavného architekta mesta Banská Bystrica.

Návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica⁵ predchádzal koncept, v rámci ktorého boli primárne riešené dva základné varianty systému rozvoja mesta, a to:

- a) tzv. variant reálny (variant 1) založený na reálnych prognózach vývoja obyvateľstva, hospodárstva, dopravného a technického vybavenia, sociálnej i kultúrnej sféry, ako aj na reálnych predpokladoch ochrany a tvorby životného prostredia, najmä s ohľadom na predpokladanú náročnosť investícií v návrhovom období,
- b) tzv. variant ideálny/potenciálny (variant 2) zohľadňujúci celý využiteľný územný potenciál mesta, zameraný na riešenie ideálneho fungovania mestského organizmu v rámci tohto potenciálu, prípadne zohľadňujúci aj z dnešného pohľadu zdanlivo „nereálne“ zámery v území, vyžadujúce vyššie investície vo väčšom časovom rozpätí.

Pre variant 1 s návrhovým obdobím do r. 2025 počítal koncept ÚPN s výhľadovou veľkosťou mesta 81.450 obyvateľov (nápočet podľa demografických prognóz SR) a s požadovanou rezervou do 100.000 obyvateľov⁶.

Pre variant 2 s návrhovým obdobím do r. 2025/2050 počítal s maximom obyvateľov, ktorých je podľa limitných faktorov rozvoja schopné pojať administratívne územie mesta Banská Bystrica, t. j. 130.000 obyvateľov (podľa funkčných plôch bez zarátania možného rozptylu 126.300 obyvateľov).

³ V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č.50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (stavebný zákon) a Vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii

⁴ ARCH.EKO – pri spracovaní Krajinnoeologického plánu v etape Prieskumov a rozborov (03/2005)

⁵ Varianty 1 a 2 vypracované v novembri 2006, variant 2 – alternatíva v júni 2008

⁶ S urbanistickou rezervou počítal ÚPN mesta v zmysle Zadania vo všetkých variantoch konceptu aj v návrhu, zrušená bola až v čistopise na základe stanoviska Krajského stavebného úradu v Banskej Bystrici.

Na základe vzájomnej dohody obstarávateľa a zhotoviteľa ÚPN bol koncept ÚPN doplnený o variant 2 - alternatívu. Táto alternatíva 2. variantu konceptu ÚPN bola spracovaná na základe podkladov Útvary hlavného architekta mesta Banská Bystrica a vyjadruje názor ÚHA na rozvoj funkčných plôch a dopravného systému mesta Banská Bystrica v návrhovom a výhľadovom období ÚPN.

Pre variant 2 - alternatívu s rovnakým návrhovým obdobím ako v prípade variantu 2, t.j. do r. 2025/2050 počítal koncept ÚPN taktiež s maximom obyvateľov, ktorých je podľa limitných faktorov rozvoja schopné pojať administratívne územie mesta Banská Bystrica, t.j. 130.000 obyvateľov (podľa funkčných plôch bez zarátania možného rozptylu 126.330 obyvateľov).

Pre oba rozvojové systémy (variant 2 a variant 2 - alternatíva) bola zvolená vhodná alternatíva funkčno-priestorového usporiadania územia resp. formovania pôdorysu mesta, a to tak, aby rozvoj mesta podľa ideálneho (potenciálneho) variantu logicky nadväzoval na rozvoj podľa variantu reálneho, resp. aby predstavoval jeho ďalšiu rozvojovú etapu.

Prerokovanie Konceptu územného plánu mesta Banská Bystrica sa v súlade s ustanovením § 21 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) uskutočnilo v dňoch 23. júla 2008 až 23. októbra 2008.

Po vyhodnotení pripomienkového konania schválilo Mestské zastupiteľstvo v Banskej Bystrici podľa § 21 odst. 7 stavebného zákona uznesením č. 598/2009 - MsZ zo dňa 22.septembra 2009 „Súborné stanovisko z prerokovania konceptu ÚPN mesta Banská Bystrica pre spracovanie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica“ (ďalej len „súborné stanovisko“)⁷.

Týmto uznesením odporučilo mesto Banská Bystrica návrh ÚPN mesta spracovať formou koncepcie, v ktorej budú aplikované pozitívne prvky riešenia funkčného využitia a priestorového usporiadania územia so schváleným zadaním z Variantov 1, 2 a 2 - alternatíva konceptu ÚPN nasledovne:

Variant 1

- veľkosť mesta uvažovať podľa tohto variantu s jeho principiálnym uplatnením demografického vývoja, doplneného predpokladanou migráciou obyvateľstva a špecifickou potrebou rozvoja bývania vyvolanou navrhovanou koncepciou rozvoja mesta,
- zapracovať prvky riešenia z konceptu funkčného využitia a priestorového usporiadania územia kladne vyhodnotené v procese verejného prerokovania a pripomienkového konania,
- návrh vyňatia perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na iné účely v zásade spracovať podľa tohto variantu s doplnením riešenia o potreby vyplývajúce z verejného prerokovania a pripomienkového konania ku konceptu ÚPN mesta,

Variant 2

- premietnuť prvky z navrhovanej výhľadovej koncepcie tohto variantu do návrhu ÚPN mesta riešiace funkčné využitie a priestorové usporiadanie územia pozitívne vyhodnotené v procese verejného prerokovania a pripomienkového konania,
- z konceptu ÚPN mesta prevziať a zapracovať prvky riešenia záväznej koncepcie navrhutej k roku 2025 v oblasti verejného dopravného vybavenia ako aj riešenia výhľadovej koncepcie uvažovanej k roku 2050 kladne vyhodnotené v procese verejného prerokovania a pripomienkového konania ku konceptu ÚPN mesta,

⁷ Týmto uznesením schválilo Mestské zastupiteľstvo v Banskej Bystrici zároveň požiadavky na doplnenie Zadania pre spracovanie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica podľa § 21 odst. 7 stavebného zákona.

- návrh ÚPN mesta v oblasti verejného technického vybavenia principiálne spracovať podľa tohto variantu so spresnením a doplnením riešenia podľa koncepcie funkčného využitia a priestorového usporiadania územia verejne prerokovanej a spripomienkovanej,

Variant 2 – alternatíva

- spracovať koncepciu návrhu ÚPN mesta v riešení funkčného využitia územia a priestorového usporiadania územia v zásade podľa konceptu riešenia k roku 2025 tohto variantu upraveného o čiastkové riešenia 1. a 2. variantu a v zmysle stanoviska Krajského pozemkového úradu v Banskej Bystrici k perspektívnemu použitiu poľnohospodárskej pôdy a stanoviska Lesného úradu v Banskej Bystrici k záberu lesných pozemkov na využitie pre rozvoj mesta a pripomienok z verejného prerokovania a pripomienkového konania,
- koncepciu verejného dopravného vybavenia spracovať v zásade podľa tohto variantu doplnenú a spresnenú o riešenie z variantov 1 a 2 a pripomienok z verejného prerokovania a pripomienkového konania.

Súčasťou súborného stanoviska boli aj pokyny pre spracovanie návrhu územného plánu mesta Banská Bystrica, ktoré sa týkali

- metodického spracovania návrhu ÚPN,
- koncepcie riešenia širších vzťahov a cieľov,
- koncepcie rozvoja mesta,
- záväznej časti ÚPN,
- zosúladenia grafického zobrazenia súčasného stavu v návrhu ÚPN so skutočným stavom na území mesta

Na základe súborného stanoviska bol v návrhu ÚPN, rovnako ako vo variantoch konceptu ÚPN

- navrhnutý dostatok rozvojových plôch pre rozšírenie a skvalitnenie mestských funkcií v súvislosti s predpokladaným nárastom obyvateľstva v návrhovom období, a to najmä plôch bývania, občianskeho vybavenia, rekreácie a športu, a výroby,
- pre tento rozvoj navrhnuté primerané zastúpenie plôch zelene a oddychu, dostatočné dopravné vybavenie, ako aj stanovená potreba technického vybavenia,

a to tak, aby takto navrhovaný rozvoj

- neohrozil
  - formovanie obrazu územia mesta v tradičnej mierke jestvujúcich štruktúr s dôrazom na jedinečnosť územia,
  - jednotlivé zložky životného prostredia,
  - kultúrno-historický fond mesta,
- pomohol zvýšiť celkovú kvalitu životného prostredia pre obyvateľov i návštevníkov mesta a vhodnou priestorovou organizáciou územia a vhodným využívaním funkčných plôch,
- zlepšil najmä dopravné podmienky v meste so zvláštnym zameraním na statickú dopravu.

A.2.   Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu mesta

A.2.1.   Vyhodnotenie urbanistickej koncepcie doterajšieho Územného plánu aglomerácie Banská Bystrica

Pôvodná koncepcia ÚPN bola schválená vládou SR uznesením č. 262/1976 zo dňa 15. septembra 1976. Schválené smernice pre realizáciu ÚPN obsahujúce funkciu sídelného útvaru, smernú veľkosť ako i celkovú koncepciu riešenia preukazujú, že boli skoncipované s časovým nadhľadom, nakoľko rozvoj mesta bol postavený na myšlienke vytvorenia jadra metropolitného mestského regiónu z Banskej Bystrice a okolitých sídel .

Smerná veľkosť mesta, v rámci ktorej sa stanovil nárast obyvateľstva pre rok 2000 na 114.000, vystihuje síce vtedajšiu aj súčasnú predstavu o postavení Banskej Bystrice v systéme osídlenia SR ako sídla Banskobystrického kraja, nezodpovedá však reálnym demografickým trendom (pozri Prieskumy a rozbor k ÚPN mesta Banská Bystrica, 04/2005). Stanovenie reálnej výhľadovej veľkosti mesta (s primeranou priestorovou rezervou) bolo prioritou aj pri návrhu nového ÚPN, nakoľko nepriamo ovplyvňuje kvalitu urbánnej štruktúry sídelného pólu ako motora hospodárskeho a sociálneho rozvoja celého regiónu.

Urbanistická problematika riešená v pôvodnej koncepcii ÚPN v kontexte mesta na urbanizačný priestor (aglomeračné zázemie) vyhovuje aj súčasným trendom, ktoré sa uplatňujú v priestorovom plánovaní EÚ. Pri riešení ÚPN mesta Banská Bystrica z hľadiska vzťahu samotného územia mesta k jeho aglomeračnému zázemiu (záujmovému územiu) však bolo potrebné rešpektovať názory jednotlivých obcí záujmového územia na svoj rozvoj, vyjadrený v schválených ÚPD obcí.

Z hľadiska urbanistickej koncepcie a funkčného členenia územia je v ÚPN aglomerácie (ÚPN-A) zohľadnená dlhodobá perspektíva tvorby súmestia Banská Bystrica – Zvolen, z čoho vyplynulo aj usmerňovanie výstavby a formovanie pôdorysu mesta. Navrhovaný rozvoj bytovej výstavby nadväzuje na pôvodné mestské osídlenie v smere západnom a južnom od obytného súboru Fončorda až po obec Badín a v smere východnom na obytný súbor Rudlová-Sásová. Táto koncepcia je v zásade dodržaná aj v novom ÚPN mesta.

Aktuálnym z hľadiska ÚPN mesta zostalo aj zadefinovanie rozvojových priestorov mestského centra a stanovenie jeho priestorovej, funkčnej a spoločenskej hierarchie, v ktorej dominantnú úlohu zohráva a bude zohrávať historické centrum, resp. územie mestskej pamiatkovej rezervácie.

Z tohto hľadiska využíva ÚPN mesta jednak schválené Zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie (pozri Tab. D.1-1 v časti D. Doplnujúce údaje), Zmeny a doplnky k ÚPN CMZ Banská Bystrica (pozri Tab. D.2-1 v časti D. Doplnujúce údaje), ÚPN Z vrátane zmien a doplnkov (pozri Tab. D.3-1 v časti D. Doplnujúce údaje), ako aj viaceré vypracované územnoplánovacie a iné podklady (pozri Tab. D.4-1 v časti D. Doplnujúce údaje).

Vo vyššie uvedených tabuľkách je zároveň uvedené, ako boli jednotlivé ÚPD a ÚPP využité pri spracovaní ÚPN mesta Banská Bystrica.

Navrhnutá koncepcia dopravnej infraštruktúry mesta a aglomeračného zázemia z hľadiska automobilovej dopravy obsahuje zámery, ktoré sú v ÚPN mesta buď zohľadnené v plnom rozsahu, alebo ďalej rozvíjané, spresňované a modifikované, prípadne alternované, a to ako v polohe nadradenej komunikačnej siete, tak i v polohe navrhnutého základného komunikačného systému mesta.

Riešenie technickej infraštruktúry v pôvodnej koncepcii ÚPN položilo základy pre rozvíjanie predchádzajúcich systémov, a to najmä z hľadiska kvantitatívnych priorít, ktoré boli vyvolané prudkým rastom Banskej Bystrice do roku 1989. Z hľadiska súčasných potrieb je žiaduce prehodnotiť pôvodné koncepcie a systémy, podobne ako je už v súčasnosti schválená zmena jednotnej kanalizačnej stokovej sústavy na kombinovanú s delenou stokovou sústavou (ZaD ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – VII. etapa).

Po spracovaní a následnom schválení v r. 1976 prešiel ÚPN aglomerácie Banská Bystrica viacerými etapami aktualizácie, ktoré ovplyvnili jeho metodiku spracovania i koncepcné riešenia (redukcia navrhovaných rozvojových plôch v južnej časti v záujme šetrenia poľnohospodárskou pôdou v 80-tych rokoch, prehodnotenie a aktualizácia ÚPN aglomerácie Banská Bystrica v 90-tych rokoch a následná tzv. permanentná aktualizácia formou zmien a doplnkov ÚPN-A).

Od roku 1997 do roku 2001 boli spracované a následne schválené zmeny a doplnky v 72 lokalitách mesta. Na základe § 17, ods. 3 vyhl. č. 55/2001 Z.z. o ÚPP a ÚPD bol v r. 2002 vyhotovený nový hlavný výkres (komplexný urbanistický návrh), ktorý obsahuje právny stav Zmien a doplnkov č. I až VI k poslednému dátumu ich schválenia (23. 10. 2001), záväznú časť pôvodnej koncepcie a výhľadové riešenia ÚPN.

Z hľadiska možnosti vyhodnotenia realizácie urbanistickej koncepcie mesta Banská Bystrica podľa doterajšieho ÚPN aglomerácie bolo už v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN konštatované, že precízne vyhodnotenie realizácie urbanistickej koncepcie súčasne platného ÚPN-A by si vyžadovalo úsilie neúmerne časovým a finančným možnostiam nového ÚPN mesta.

Základné zámery ÚPN-A je preto možné zhrnúť len nasledovne:

- principiálne vzťahové súvislosti uplatnené v urbanistickej koncepcii ÚPN-A:
  - hlavné smerovanie rozvoja mesta s orientáciou na južnú rozvojovú os a postupným prepojením pôdorysu mesta na založený sídelný systém medzipriestoru Banská Bystrica – Zvolen,
  - prepájanie mesta na aglomeračné zázemie (záujmové územie) na severovýchodnej rozvojovej osi, ako jednej z hlavných rozvojových osí sídelného systému Banskobystrického kraja s vytvorenými územnotechnickými predpokladmi pre synergický rozvoj priemyselných aktivít v založenej priemyselnej zóne Banskej Bystrice (priemyselná zóna Majer – Šalková) a v priemyselnom areáli Slovenská Ľupča,
- základ komunikačnej siete tvorí:
  - cesta I/66 ako súčasť medzinárodného cestného ťahu E 77 a rýchlostnej komunikácie R1 (je v J časti mesta vybudovaná v definitívnej trase ako 4-pruhová s rezervou na 6-pruhovú,
  - regionálna komunikácia ako nová urbanizačná os, vedená v centrálnej polohe údolného priestoru, ktorá prepája komunikačné systémy Banskej Bystrice, Sliača a Zvolena - tvorí ju cesta I/69 s potrebou minimálnych smerových úprav a šírkových úpravy na mestskú triedu v zmysle STN 736110,
  - zberná komunikácia vedená od cesty I/66, prepájajúca ČM Rakytovce a priľahlé obce Badín, Sielnica a Kováčová s napojením na jestvujúcu komunikačnú sieť pri Kováčovej
  - zberná komunikácia za riekou Hron, prepájajúca obce Vlkanová, Hronsek a Veľká Lúka s napojením na regionálnu zbernú komunikáciu v meste Sliač,
  - doplnkové zberné komunikácie priečne k hlavným dopravným osiam, ktoré navzájom prepájajú sídla po obidvoch stranách údolia (v strednej polohe je priečna os prepojená

- východným smerom až na cestu II/591 v priestore Mičinej) - priečne komunikácie si vyžadujú zásadnejšie zásahy do súčasného stavu,
- v priestore pod Badínom navrhuje ÚPN-A mimoúrovňovú križovatku so štátnou cestou I/66, pre napojenie uvažovanej priemyselnej plochy zbernou komunikáciou, ktorá sa napojí na jestvujúcu komunikačnú sieť v obci Badín a smerom južným k obci Sielnica s napojením na jestvujúcu mimoúrovňovú križovatku pri Sielnici,
  - od križovatky pod Badínom uvažuje ÚPN-A s priečnym prepojením smerom na Hronsek a ďalej na Mičinú s mimoúrovňovým napojením na jestvujúcu regionálnu komunikáciu Banská Bystrica – Zvolen v priestore nad letiskom Sliač,
  - ÚPN-A uvažuje aj so zmenou trasovania zbernej komunikácie od obce Hronsek cez Veľkú Lúku smerom na Sliač a s mimoúrovňovým riešením križovania železničnej trate Banská Bystrica – Zvolen,
  - ÚPN-A uvažuje so zdvojnásobením a elektrifikáciou železničnej trate Banská Bystrica - Zvolen a s jej využitím pre vnútroregionálnu hromadnú dopravu s väzbami na navrhované funkcie v území cez stanice osobnej dopravy v intervale 2-3 km,
  - ÚPN-A uvažuje aj s oddelením vojenskej a civilnej zložky letiska Sliač, vybudovaním novej prístávacej dráhy rovnobežne s jestvujúcou dráhou a vybudovaním samostatných obslužných zariadení pre každú zložku,
- pre zabezpečenie rozvoja sídiel v aglomeračnom zázemí (záujmovom území) mesta a ich napojenia na celomestský komunikačný systém rieši ÚPN-A hlavne priečne prepojenia a zokruhovania jednotlivých trás, a to:
    - západný rekreačný okruh v polohe: križovatka s cestou I/66 v Radvani - cesta na Pršany ponad Malachov – Suchý vrch s napojením na jestvujúcu komunikáciu v stredu CR Králiky s pokračovaním cez Tajov a napojením na nadradený komunikačný systém v priestore mimoúrovňovej križovatky Tajovského ulice s cestou I/59,
    - v severovýchodnej časti mesta, v nadväznosti na základný komunikačný systém mesta, navrhuje ÚPN-A napojenie sídiel Selce, Priechod, ako pokračovanie tzv. Selčianskej radiály vo funkcii zbernej komunikácie, s obchvatom Kynceľovej zo západnej strany, v pokračovaní medzi Selcami a Senicou, obchvatom Seliec z východnej strany a s napojením na jestvujúcu komunikáciu za obcou Selce,
    - pre zabezpečenie prepojenia podhorských obcí navrhuje ÚPN-A pokračovanie do obce Moštenica a následne až po Hiadel',
    - ÚPN-A navrhuje v trase jestvujúcej účelovej komunikácie, vybudovať obslužnú komunikáciu, ktorá prepojí obec Priechod¹ s priemyselnou zónou Slovenskej Ľupče,
    - obce nachádzajúce sa juhovýchodne od mesta Banská Bystrica navrhuje ÚPN-A prepojiť obslužnou komunikáciou od Mičinej cez Môlču až po Poniky², kde sa napojí na jestvujúcu komunikáciu,
    - v južnej časti mesta v priestore Stredoslovenského regionálneho centra (k.ú. obcí Badín, Sliač, Hronsek, Veľká Lúka) navrhuje ÚPN-A rozvíjať dopravnú infraštruktúru v nadväznosti na základný komunikačný systém mesta ako ortogonálnu sieť hierarchických komunikácií s nadradenými severo-južnými zložkami,
  - v oblasti rozvoja CR funkčno-priestorové prepojenie športových a rekreačných aktivít centra rekreácie a CR Banská Bystrica – Králiky a komplexného strediska CR Kremnica - Skalka s cieľom vytvorenia komplexu zjazdového lyžovania, porovnateľného so strediskami v zahraničí.

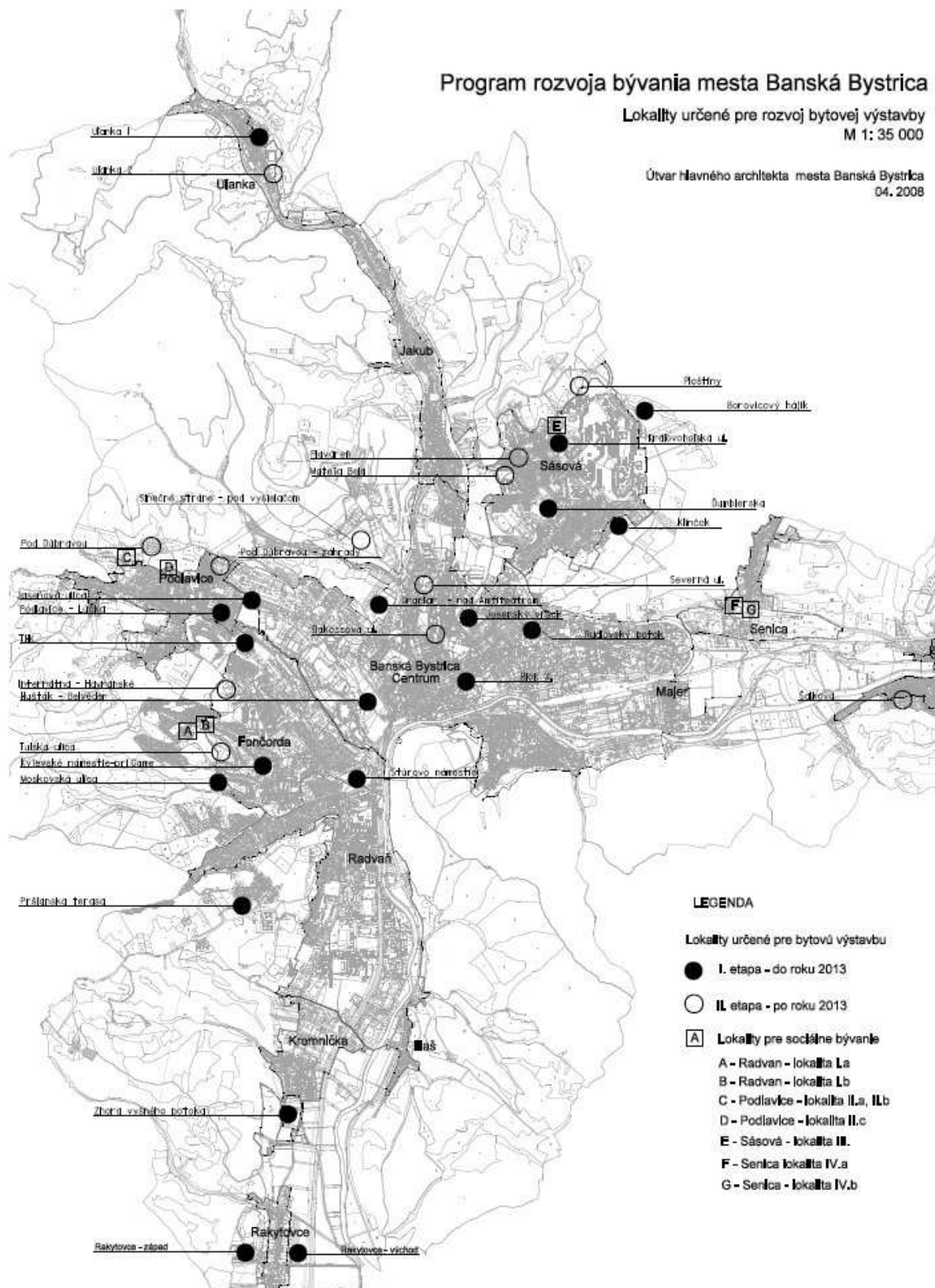
Základné priestory rozvoja všetkých funkcií v meste Banská Bystrica podľa ÚPN-A sú znázornené na predošlej schéme (Obr. A.2.1-1), základné priestory funkcie bývania

¹ Obec Priechod nie je súčasťou záujmového územia ÚPN

² Obec Poniky nie je súčasťou záujmového územia ÚPN

podľa Generelu rozvoja bývania mesta Banská Bystrica do roku 2013³ na nasledujúcej schéme (Obr. A.2.1-2);

Obr. A.2.1-2 Generel rozvoja bývania mesta Banská Bystrica do roku 2013

³ Útvar hlavného architekta mesta Banská Bystrica, apríl 2008

A.2.2. Celková urbanistická koncepcia rozvoja mesta v koncepte ÚPN mesta Banská Bystrica

Urbanistická koncepcia rozvoja mesta Banská Bystrica vychádzala v oboch variantoch z niekoľkých základných predpokladov, ktorými boli najmä:

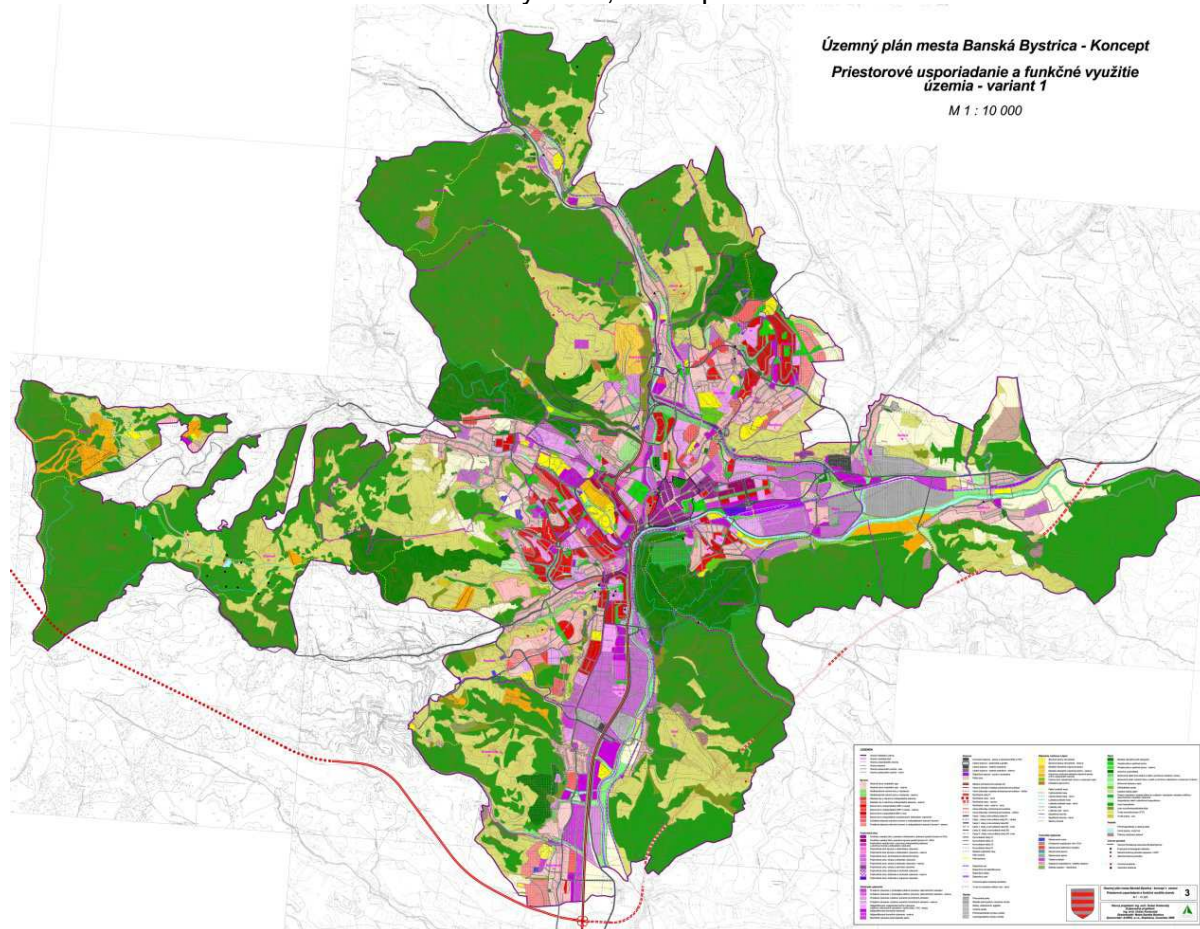
- postavenie mesta ako jedného z najvýznamnejších centier osídlenia SR – mesta medzinárodného a celoštátneho významu a krajského mesta,
- postavenie mesta ako centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia prvej úrovne zaradeného v rámci tejto úrovne do tretej skupiny,
- postavenie mesta Banská Bystrica ako mesta ležiaceho na križovatke 2 významných rozvojových osí, a to zvolensko-turčianskej rozvojovej osi 1. stupňa Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin so vzťahom na MR, PR a ČR, a hornopohronskej rozvojovej osi 2. stupňa Banská Bystrica – Brezno – Telgárt,
- lokalizácia mesta na alternatívnej trase doplnkového koridoru TINA,
- potreba rozvoja mesta ako súčasti „rovnomerne rozloženého systému osídlenia miest“ v strednej časti SR (vzájomným prepojením žilinsko-martinského, banskobystricko-zvolenského a lučenecko-rimavskosobotského ťažiska osídlenia) s cieľom vytvoriť v tomto priestore rozvojové „homogénne a medzinárodne konkurenčné sídelné prostredie“,
- potreba rozvoja mesta ako súčasti „efektívne fungujúcej a funkčne komplexnej aglomerácie“ miest a obcí, ktorá by „mala plniť funkciu akýchsi akceleratorov všeobecného rozvoja“ a rozvíjať sa „na základe partnerských vzťahov medzi jednotlivými mestami, ako aj medzi mestami a ich zázemím – vidieckym priestorom“,
- potreba výhľadového rozvoja mesta (a jeho záujmového územia) v kontinuite s rozvojom Stredoslovenského regionálneho centra ako jeho severného pólu, a v regióne aj rozvoja súmestia Banská Bystrica – Sliač – Zvolen,
- postavenie mesta v rámci súmestia ako centra predovšetkým terciárnych a kvartérnych aktivít regionálneho až celoštátneho významu (so súčasným predpokladom zabezpečenia doplnkových aktivít: priméru v záujmovom území a okrajovom území regionálneho centra, sekundéru a terciéru, čiastočne aj kvartéru najmä v aglomerácii Zvolen a špecializovaných terciérnych funkcií v priestore Sliača a Kováčovej),
- postavenie mesta ako centra turizmu stredného Slovenska,
- potreba zvyšovania kvality dopravných spojení v smere medzinárodných a celoštátnych urbanizačných osí s podporou hromadnej dopravy osôb a ekologicky vhodnej prepravy nákladov (najmä v severo-južnom smere),
- potreba dobudovania trás a zariadení systémov technickej infraštruktúry medzinárodného a celoštátneho významu,
- potreba rešpektovania Krajinno-ekologického plánu, najmä však jeho výsledkov vyjadrených v Schéme vymedzenia limitov pre rozvoj vybraných základných urbanistických funkcií,
- potreba rešpektovania stanovených zásad ochrany kultúrnych pamiatok na území mesta,
- potreba rešpektovania limitov ochrany prírody, ekológie a životného prostredia,
- potreba rešpektovania všeobecne platných limitov línií a zariadení dopravy a technickej infraštruktúry.

Variant 1 (tzv. reálny)

Návrh celkovej urbanistickej koncepcie rozvoja mesta podľa variantu 1 bol v koncepte ÚPN založený najmä na reálnych prognózach vývoja obyvateľstva, hospodárstva, dopravy a technickej infraštruktúry, sociálnej i kultúrnej sféry, ako aj reálnych predpokladoch ochrany a tvorby životného prostredia s ohľadom na predpokladanú náročnosť investícií v návrhovom období, tak ako to vyplýva zo schváleného zadania pre ÚPN mesta Banská Bystrica.

Variant 1 počítal v r. 2025 v meste Banská Bystrica s počtom 81.450 obyvateľov, pričom vo forme územnej rezervy vytváral predpoklady rozvoja územia až pre 100.000 obyvateľov⁴.

Obr. A.2.2-1   ÚPN mesta Banská Bystrica, koncept riešenia – variant 1

V súlade s týmito predpokladmi orientovala sa základná urbanistická koncepcia plošného rozvoja mesta na

- prednostné využitie príp. intenzifikáciu existujúcich voľných plôch v rámci zastavaného územia,
- absorbovanie všetkých doterajších rozvojových zámerov vyjadrených v platnom ÚPN-A Banská Bystrica, ktoré nie sú v rozpore s novou koncepciou rozvoja,
- primárny rozvoj nových plôch bývania⁵
  - pre 81.450 obyvateľov v časti väčších obytných súborov Hušták – Belveder a Pršianska terasa, kompletizáciou plôch OS Fončorda dostavbou menších lokalít na západnej strane, dostavbou voľných plôch v priestore CMZ, dostavbou voľných plôch v OS Sásová, sekundárny rozvoj výstavbou vo viacerých menších rozptýlených lokalitách (Slnečné stráne, Podlavice, Kremnička, Rakytovce, Majer...) a intenzifikáciou vhodných súčasných plôch HBV a IBV,
  - pre 100.000 obyvateľov pokračovaním výstavby v OS Hušták – Belveder a Pršianska terasa, výstavbou v OS Graniar, dostavbou ďalších menších lokalít na západnej strane OS Fončorda, kompletizáciou plôch OS Sásová a Rudlová po obvode súčasnej zástavby, sekundárny rozvoj v nových menších lokalitách v ČM V Kráľová, ČM VI

⁴ S urbanistickou rezervou počítal ÚPN mesta v zmysle Zadania vo všetkých variantoch konceptu aj v návrhu, zrušená bola až v čístopise na základe stanoviska Krajského stavebného úradu v Banskej Bystrici.

⁵ Pri nápočtoch plôch potrebných pre funkciu bývania bol na základe súčasných i výhľadových trendov uvažovaný pomer výstavby formou bytových a polyfunkčných domov (HBV) a výstavby formou rodinných domov (IBV) 2:1.

Kremnička, ČM X Rakytovce, ČM VII Majer, ako aj pokračujúcou intenzifikáciou vhodných súčasných plôch HBV a IBV,

- primárny rozvoj občianskeho vybavenia jeho kompletizáciou v centrálnej mestskej zóne, v rámci jestvujúcich veľkých obytných súborov (Rudlová, Sásová, Radvaň, Fončorda, Podlavice), pozdĺž hlavných rozvojových osí mesta (najmä južným smerom pozdĺž cesty I/66) a pozdĺž uvažovanej hlavnej mestskej triedy (Štefánikovo nábrežie – Stavebná ul.), vytvorením uceleného areálu vysokého školstva Jesenský vršok – Sásová, ako aj postupnou prestavbou západnej časti areálu Smrečiny (rozvoj celomestských funkcií a menší výstavbný areál), sekundárny rozvoj občianskeho vybavenia vo vedľajších mestských centrách a na vedľajších rozvojových osiach mesta,
- primárny rozvoj plôch výroby východným smerom v priestore Priemyselného parku Majer – Šalková a intenzifikáciou využitia areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne, sekundárny rozvoj výroby (formou polyfunkčných výrobných a službových plôch) južným smerom v páse pozdĺž cesty I/69,
- primárny rozvoj rekreácie a športu pozdĺž osi Štiavničky – Fakulta humanitných vied UMB – Podlavice, pozdĺž Hrona, v priestore bývalého lomu Kostiviarska a v priestore strediska CR Králiky, sekundárny rozvoj rekreácie a športu dostavbou plôch a zariadení v jednotlivých častiach mesta v súvislosti s potrebami jestvujúcej i navrhovanej bytovej výstavby,
- primárny rozvoj zelene vytváraním ucelených upravených častí mestského lesoparku – Urpín, Laskomer, Kejda-Jelšina (Sásovská dolina), Suchý vrch, Pršianska terasa - Kremnička, zachovaním a rozvojom veľkých mestských plôch verejnej zelene (Mestský park, park pod pamätníkom SNP, staré mestské cintoríny a ďalšie), ako aj rozvojom a úpravou sprievodnej zelene vodných tokov (Hron, Bystrica, Tajovský, Malachovský, Rakytovský a Nemčiansky potok...), sekundárny rozvoj zelene kompletizáciou a rekonštrukciou menších plôch verejnej mestskej zelene (najmä v rámci jestvujúcich obytných súborov).

Nakoľko v súčasnosti nie je možné presne stanoviť spoločenskú potrebu počtu bytov v jednotlivých druhoch bytovej výstavby počas návrhového obdobia ÚPN, orientoval sa koncept ÚPN mesta Banská Bystrica v tomto variante z hľadiska rozvoja bytovej výstavby na maximálnu ponuku plôch pokrývajúcu s rezervou vypočítanú potrebu do r. 2025.

Pri stanovovaní tejto ponuky vychádzal koncept ÚPN najmä

- zo schválenej ÚPD na území mesta (najmä schválených zmien a doplnkov k ÚPN-A Banská Bystrica a zmien a doplnkov k ÚPN CMZ Banská Bystrica),
- z ďalších vypracovaných ÚPD a ÚPP,
- z plôch uvažovaných pre bytovú výstavbu vo výhľade v ÚPN-A Banská Bystrica (redukovaných vzhľadom na nové poznatky o limitoch územia),
- vytipovaných možnostiach intenzifikácie plôch jestvujúcej HBV (dostavba, nadstavby a pod.),
- požiadaviek občanov a organizácií na rozvoj bývania, ktoré však boli posudzované a z hľadiska vhodnosti vyhodnotené podľa nasledovných kritérií:
  1. prednostný návrh využitia plôch schválených na výstavbu zmenami a doplnkami k doterajšiemu ÚPN-A, ÚPN CMZ, resp. k iným schváleným ÚPD,
  2. snaha o kompaktnú zástavbu (aj u územne izolovaných častí mesta),
  3. prednostné využívanie plôch, na ktorých alebo v tesnej blízkosti ktorých je vybudovaná technická infraštruktúra,
  4. využitie drobných prieluk v jestvujúcej zástavbe ako prirodzenej územnej rezervy pre výstavbu,
  5. prednostné využívanie pozemkov v súčasne vymedzenom zastavanom území mesta,
  6. vhodnosť podľa Schémy vymedzenia limitov pre rozvoj vybraných základných urbanistických funkcií (KEP).

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia mesta spočívala základná koncepcia rozvoja vo vytvorení dostatočnej ponuky plôch pre

- základné zariadenia komunálneho vybavenia areálového charakteru nadregionálneho, regionálneho, resp. celomestského významu (plochy pre orgány štátnej a miestnej správy, plochy pre kultúrne a školské zariadenia, väčšie športovo-rekreačné areály, shopping-centrá, a pod.),
- niektoré zariadenia komunálneho vybavenia lokálneho charakteru, ktorých potreba vyplýva zo zabezpečenia základných nárokov obyvateľov v súvislosti s navrhovaným rozvojom bytovej výstavby, resp. nutnosťou saturácie doposiaľ neuspokojených nárokov bývajúcего obyvateľstva (najmä školské, zdravotnícke, sociálne a kultúrno-spoločenské zariadenia),
- rekreačno-športové činnosti a oddych obyvateľov mesta i jeho zázemia, ako aj účastníkov širšieho CR,
- nešpecifikované vybavenie komerčného charakteru (najmä obchody, služby, ubytovacie a stravovacie zariadenia),

ako aj v stanovení základných uzlov a línií rozvoja tejto vybavenosti pozdĺž vybraných mestských dopravných osí, s rešpektovaním duality mestského centra Staré centrum (PR) – Nové centrum (Trosky).

Z hľadiska rozvoja výroby na území mesta spočívala základná rozvojová koncepcia v

- prednostnom rozvoji plôch výroby intenzifikáciou využitia areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne,
- výstavbe Priemyselného parku Majer – Šalková (s prvkami vedecko-technologického parku a orientáciou na sofistikovanú výrobu a high-tech bez nepriaznivých vplyvov na životné prostredie),
- pokračovaní zástavby v zmiešanej zóne výroby a vybavenia východne od cesty I/66 (ČM Kráľová, Kremnička, Rakytovce),
- postupnom obmedzovaní výrobných funkcií v niektorých súčasných areáloch s priamou nadväznosťou na obytné a vybavenostné funkcie (Smrečina, Fatra, Slovenka),
- v postupnej zmene funkcie niektorých súčasných alebo bývalých areálov poľnohospodárskych družstiev (vyžitie najmä na výrobu a výrobné služby lokálneho významu).

Z dopravného hľadiska spočívala základná rozvojová koncepcia v

- realizácii trasy rýchlostnej cesty R3 rozdielne od doterajších úvah zakotvených v KURS 2001 aj ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, a to v trase cesta I/66 – Badín/Rakytovce - Turček...,
- rešpektovaní trasy schváleného severného obchvatu mesta (preložky cesty I/66) vrátane križovaní so súčasnou mestskou cestnou sieťou,
- rešpektovaní ostatnej založenej a odsúhlasenej nadradenej dopravnej infraštruktúry mesta, ktorá nie je v rozpore s novou koncepciou rozvoja,
- vytvorení základného nevyhnutného dopravného skeletu mesta tvoreného
  - vnútorným mestským okruhom v trase znázornenej na priloženej schéme,
  - vonkajším mestským okruhom v trase znázornenej na priloženej schéme,
  - základnými dopravnými osami prietahov ciest R1, I/59, I/66 (severný obchvat) a I/14,
  - mestskými radiálami znázornenými na priloženej schéme,
- návrhu dostatočnej kapacity statickej dopravy v jednotlivých častiach mesta,
- rešpektovaní založenej a navrhovanej infraštruktúry železničnej dopravy (trate č. 170 a 172) vrátane jej elektrifikácie, zdvojkoľajnenia, prípadne s tým súvisiacich menších smerových úprav,
- návrhu zásad (usporiadania) integrovaného systému rýchlej regionálnej dopravy v rámci budúceho Stredoslovenského regionálneho centra s akcentom napojenia letiska Sliač,
- kompletizácii základných peších a cyklistických ťahov na území mesta,
- návrhu usporiadania dopravnej obsluhy MHD,
- návrhu dopravného napojenia novo navrhovaných funkčných plôch podľa variantu 1,

Rozvojová koncepcia technickej infraštruktúry spočívala v návrhu potrebných línií a zariadení prívodu pitnej vody a energií (elektrická energia, plyn a teplo), saturovaní potreby odvádzania odpadových vôd, ako aj stanovení spôsobu odstraňovania komunálneho odpadu, v závislosti na navrhovanom rozvoji základných mestotvorných funkčných plôch.

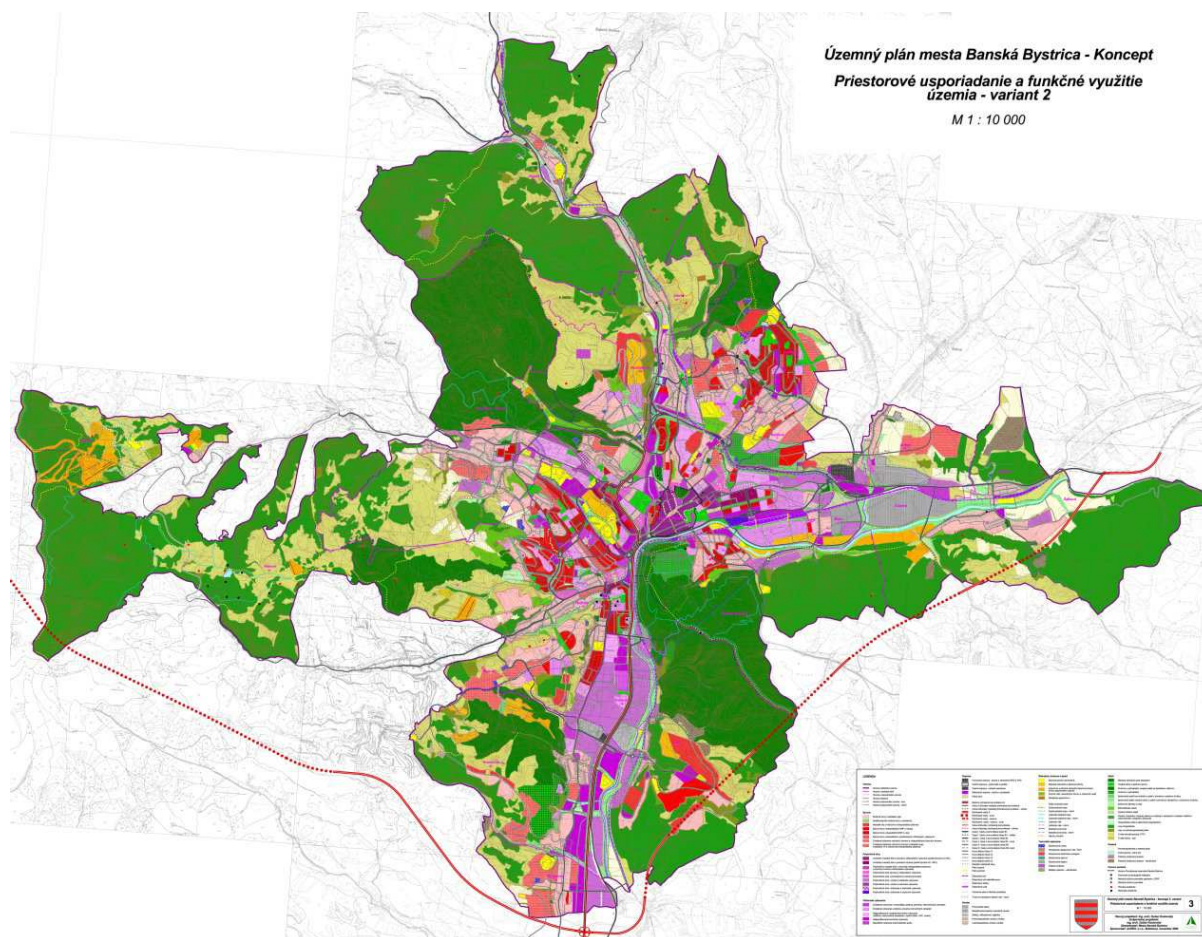
Variant 2 (tzv. ideálny)

Návrh celkovej urbanistickej koncepcie rozvoja mesta podľa variantu 2 zohľadňoval celý disponibilný územný potenciál mesta a bol zameraný na riešenie ideálneho fungovania mestského organizmu v rámci tohto potenciálu, prípadne zohľadňoval aj z dnešného pohľadu zdanlivo „nereálne“ zámery v území, vyžadujúce vyššie investície vo väčšom časovom rozpätí, tak ako to vyplýva zo schváleného zadania pre ÚPN mesta Banská Bystrica.

Variant 2 skúmal územie mesta Banská Bystrica z hľadiska možností a limitov maximálneho rozvoja aj po r. 2025 (výhľadovo do r. 2050).

Koncepcia rozvoja podľa variantu 2 v maximálnej možnej miere zohľadňovala návrh rozvoja podľa variantu 1, aby tak v prípade ďalších priestorových nárokov umožnila jeho kontinuálne pokračovanie bez nutnosti zásadných zmien vo funkčnom členení mesta.

Obr. A.2.2-2 ÚPN mesta Banská Bystrica, koncept riešenia – variant 2

V súlade s týmito predpokladmi orientovala sa základná urbanistická koncepcia plošného rozvoja mesta (okrem zásad a plôch uvedených vo variante 1) najmä na

- primárny rozvoj zostávajúcich disponibilných plôch bývania pokračujúcou kompletizáciou plôch v západnej časti územia mesta (OS Skubín I a II, Pršíanska terasa – západ I a II, Pod skalou I – VI), na juhu (OS Iliáš – juh, Iliáš – východ a Iliáš – terasy), čiastočne aj na východe (Šalková – Pod Kalištom II, Senica - východ), resp. využitím časti areálu

bývalého lomu Kostiviarska na exkluzívne bývanie, sekundárny rozvoj pokračujúcou intenzifikáciou zostávajúcich vhodných plôch HBV a IBV,

- primárny rozvoj občianskeho vybavenia predovšetkým úplným využitím dovtedajších výrobných areálov Smrečiny a Slovenky, pre rozvoj celomestských až nadregionálnych funkcií, ďalšou revitalizáciou centrálnej mestskej zóny, ale aj vytvorením východného mestského centra vybavenosti v dovtedajšom areáli Fatry a vo výrobnobslužnej zóne severovýchodne od neho na predĺžení mestskej zelenej osi Pamätník SNP – Trieda SNP, po vyčerpaní disponibilných plôch pre občianske vybavenie na území mesta postupným prechodom ďalších vybavenostných funkcií do priestoru Stredoslovenského regionálneho centra, sekundárny rozvoj intenzifikáciou funkcií pozdĺž hlavných a vedľajších rozvojových osí mesta a pozdĺž uvažovanej hlavnej mestskej triedy (Štefánikovo nábrežie – Stavebná ul.), ako aj posilňovaním vybavenia vedľajších mestských centier,
- primárny rozvoj rekreácie a športu pozdĺž Hrona s využitím časti dnešného areálu Smrečiny, intenzifikáciou v 1. etape vybudovaných rekreačno-športových zariadení v bývalom lome Kostiviarska a ďalšou kompletizáciou strediska CR Králiky (vrátane vytvorenia spoločného strediska Skalka – Králiky), sekundárny rozvoj rekreácie a športu výstavbou nových plôch a zariadení v jednotlivých častiach mesta v súvislosti s potrebami navrhovanej bytovej výstavby,
- primárny rozvoj zelene postupným rozširovaním jednotlivých častí mestského lesoparku (Urpín – smerom na východ a juh, Laskomer – smerom na sever, Suchý vrch – smerom k OS na Fončorde, Sásovská dolina – smerom na sever), vytvorením novej ucelenej časti mestského lesoparku Lišná skala, založením nových verejných zelených plôch na Bánoši, prepojením jednotlivých častí lesoparku cez zastavané územie mesta pozdĺž menších vodných tokov (Bystrica, Tajovský, Malachovský a Rakytovský potok) a vytváraním nových mestských plôch verejnej zelene (najmä v súvislosti s rozvojom celomestského občianskeho vybavenia), sekundárny rozvoj zelene kompletizáciou menších plôch verejnej mestskej zelene (najmä v rámci navrhovaných obytných súborov),
- primárny rozvoj plôch výroby východným smerom ďalšou intenzifikáciou plôch výroby v priestore Priemyselného parku Majer – Šalková a jeho postupnou premenou na vedecko-technologický park, ako aj postupným prechodom výrobných funkcií do priestoru Stredoslovenského regionálneho centra.

Koncept ÚPN mesta Banská Bystrica sa v tomto variante z hľadiska rozvoja bytovej výstavby orientoval na maximálnu ponuku disponibilných plôch územia mesta (ktorá sa javí ako rozhodujúca pri úvahách o maximálnom počte obyvateľov Banskej Bystrice), pričom pri stanovovaní tejto ponuky vychádzal okrem dokumentácií a princípov uvedených vo variante 1 najmä z možností využitia ďalších plôch pre bytovú výstavbu, posudzovaných najmä z hľadiska nových poznatkov o limitoch územia vyjadrených v hodnotení KEP-u.

Pri využití všetkých rezerv územia vzhľadom na limity KEP-u (ďalších cca 8.860 b.j.) bolo podľa tohto variantu možné, aby obyvateľstvo Banskej Bystrice narástlo na cca 126.300 obyvateľov.

Koncept tiež stanovil, že intenzifikáciou súčasnej IBV nie je možné, vzhľadom na prevažujúcu hustú mestskú zástavbu, získať viac ako cca 3-5 % súčasnej kapacity (zo súčasných 4.336 b.j.), teda cca 130-220 nových b.j., reprezentujúcich cca 325-550 obyvateľov.

Stanovil aj to, že intenzifikáciou súčasnej HBV nie je možné, pri prevažujúcej hustej 8-podlažnej zástavbe v pomerne členitom teréne, získať viac ako cca 3 % súčasnej kapacity (zo súčasných 25.102 b.j.), teda cca 750 b.j., reprezentujúcich cca 1.875 obyv.

Koncept vo svojom 2.variante stanovil, že spolu môže Banská Bystrica v rámci svojho územia dosiahnuť pri rešpektovaní v súčasnosti známych limitov a bez podstatného narušenia svojho životného prostredia maximálne necelých 130.000 obyvateľov.

Ďalší rozvoj je už potrebné uvažovať jedine v súvislosti s rozvojom Stredoslovenského regionálneho centra, resp. súmestia Banská Bystrica – Sliač – Zvolen.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia mesta spočívala základná koncepcia rozvoja vo vytvorení dostatočnej ponuky plôch pre jednotlivé funkcie, podobne ako u variantu 1, s tým, že väčší dôraz bol kladený na rozvoj celomestských až nadregionálnych funkcií na predtým inak využívaných plochách v centrálnej časti mesta. Variant 2 tiež predpokladal postupné nadobúdanie prevahy obslužných funkcií v polyfunkčných zónach výroby a občianskeho vybavenia východne od cesty I/66 (ČM Kráľová, Kremnička, Rakytovce).

Z hľadiska rozvoja výroby na území mesta spočívala základná rozvojová koncepcia (okrem využitia plôch uvedených vo variante 1) v

- úplnom zrušení výrobných funkcií v niektorých súčasných areáloch s priamou nadväznosťou na obytné a vybavenostné funkcie (Smrečina, Fatra, Slovenka),
- postupnom obmedzovaní výrobných funkcií v polyfunkčných zónach výroby a občianskeho vybavenia východne od cesty I/66 (ČM Kráľová, Kremnička, Rakytovce),
- v postupnom odstránení funkcií výroby a výrobných služieb aj z areálov bývalých poľnohospodárskych družstiev mimo zastavaného územia, ktoré boli na tieto funkcie dočasne využívané (s ich premenou na agroturistické, resp. rekreačné zariadenia),
- vytváraní nových výrobných plôch výhradne vo vyčlenených priestoroch Stredoslovenského regionálneho centra.

Z dopravného hľadiska spočívala základná rozvojová koncepcia (okrem zásad uvedených vo variante 1) najmä v

- realizácii juhovýchodného obchvatu mesta rýchlostnou cestou (od križovatky cesty I/66 s cestou R3 medzi Badínom a Rakytovcami v smere na Slovenskú Ľupču) pre primárnu funkciu rekreačnej osobnej dopravy,
- zachovaní terajšej trasy ciest I/69 a I/59 v severojužnom prieťahu mestom len ako mestskej komunikácie, resp. v pokračovaní v smere na Donovaly len ako regionálnej komunikácie s primárnym rekreačným významom,
- návrhu dopravného napojenia novo navrhovaných funkčných plôch podľa variantu 2,
- návrhu zásad integrovaného systému rýchlej regionálnej dopravy v rámci budúceho Stredoslovenského regionálneho centra so začlenením výhľadového regionálneho dopravného centra (na križovaní trasy VRT a železničnej trate č.170) severne od mesta Sliač.

Rozvojová koncepcia technickej infraštruktúry bola založená na rovnakých princípoch ako vo variante 1 s tým, že 110 kV elektrické vedenie spájajúce transformovne Fončorda a Bánoš bolo v záujme získania rozvojových funkčných plôch nahradené káblovým 110 kV vedením.

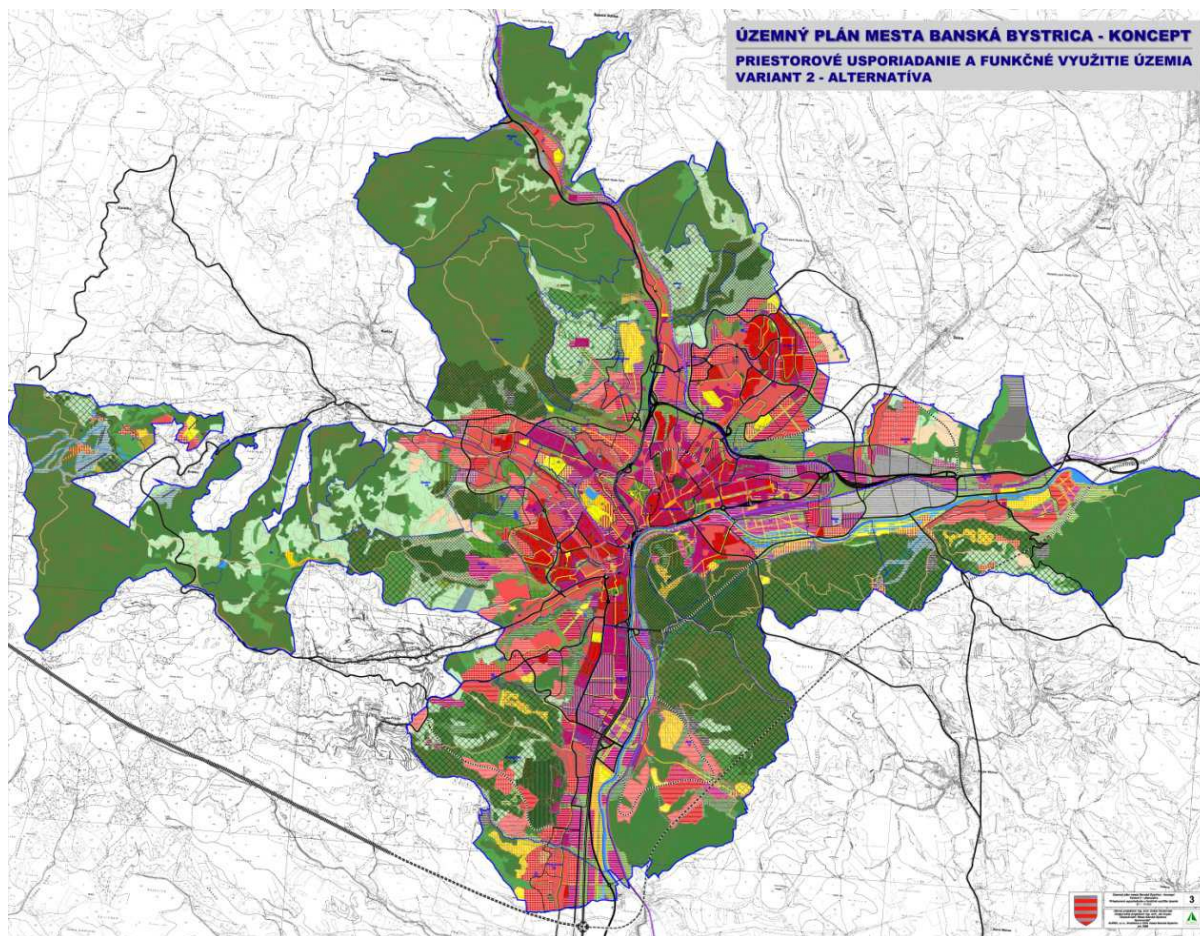
Variant 2 - alternatíva (tzv. ideálny - alternatíva)

Návrh urbanistickej koncepcie rozvoja mesta podľa variantu 2 - alternatíva zohľadňoval v riešení tiež celý potenciál mesta.

Táto alternatíva predkladala modifikáciu vývoja funkčno-priestorového usporiadania mestského organizmu založenú na určitých principiálnych odlišnostiach. V koncepcii sa predovšetkým uplatňoval zámer výraznejšieho systémového formovania funkčnej a priestorovej štruktúry na princípoch radiálno-okružného systému, preferovalo sa uplatňovanie mestských štruktúr pred rozvoľnenou malopodlažnou zástavbou a osobitný dôraz bol kladený na doriešenie vzťahu mesta k záujmovému územiu.

Variant 2 - alternatíva skúmal územie mesta Banská Bystrica z hľadiska možností a limitov maximálneho rozvoja, časove rozdeleného na roky 2025 (návrh záväzného riešenia) a 2050 (návrh ideového výhľadového riešenia).

Obr. A.2.2-3 ÚPN mesta Banská Bystrica, koncept riešenia – variant 2 - alternatíva

V súlade s uvedenými predpokladmi a zámermi bola základná urbanistická koncepcia plošného a priestorového rozvoja mesta orientovaná najmä na:

- prednostné využitie intenzifikácií voľných plôch v rámci zastavaného územia,
- akceptovanie všetkých doterajších rozvojových zámerov obsiahnutých v platnom ÚPN-A Banská Bystrica, ktoré sú v súlade s navrhovanou koncepciou rozvoja,
- cieľavedomé rozvíjanie priestorovej štruktúry mesta v symbióze s kultúrno-historickými hodnotami a prírodným potenciálom,
- do roku 2025 primárny rozvoj plôch bývania pre 100.000 obyvateľov návrhového obdobia pokračovaním výstavby v južnej rozvojovej osi mesta, v obytnom súbore Hušták – Belveder, dostavbou Štúrovho námestia a ďalších menších lokalít na západnej strane obytného súboru Fončorda, pokračovaním výstavby na Pršianskej terase, rozvojom v menších lokalitách v častiach mesta Kremnička a Rakytovce, rozširovaním obytnej zóny západným smerom v častiach mesta Skubín a Podlavice, pokračovaním výstavby v severnom sektore mesta v časti mesta Kostiviarska – UO Vysielač, kompletizáciou plôch obytných súborov Sásová, Rudlová a založením nového obytného súboru Na Bánoši, vo východnej časti mesta rozširovaním založených obytných zón v časti mesta Šalková, ako aj pokračujúcou intenzifikáciou vhodných súčasných plôch HBV a IBV,
- k roku 2050 primárny rozvoj zostávajúcich disponibilných plôch bývania pre výhľadovú veľkosť mesta pre 126.330 obyvateľov pokračujúcou kompletizáciou územia v južnej časti mesta výstavbou obytných súborov Kremnička - západ a Iľiaš - východ, v severnom sektore mesta dostavbou obytného súboru Bánoš a rozširovaním obytných plôch obytného súboru Rudlová - Sásová II smerom východným, vo východnej časti mesta založením obytného súboru Sielnica v nadväznosti na danú miestnu časť,

- dokompletovaním časti mesta Šalková obytným súborom vo východných priestoroch, sekundárny rozvoj pokračujúcou intenzifikáciou zostávajúcich vhodných plôch HBV a IBV,
- do roku 2025 primárny rozvoj občianskeho vybavenia v centrálnej mestskej zóne kompletizáciou územia, intenzifikovaním a expanziou (rozširovaním) plôch centrálneho vybavenia Na Troskách ako aj získaním plôch (priestorov) reanimáciou priemyselného areálu Slovenka na centrálne vybavenie, dostavbou a prestavbou pozdĺž hlavných rozvojových osí mesta, najmä rozširovaním plôch priestorovo rozložených okolo rozvojovej osi a skvalitňovaní založenej štruktúry prestavbou neefektívne využívaného územia s kumuláciou a koncentráciou zariadení v priestoroch okolo mimoúrovňovej križovatky Kremnička (južné mestské centrum), v priestore situovanom východne od Rakytoviec (regionálne centrum) a pozdĺž hlavnej mestskej triedy (Štefánikovo nábrežie – Stavebná ulica), podporovanej zónami vybavenosti: areálom Smrečiny s určením na perspektívnu prestavbu (obchodno-výstavné centrum) a priestormi okolo Fatry určenými na prestavbu pre obchodno-administratívne centrum doplnené ďalšími celomestskými funkciami (východné nadmestské centrum), rozširovaním a kompletizáciou založených areálov vysokého školstva (vytvorením komplexne vybaveného vysokoškolského areálu Jesenský vršok – Sásová, kompletizáciou založeného areálu na Tajovského ulici a vytvorením územných predpokladov pre dostavbu a kompletizáciu rozptýlených areálov vysokých škôl na Skuteckého, Tajovského a Sládkovičovej ulici), rozvojom komplementárnej vybavenosti v sekundárnych mestských centrách a na vedľajších rozvojových osiach mesta v rámci vytvárania polyfunkčných zón mestskej štruktúry,
  - po roku 2025 (výhľad) primárny rozvoj občianskeho vybavenia ďalšou revitalizáciou mestskej zóny v priestoroch vykazujúcich potrebu funkčných zmien (predovšetkým využitím priestorov závodu Slovenka, a.s., Trosiek, Štúrovho námestia), pokračujúcim kompletizovaním východného a južného mestského centra postupným selektovaním vybraných vybavenostných funkcií do priestoru Stredoslovenského regionálneho centra, postupným kompletizovaním prestavbového územia areálu Smrečiny pre celomestské funkcie, intenzifikáciou funkcií v disponibilných priestoroch pozdĺž hlavných rozvojových osí mesta – pozdĺž založenej hlavnej mestskej triedy (Štefánikovo nábrežie – Stavebná ulica) a pozdĺž južnej rozvojovej osi mestského až regionálneho významu (centrálne mestská zóna – južné mestské centrum – Stredoslovenské regionálne centrum), ako aj posilňovaním vybavenia vo vedľajších mestských centrách (Rudlová-Sásová II, Bánoš, Fončorda, Pršianska terasa) a na vedľajších rozvojových osiach,
  - do roku 2025 primárny rozvoj rekreácie a športu pozdĺž Tajovského potoka v ose: športový areál Štiavničky – plážové kúpalisko intenzifikovaním využitia priestorov celomestského športovo-rekreačného centra (Štiavničky, plážové kúpalisko), rozvojom nových plôch pozdĺž Hrona v priestoroch medzi Majerom a Šalkovou, reanimáciou rekultivovaného priestoru bývalého cementárenského lomu Kostiviarska a kompletizáciou centra rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky, sekundárny rozvoj rekreácie a športu dostavbou plôch a zariadení v jednotlivých častiach mesta v súvislosti s potrebami komplexného dotvorenia bytovej výstavby, dostavaním stávajúceho areálu UMB vo vysokoškolskom centre Sásová, ako aj rozvojom komplementárnej vybavenosti územia lesného mestského parku,
  - primárny rozvoj rekreácie a športu po roku 2025 ďalším pokračovaním pozdĺž Hrona, intenzifikáciou športovo-rekreačného využitia priestorov vybudovaných v bývalom cementárenskom lome Kostiviarska, kompletizáciou a rozšírením funkčných plôch centra rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky v súvislosti s koordinovaným rozvojom integrovaného centra Skalka – Banská Bystrica – Králiky, prestavbou bývalého areálu technických služieb Pod kopou na areál športu, rekreácie, relaxácie, sekundárny rozvoj rekreácie a športu výstavbou nových plôch a zariadení v jednotlivých častiach mesta v spojitosti s potrebami navrhovanej bytovej výstavbe po roku 2025
  - do roku 2025 primárny rozvoj plôch výroby koncentráciou zariadení s náročnejšími územnými, priestorovými a dopravnými požiadavkami východným smerom v priestore

priemyselného parku Majer – Šalková a prestavaním areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne, sekundárny rozvoj výroby (formou polyfunkčných plôch) južným smerom v páse pozdĺž cesty I/69 ako aj v rozptyle v intraviláne mesta,

- po roku 2025 primárny rozvoj plôch výroby intenzifikáciou využitia územia priemyselného parku Majer – Šalková a jeho postupnou premenou na vedecko-technologický park, ako aj postupným prechodom výrobných funkcií do regionálneho priemyselného parku Badín – Sielnica,
- do roku 2025 primárny rozvoj zelene postupným rozširovaním jednotlivých sektorov mestského lesoparku navrhnutých v pôvodnom územnom pláne aglomerácie Banská Bystrica z roku 1976 (sektor Urpína – smerom na východ a juh, sektor Sásavskej doliny – smerom na severozápad, sektor Laskomer – smerom na sever, sektor Suchý vrch – smerom východným s prepojením na obytný súbor Fončorda), vytvorením nového južného sektoru mestského lesoparku Lišná skala, prepojením jednotlivých sektorov mestského lesoparku na organizmus mesta prostredníctvom zelených koridorov – koridor v južnej časti mesta pozdĺž Rakytovského potoka, priečny zelený koridor Krematórium – Peťovský háj, koridory prepájajúce obytné súbory Pršianskej terasy so sektorom Lišnej skaly, zelené koridory prepájajúce sektor Laskomer s osou Slnčné stráne, prepojením jednotlivých sektorov mestského lesoparku pozdĺž ďalších vodných tokov (Bystrica, Tajovský a Malachovský potok) a vytváraním nových plôch verejnej zelene (najmä v súvislosti s rozvojom celomestského občianskeho vybavenia) – verejné parkové priestory (južný park mesta prepájajúci mesto s regionálnym centrom, parkové priestory cintorína Kremnička a parkové priestory pozdĺž toku Hrona vo východnej časti mesta), sekundárny rozvoj zelene funkčnou kompletizáciou navrhovaných obytných súborov (najmä: obytný súbor Pršianska terasa, obytný súbor Slnčné stráne a obytný súbor Bánoš),
- po roku 2025 primárny rozvoj zelene kompletizáciou funkčného vybavenia obytných súborov realizovaných v navrhovanom výhľadovom období.

Vyššie uvedené principiálne odlišnosti vyvolávali tieto ďalšie potreby riešenia:

- potreba pretvorenia prevládajúcej organickej a rozvolnenej zástavby pôdorysu mesta na urbánnu štruktúru koncepciou, v ktorej je kladený dôraz okrem funkčného usporiadania mesta na priestorový systém mestského organizmu,
- modelovanie urbanistického obrazu mesta tradičnými priestorotvornými prvkami – ulica, skvér, námestie s dôrazom uplatnenia prirodzených a založených kompozičných vzťahov a priestorových súvislostí v priestorovom systéme mesta,
- potreba uplatňovania typologických foriem budov vytvárajúcich svojím obsahom a formou mestské prostredie primeranej intenzity zástavby z hľadiska urbanistickej mierky a efektívneho využitia disponibilných priestorov,
- potreba revitalizácie rieky Hron ako prírodnej kompozičnej osi mesta a jeho včlenenia do organizmu mesta,
- potreba koncipovania mestského organizmu s ohľadom na založený sídelný systém aglomeračného priestoru (zázemia mesta) ako otvoreného funkčno-priestorového systému umožňujúceho rozvíjanie urbanistických vzťahov medzi mestom a okolitými sídlami,
- potreba koncepčného dotvorenia systému verejných priestorov a ich urbanistického postavenia v systéme mesta,
- potreba stanovenia urbanistického korpusu mesta, t. j. prevládajúcej výšky zástavby mestského organizmu (stanovenie urbanistickej mierky) s ohľadom na predpokladanú potenciálnu veľkosť mesta,
- potreba osobitného stvárnenia funkčno-priestorovej, kompozičnej a dopravnej štruktúry centrálnej mestskej zóny, jej vývoja funkčno-priestorovými premenami a expanziou (stanovenie limitov, regulatívov a zásad),
- potreba prioritného uplatňovania mestotvorných obytných štruktúr (bytových domov v blokových formách zástavby)

- potreba uplatňovania malopodlažnej zástavby rodinných domov len ako doplnkovej urbanistickej štruktúry mesta,
- potreba uplatňovania len ojedinelej intenzifikácie s ohľadom na prevládajúcu bytovú zástavbu v 8 a viac podlažných bytových domoch v rámci mesta,
- potreba maximálnej možnej aplikácie urbánnej formy bytových domov (polyfunkčné objekty) v rámci urbanistického riešenia navrhovaných obytných súborov.

Rozvoj bytovej výstavby bol v koncepte ÚPN mesta Banská Bystrica (variant 2 - alternatíva) orientovaný na maximálnu ponuku disponibilných plôch územia mesta, ktorá rozhodujúcim spôsobom ovplyvňuje úvahy o maximálnom (potenciálnom) počte obyvateľov Banskej Bystrice, pričom navrhovaná veľkosť mesta k roku 2025 – 100.000 obyvateľov (požiadavka zo Zadania ÚPN mesta Banská Bystrica) bola v plnom rozsahu akceptovaná návrhom riešenia (prírastok 11.662 b.j.). Potenciálna veľkosť mesta (orientačne k r. 2050) bola stanovená na základe využitia disponibilných rezerv územia posúdených predovšetkým z hľadiska limitov KEP-u (prírastok ďalších 9.047 b.j.), čo umožňuje nárast obyvateľstva k roku 2050 na 126.330 obyvateľov. Navrhovaný rozvoj bývania bol z urbanistického hľadiska usmernený celkovou urbánou koncepciou, z ktorej vyplýval návrh rozvoja bývania.

V navrhovanej koncepcii rozvoja bývania sa teda uvažovalo s prevládajúcou formou zástavby viacpodlažnými bytovými domami v pomere 9.696 b.j. v bytových domoch k 1.966 b.j. v rodinných domoch (navrhované riešenie k roku 2025) a 6.914 b.j. v bytových domoch k 2.133 b.j. v rodinných domoch (výhľadový návrh k roku 2050). Tento návrh zohľadňoval urbanistickú situáciu sídelného systému aglomeračného priestoru Banskej Bystrice (okolité obce poskytujú dostatok priestoru pre rozvoj bývania v rodinných domoch). Mesto si touto koncepciou vytvára podmienky „ochrany“ potenciálnych priestorov rozvoja pre mestotvorné funkcie.

Celkove variant 2 - alternatíva stanovil, že Banská Bystrica môže v rozsahu svojho katastrálneho územia dosiahnuť pri rešpektovaní daných limitov a bez podstatného narušenia svojho životného prostredia maximálne 125.000 až 130.000 obyvateľov a že rozvoj nad túto hranicu je možné uvažovať len v širších územných súvislostiach v súvislosti s rozvojom aglomeračného územia (záujmového územia) resp. v súvislosti s rozvojom Stredoslovenského regionálneho centra Banská Bystrica – Sliač – Zvolen.

V navrhovanej koncepcii občianskeho vybavenia uvažoval variant 2 - alternatíva na jednej strane s kvalitatívnou premenou (prestavbou) nevhodne využívaného územia a na druhej strane s rozširovaním priestorov s aktivitami občianskeho vybavenia. Základ systémovej štruktúry občianskeho vybavenia tvorila centrálna mestská zóna s najvyššou koncentráciou celomestských až regionálnych funkcií (centrum a príslušné priestory umožňujúce expanziu a prestavbu v prospech centrálného občianskeho vybavenia), na ktorú radiálne nadväzujú zóny ďalšej celomestskej až regionálnej vybavenosti s určitým špecifickým zameraním a lineárne zoskupené priestory vybavenia okolo hlavných kompozično-funkčných osí mesta. Na vybraných osiach Centrum – Radvaň – Kremnička a Centrum – Bánoš – Sásová boli navrhnuté sekundárne centrá občianskeho vybavenia.

V systéme urbanizovania mesta bol dôraz kladený aj na rozvoj mestotvorných štruktúr (polyfunkčných domov) v obytných súboroch Pršianska terasa, Fončorda, Slnčné stráne, Bánoš a Iliáš – západ, ako aj pozdĺž niektorých sekundárnych rozvojových osí, s cieľom vkomponovania týchto mestotvorných štruktúr do obytného prostredia mestského organizmu.

Osobitný význam v rozvoji občianskeho vybavenia mesta mala v navrhovanej koncepcii ÚPN mesta podľa variantu 2 - alternatíva južná rozvojová os Centrum – Radvaň – Kremnička – Rakytovce, ktorá mala v priestore Rakytoviec urbanisticky gradovať v regionálnom centre Banská Bystrica – Sliač – Zvolen.

Sekundárny rozvoj ďalšieho občianskeho vybavenia bol viazaný na lokálne centrá navrhnuté v rámci nových obytných súborov mesta.

Koncepcia výroby na území mesta bola navrhnutá so zámermi:

- postupného presunu ťažiskových plôch z vnútorného územia mesta do východného sektoru (Majer – Šalková),
- urbanistického pretvorenia funkčného využívania južnej rozvojovej osi jej regeneráciou zo skladovo-výrobného územia na polyfunkčné priestory občianskeho vybavenia, služieb, skladov a výrobných prevádzok,
- prioritného využitia plôch areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne na rozvoj priemyselnej výroby,
- výstavby priemyselného parku Majer – Šalková orientovaného na sofistikovanú výrobu a high-tech bez nepriaznivých vplyvov na životné prostredie, a jeho ďalšieho využitia aj ako vedecko-technologického parku,
- postupného obmedzovania výrobných funkcií v niektorých súčasných areáloch (Smrečina, Slovenka, Fatra) do roku 2025 a ich následného transformovania v prospech vybavenostných funkcií do roku 2050,
- postupných zmien funkčného využitia niektorých súčasných alebo bývalých areálov poľnohospodárskych družstiev na výrobné služby a výrobu lokálneho významu (areály v zastavanom území mesta),
- postupného odstraňovania funkcií výroby a výrobných služieb aj z areálov bývalých poľnohospodárskych družstiev mimo zastavaného územia a ich premeny na zariadenia agroturistiky, resp. rekreačné zariadenia,
- vytvárania ďalších nových výrobných plôch v disponibilných priestoroch priemyselnej zóny Slovenská Ľupča, resp. vo vyčlenených priestoroch priemyselného parku Badín - Sielnica.

Navrhnuté koncepcné zámery variantu 2 - alternatíva zohľadňovali nielen stavové ale aj uvažované rozvojové súvislosti v oblasti výrobných funkcií mesta a jeho zázemia, čím sa vytvárali priestorové predpoklady pre nárokovanie plochy vyplývajúce z uvažovaného nárastu pracovných príležitostí. V tomto prípade nárokovanie nové plochy predstavovali 100 - 130 ha. V zmysle celkového návrhu rozvoja funkčných plôch mesta predpokladala koncepcia nahrádzanie výrobných plôch vo vnútornom území mesta plochami občianskeho vybavenia. Z toho vyplývala potreba ich náhrady novými výrobnými plochami v rámci priemyselnej zóny obce Slovenská Ľupča, alebo v rámci Stredoslovenského regionálneho centra.

Z dopravného hľadiska spočívala základná rozvojová koncepcia

- vo výhľadovej trase rýchlostnej cesty R3 rozdielne od doterajších úvah zakotvených v KURS 2001 aj ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, a to v trase cesty R1 – Badín/Rakytovce - smerom západným - Turček prepojenie na cestu I/65 podľa pôvodnej koncepcie,
- vo výhľadovom období v návrhu predĺženia rýchlostnej cesty smerom severo-východným od križovatky Badín/Rakytovce tunelom s vyústením pri Slovenskej Ľupči a následne trasovaním cez Hiadeľskú dolinu v smere na Ružomberok,
- v rešpektovaní trasy schváleného severného obchvatu mesta vo funkcii rýchlostnej komunikácie R1 vrátane križovaní so súčasnou mestskou cestnou sieťou,
- v rešpektovaní ostatnej založenej a odsúhlasenej nadradenej dopravnej infraštruktúry mesta, ktorá nie je v rozpore s novou koncepciou rozvoja,
- vo vytvorení základného nevyhnutného dopravného skeletu mesta tvoreného
  - vnútorným mestským okruhom v trase Ul. 29. augusta – Partizánska – Horná – Kukučínova – Rudlovská - tunel dl. 820 m – Lazovná – nové prepojenie na Tajovského ul. (dĺžka cca 530 m) – Tajovského – Švermova – Wolkerova – Kpt. Nálepku – Štúrova – Štadlerovo nábrežie – Štefánikovo nábrežie – Stavebná – Ul. 29. augusta,
  - vonkajším mestským okruhom v trase: Uhlisko – Majer – Kynceľová – Rudlová – Sásová – Kostiviarska – Podlavice – Fončorda – Pršianska terasa – Kremnička – Radvan – tunel pod Urpínom,

- základnými dopravnými osami prietahov ciest R1, I/59, I/14, I/66 a I/69 vo funkcii regiónovej zbernej komunikácie,
- mestskými radiálami,
- návrhu dostatočnej kapacity statickej dopravy v jednotlivých častiach mesta,
- rešpektovaní založenej a navrhovanej infraštruktúry železničnej dopravy (trate č. 170 a 172) vrátane elektrifikácie, zdvojkolajnenia a menších smerových úprav trate č. 170 v úseku zastávka Radvaň – zastávka Banská Bystrica - mesto,
- návrhu usporiadania integrovaného systému rýchlej regionálnej dopravy v rámci budúceho Stredoslovenského regionálneho centra s akcentom napojenia letiska Sliač,
- kompletizácii základných peších a cyklistických ťahov na území mesta,
- návrhu usporiadania dopravnej obsluhy MHD,
- návrhu dopravného napojenia novo navrhovaných funkčných plôch podľa variantu 2 – alternatíva.

Rozvojová koncepcia technickej infraštruktúry bola založená na rovnakých princípoch ako vo variantoch 1 a 2 s tým, že 110 kV elektrické vedenie spájajúce transformovne Fončorda a Bánoš bolo ponechané väčšinou ako vzdušné vedenie s navrhovaným zdvojením.

*

Z uvedených variantov, resp. ich alternatív, odporučilo mesto Banská Bystrica návrh ÚPN mesta spracovať v riešení funkčného využitia a priestorového usporiadania územia, ako aj z hľadiska verejného dopravného vybavenia, v zásade podľa konceptu riešenia k roku 2025 tohto variantu, upraveného o čiastkové riešenia 1. a 2. variantu, a podľa pripomienok z verejného prerokovania a pripomienkového konania (bližšie v kapitole A.4.).

A.3. Údaje o súlade riešenia územia so zadaním a so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu ÚPN

A.3.1. Údaje o súlade riešenia územia so zadaním

Územný plán mesta Banská Bystrica je spracovaný v súlade s platnou legislatívou na úseku územného plánovania¹, ako aj s ohľadom na Metodické usmernenie obstarania a spracovania územného plánu obce vydaného Ministerstvom životného prostredia SR v roku 2001.

Mesto Banská Bystrica ako obstarávateľ územného plánu mesta spracovalo na podklade prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica Zadanie pre vypracovanie územného plánu mesta Banská Bystrica (ďalej len Zadanie).

Zadanie stanovilo hlavné ciele a požiadavky na spracovanie územného plánu a bolo spracované obsahom a rozsahom v súlade s Vyhláškou MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a prerokované v súlade s § 20 zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

Po skončení prerokovania a vyhodnotení pripomienok a stanovísk a ich zapracovaní do návrhu Zadania, požiadal obstarávateľ – mesto Banská Bystrica podľa § 20 ods. 5 písm. c) Krajský stavebný úrad v Banskej Bystrici ako orgán územného plánovania o posúdenie, či je obsah Zadania v súlade so záväznou časťou schválenej územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa a či je obsah Zadania a postup jeho obstarania a prerokovania v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Krajský stavebný úrad v Banskej Bystrici, listom z 21.03.2006, číslo KSU BB-2006-495/974-1:OUP, vydal toto stanovisko a následne bolo Zadanie pre Územný plán mesta Banská Bystrica, schválené uznesením MsZ mesta Banská Bystrica zo dňa 30. marca 2006 číslo 510/2006 - MsZ.

Koncept Územného plánu mesta Banská Bystrica bol vo všetkých variantoch spracovaný v súlade so Zadaním pre vypracovanie Územného plánu mesta Banská Bystrica.

V súlade so Zadaním pre vypracovanie Územného plánu mesta Banská Bystrica je vypracovaný aj invariantný návrh ÚPN mesta Banská Bystrica.

Vyhodnotenie plnenia jednotlivých požiadaviek Zadania v Návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica je spracované v dokladovej časti D, kapitola D.6. Vyhodnotenie súladu návrhu ÚPN mesta so Zadaním.

A.3.2. Údaje o súlade riešenia územia so súborným stanoviskom z prerokovania konceptu ÚPN

Návrh Územného plánu mesta Banská Bystrica je spracovaný v zmysle „Súborného stanoviska z prerokovania Konceptu ÚPN mesta Banská Bystrica pre spracovanie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica a požiadavky na doplnenie Zadania pre spracovanie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica“, schváleného uznesením Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici číslo 598/2009-MsZ zo dňa 22.09.2009 a pokynu na spracovanie „Návrhu územného plánu mesta Banská Bystrica“.

Vyhodnotenie plnenia jednotlivých požiadaviek Súborného stanoviska z prerokovania konceptu ÚPN mesta je spracované v dokladovej časti D, kapitola D.7. Vyhodnotenie súladu návrhu ÚPN mesta so Súborným stanoviskom z prerokovania konceptu ÚPN mesta.

¹ V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica Zákon č.50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a Vyhl. MŽP SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

B.1. Vymedzenie riešeného územia

ÚPN mesta Banská Bystrica rieši v zmysle zadania podmienok súťaže na spracovanie ÚPN, uzavretej zmluvy o dielo, ako aj legislatívy platnej v oblasti územného plánovania, len územie administratívnej obce Banská Bystrica.

B.1.1. Riešené územie

Riešené územie je súhrnom:

- a) katastrálnych území (základných územných a sídelných jednotiek – ZÚJ, ZSJ a ich dielov) podľa Štatistického lexikónu obcí Slovenskej republiky 2002¹

Tab. B.1.1-1 Katastrálne územia na území mesta a ich vzťah k urbanistickým obvodom

Čís.	Katastrálne územia	Urbanistické obvody	Kód UO
01	Banská Bystrica	Banská Bystrica - historické jadro	20106 5 0
		Pri parku	20107 3 0
		Mesto – sever*	20108 1 1
		Rudlovský potok	20109 0 0
		Nemocnica	10113 8 0
		Mesto – východ*	20114 6 1
		Stará Kopa - Turička	20116 2 0
		Uhlisko	20117 1 0
		Smrečina	20118 9 0
		Sídlisko SNP	20119 7 0
		Urpín*	20120 1 1
		Stará Fončorda*	20125 1 2
		Štiavničky	20126 0 0
		Školský areál - nová nemocnica	20127 8 0
		Vysielač*	20129 4 2
		02	Radvaň
Trieda Hradca Králové*	28042 9 2		
Majer	20115 4 0		
Urpín*	20120 1 2		
Stará Radvaň	20122 7 0		
Radvaň	20124 3 0		
Stará Fončorda*	20125 1 1		
Fončorda - Internátna	20130 8 0		
Fončorda - Tulská	20131 6 0		
Pršany	20132 4 0		
Suchý vrch	20133 2 0		
Nemecký vrch	20135 9 0		
Mútno - Králiky	20136 7 0		
Trieda Hradca Králové*	28042 9 1		
Fončorda - Mládežnícka	28045 3 0		
Vartovka	20121 9 0		
03	Kostiviarska	Kráľová	20123 5 0
		Mesto – sever*	20108 1 2
		Vysielač*	20129 4 1
		Kostiviarska	20145 6 0
		Jakub	20144 8 0

¹ Štatistický úrad SR v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR, 2003

Čís.	Katastrálne územia	Urbanistické obvody	Kód UO
04	Sásová	Sásová I	20110 3 0
		Dolina Baranovo	20111 1 0
		Sásová II	28043 7 0
		Rudlová I	20112 0 0
		Rudlová II	28044 5 0
05	Podlavice	Podlavice-Skubín*	20128 6 1
		Podlavice – Skubín*	20128 6 2
		Pod Suchým vrchom	20134 1 0
06	Kremnička	Kremnička	20138 3 0
		Rakytovce	20139 1 0
07	Senica	Mesto – východ*	20114 6 2
		Senica	20141 3 0
08	Šalková	Šalková	20140 5 0
09	Uľanka	Uľanka	26642 6 0

* takto označené UO spadajú do 2 alebo viac katastrálnych území

- b) urbanistických obvodov podľa vymedzenia pre posledné Sčítanie ľudu, domov a bytov k 26.5.2001 (pozri grafickú schému), a to:

Tab. B.1.1-2 Urbanistické obvody mesta Banská Bystrica

Por. číslo UO (podľa ŠÚ SR) ²	Por. číslo UO (podľa PaR) ³	Kód UO	Názov UO	Charakter UO
01	01	20106 5 0	Banská Bystrica - HJ	O
02	02	20107 3 0	Pri parku	V
03	03	20108 1 1	Mesto – sever ⁴	O
		20108 1 2		
04	04	20109 0 0	Rudlovský potok	O
05	05	20110 3 0	Sásová I	O
06	06	20111 1 0	Dolina Baranovo	L
07	07	20112 0 0	Rudlová I	O
08	08	10113 8 0	Nemocnica	V
09	09	20114 6 1	Mesto – východ ⁵	P
		20114 6 2		
10	10	20115 4 0	Majer	P
11	11	20116 2 0	Stará Kopa - Turička	L
12	12	20117 1 0	Uhlisko	O
13	13	20118 9 0	Smrečina	P
14	14	20119 7 0	Sídliisko SNP	O
15	15	20120 1 1	Urpín ⁶	R
		20120 1 2		
16	16	20121 9 0	Vartovka	L
17	17	20122 7 0	Stará Radvaň	D
18	18	20123 5 0	Kráľová	P
19	19	20124 3 0	Radvaň	O

² Číslovanie použité v návrhu ÚPN na základe požiadaviek Zadania

³ Číslovanie použité v prieskumoch a rozboroch pre ÚPN

⁴ UO Mesto – sever je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20108 1 1 – k.ú. Banská Bystrica, 20108 1 2 - k.ú. Kostiviarska,

⁵ UO Mesto – východ je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20114 6 1 – k.ú. Banská Bystrica, 20114 6 2 - k.ú. Senica,

⁶ UO Urpín je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20120 1 1 – k.ú. Banská Bystrica, 20120 1 2 - k.ú. Radvaň,

Por. číslo UO (podľa ŠÚ SR) ⁷	Por. číslo UO (podľa PaR) ⁸	Kód UO	Názov UO	Charakter UO
20	20	20125 1 1	Stará Fončorda ⁹	O
		20125 1 2		
21	21	20126 0 0	Štiavničky	R
22	22	20127 8 0	Školský areál - nová nemocnica	V
23	23	20128 6 1	Podlavice-Skubín ¹⁰	O
		20128 6 2		
24	24	20129 4 1	Vysielač ¹¹	Z
		20129 4 2		
25	25	20130 8 0	Fončorda - Internátna	O
26	26	20131 6 0	Fončorda - Tulska	O
27	27	20132 4 0	Pršany	X
28	28	20133 2 0	Suchý vrch	R
29	29	20134 1 0	Pod Suchým vrchom	Z
30	30	20135 9 0	Nemecký vrch	L
31	31	20136 7 0	Mútno - Králiky	R
33	32	20138 3 0	Kremnička	N
34	33	20139 1 0	Rakytovce	N
35	34	20140 5 0	Šalková	N
36	35	20141 3 0	Senica	P
39	36	20144 8 0	Jakub	N
40	37	20145 6 0	Kostiviarska	N
41	38	26642 6 0	Uľanka	N
46	39	28041 1 0	Graniar	O
47	40	28042 9 1	Trieda Hradca Králové ¹²	O
		28042 9 2		
48	41	28044 5 0	Rudlová II	O
49	42	28043 7 0	Sásová II	O
50	43	28045 3 0	Fončorda - Mládežnícka	O
označenie UO s rozdielmi v číslovaní				
Charakter UO				

O – obytný
N – obytný - odlúčený
V – vybavenostný
R - rekreačný
Z – poľnohospodársky
P – priemyselný
D – dopravný
L – lesný
X – rezerva

Pozn.: Pôvodné UO: 32 – Malachov (20137 1 N)¹³, 37 – Kynceľová (20142 2 O)¹⁴, 38 – Nemce (20143 2 N)¹⁵, 42 – Vlkanová (26989 2 N)¹⁶, 43 – Vlkanová-Priemysel (27690 2 P) a 44 – Hronsek (21974 2 N)¹⁷ boli zrušené v dôsledku odčlenenia pôvodných miestnych častí od Banskej Bystrice.

⁷ Číslovanie použité v návrhu ÚPN na základe požiadaviek Zadania

⁸ Číslovanie použité v prieskumoch a rozboroch pre ÚPN

⁹ UO Stará Fončorda je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20125 1 2 - k.ú. Banská Bystrica, 20120 1 1 - k.ú. Radvaň,

¹⁰ UO Podlavice-Skubín je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20128 6 1 - k.ú. Podlavice, 20128 6 2 - k.ú. Skubín,

¹¹ UO Vysielač je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 20129 4 2 - k.ú. Banská Bystrica, 20129 4 1 - k.ú. Kostiviarska,

¹² UO Vysielač je v dôsledku nezrovnalostí medzi hranicou UO a k.ú. rozčlenený do dvoch k.ú., a to: 28042 9 2 - k.ú. Banská Bystrica, 28042 9 1 - k.ú. Radvaň,

¹³ Pôvodná miestna časť Banskej Bystrice – Malachov bola odčlenená ku dňu 1.1.1993,

¹⁴ Pôvodná miestna časť Banskej Bystrice – Kynceľová bola odčlenená ku dňu 23.11.1990),

¹⁵ Pôvodná miestna časť Banskej Bystrice – Nemce bola odčlenená ku dňu 23.11.1990,

¹⁶ Pôvodná miestna časť Banskej Bystrice – Vlkanová bola odčlenená ku dňu 23.11. 1990,

B.1.2. Časti mesta a urbanistické obvody

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky podľa § 7 ods. 2 zákona SNR č. 517/1990 Zb. o územnom a správnom členení SR uverejnilo zoznam obcí a ich častí opatrením č. 28/1996 Ministerstva vnútra SR z 24. novembra 1995. V tomto zozname je uvedených 16 častí mesta, ktorých hranice nie sú graficky ani územne vymedzené.

Pre potreby spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica boli takto stanovené časti mesta upravené tak, aby pozostávali bezo zvyšku z jedného alebo viacerých presne územne vymedzených urbanistických obvodov ŠÚ SR^{18 19}. Už v rámci riešenia konceptu ÚPN mesta Banská Bystrica boli takéto hranice častí mesta (a v rámci nich aj urbanistických obvodov) čiastočne upravené tak, aby v súlade s navrhovanými funkčnými plochami a dopravnými líniami vytvárali logický celok.

Výnimky z tejto zásady tvoria:

- časti mesta Podlavice a Skubín, ktoré obe ležia na území jediného urbanistického obvodu Podlavice-Skubín,
- časti mesta Banská Bystrica a Senica, z ktorých do každej územne prináleží časť UO 09 Mesto-východ,
- časti mesta Banská Bystrica a Radvaň, z ktorých do každej územne prináleží časť UO 15 Urpín.

Vzájomný vzťah takto stanovených častí mesta a urbanistických obvodov je uvedený v nasledujúcej tabuľke a priloženej grafickej schéme.

Tab. B.1.2-1 Vzťah častí mesta a urbanistických obvodov

Časť mesta		Urbanistický obvod	
Číslo	Názov	Číslo	Názov
I	Banská Bystrica	01	Banská Bystrica – historické jadro
		02	Pri parku
		03	Mesto-sever
		04	Rudlovský potok
		08	Nemocnica
		09	Mesto-východ (časť)
		11	Stará Kopa - Turička
		12	Uhlisko
		13	Smrečina
		14	Sídlisko SNP
		15	Urpín (časť)
		21	Štiavničky
		22	Školský areál – nová nemocnica
		24	Vysielač
46	Graniar		
II	Iliaš	16	Vartovka
III	Jakub	39	Jakub
IV	Kostiviarska	40	Kostiviarska
V	Kráľová	18	Kráľová

¹⁷ Pôvodná miestna časť Banskej Bystrice – Hronsek bola odčlenená ku dňu 1.1.1993.

¹⁸ Časti mesta vymedzené v ÚPN mesta Banská Bystrica výhradne pre účely ÚPN mesta, nekorešpondujú s mestskými časťami stanovenými v Štatúte Mesta Banská Bystrica, Prvá časť – Postavenie mesta, Čl.1 – Územie mesta, ods.2.

¹⁹ Výnimku tvoria UO 9 Mesto-východ a UO 23 Podlavice-Skubín, ktoré takýmto spôsobom nebolo možné jednoznačne priradiť k niektorej z častí mesta. Časť UO 24 Vysielač s jestvujúcou zástavbou bola pre potreby ÚPN mesta pričlenená k UO 46 Graniar (ČM I Banská Bystrica)..

Časť mesta		Urbanistický obvod	
Číslo	Názov	Číslo	Názov
VI	Kremnička	33	Kremnička
VII	Majer	10	Majer
VIII*	Podlavice	23	Podlavice-Skubín (časť)
IX	Radvaň	15	Urpín (časť)
		17	Stará Radvaň
		19	Radvaň
		20	Stará Fončorda
		25	Fončorda-Internátna
IX	Radvaň	26	Fončorda-Tulská
		27	Pršany
		28	Suchý vrch
		30	Nemecký vrch
		31	Mútno-Králiky
		47	Trieda Hradca Králové
		50	Fončorda-Mládežnícka
X	Rakytovce	34	Rakytovce
XI	Rudlová	07	Rudlová I
		48	Rudlová II
XII	Sásová	05	Sásová I
		06	Dolina Baranovo
		49	Sásová II
XIII	Senica	09	Mesto-východ (časť)
		36	Senica
XIV*	Skubín	23	Podlavice-Skubín (časť)
		29	Pod Suchým vrchom
XV	Šalková	35	Šalková
XVI	Uľanka	41	Uľanka

* Zo štatistických alebo technických dôvodov sú v niektorých tabuľkách ČM VIII Podlavice a ČM XIV Skubín zlúčené do ČM VIII/XIV Podlavice-Skubín.

B.2. Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu

B.2.1. Rozvoj mesta v rámci Banskobystrického kraja (ÚPN VÚC Banskobystrický kraj¹)

B.2.1.1. Postavenie mesta Banská Bystrica z hľadiska formovania nadregionálnych a interregionálnych vzťahov

Mesto Banská Bystrica je administratívno-správnym centrom kraja a okresu a predstavuje jedno z najvýznamnejších centier Slovenskej republiky. Ako také je aj rozhodujúcim prvkom pri formovaní nadregionálnych a interregionálnych vzťahov celého Banskobystrického kraja.

Banskobystrický kraj predstavuje v súčasnosti značne vnútorne diferencovaný hospodársky a sídelný systém. Táto diferenciácia vychádza predovšetkým z hospodárskych, ekonomických a demografických faktorov. V kraji možno sledovať výrazné severo-južné rozdiely v hospodárskej sile a demografickom vývoji. Napriek nepriaznivejšej dopravnej dostupnosti severnej časti kraja, a teda aj mesta Banská Bystrica, je táto časť rozvinutejšia a má aj väčšie predpoklady ďalšieho rastu. Je to podmienené najmä prítomnosťou mesta Banská Bystrica a banskobystricko-zvolenskej aglomerácie – ťažiska osídlenia, celoštátneho až medzinárodného významu, ktorého je mesto jadrovým územím.

Z pohľadu medzinárodného dopravného priameho napojenia mesto Banská Bystrica v severo-južnom smere leží na medzinárodnej cestnej trase E 77 (Varšava - Krakov - Budapešť), ktorú tvoria v sieti SR cesty I. triedy č. 59 a č. 66 v peáži s rýchlostnou cestou R1.

Južne od mesta prechádza Banskobystrickým krajom medzinárodná cestná trasa E 571 (Bratislava - Košice), ktorú tvoria v sieti SR cesty I. triedy č. 65 a 50 a E 572 (Trenčín - Žiar nad Hronom) v sieti SR cesta č. 50.

Základom železničnej kostry Banskobystrického kraja sú trate celoštátneho (až medzinárodného) významu, tzv. „južný ťah“ zaradený do doplnkovej siete TEN-T (Leopoldov / Nové Zámky - Kozárovce - Zvolen - Lučenec - Košice), na území kraja traťové úseky č. 150 a 160, trať Zvolen - Kremnica / Banská Bystrica - Vrútky (traťové úseky č. 171 a 172), trať Zvolen - Banská Bystrica - Margecany (traťový úsek č. 170) a trať Zvolen - Šahy - Štúrovo (traťový úsek č. 153).

Dopravný systém dopĺňa letisko Sliač, zaradené do kategórie medzinárodných letísk.

Pre Banskobystrický kraj bude významné rozvíjanie ťažísk osídlenia na spojnicach katovickej aglomerácie a krakovskej aglomerácie v Poľskej republike s budapeštianskou aglomeráciou v Maďarskej republike.

V celoslovenskom územnoplánovacom dokumente KURS 2001 sa v záujme vyváženého a optimálneho rozvoja Banskobystrického kraja v rámci celoslovenskej a medzinárodnej úrovne odporúča „Pre zvýšenie konkurencieschopnosti celého sídelného systému... v dlhodobejšej perspektíve orientovať vzájomné sídelné väzby v smere vytvorenia kompaktnej sieťovej sústavy a to napriek existujúcim prírodným prekážkam a morfológickým bariéram“, pričom „V strede Slovenska sa navrhuje vytvorenie sieťovej sústavy medzi ťažiskami osídlenia žilinsko-martinským, banskobystricko-zvolenským a lučenecko-rimavskosobotským.“

Tento rozvoj je žiaduce „Zabezpečiť rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenie na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok ostatného územia SR“ ako aj formovaním „sídelnej štruktúry na celoštátnej a nadregionálnej úrovni prostredníctvom

¹ Záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bola vyhlásená nariadením vlády SR č.263/98 z 9.6.1998

regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov.“

Širšie nadregionálne vzťahy Banskobystrického kraja ovplyvňujú spolu s vnútornými rozvojovými faktormi i užšie interregionálne vzťahy. Tieto sa budú prejavovať predovšetkým v rozvoji a formovaní jednotlivých sídelných štruktúr – ťažísk osídlenia a rozvojových osí.

Vzhľadom k výhodnejším rozvojovým podmienkam banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia môže tento v dôsledku lokalizácie nových ekonomických aktivít ovplyvňovať pracovný trh nasávaním pracovných síl z regiónu Breznianskeho okresu a z južnejších častí kraja.

B.2.1.2. Postavenie mesta Banská Bystrica v sídelnom systéme

Za centrum osídlenia Banskobystrického kraja treba považovať sídla Banská Bystrica a Zvolen, ktoré so svojim zázemím, územno-priestorovými väzbami a funkciami prezentujú ťažisko osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu. Mesto Banská Bystrica je administratívno-správnym centrom Banskobystrického kraja.

Priestor Banskej Bystrice a jej spádových obcí je charakterizovaný v Konceptii územného rozvoja Slovenska 2001 ako územie ekologickej a kultúrnej hodnoty celoeurópskeho významu, s predpokladom dynamického rozvoja terciérnych a kvartérnych aktivít s prioritami rozvoja v oblasti cestovného ruchu, turizmu a rekreácie. Urbanistická štruktúra mesta a jeho satelitných vidieckych obcí v symbióze s krajinným prostredím a prírodným prostredím, ktoré je súčasťou chránených území prírody, je územím s vysokou funkčnou a priestorovou disponibilitou. Intenzívne väzby mesta s takmer všetkými obcami okresu vyplývajú z historického vývoja sídelnej štruktúry priestoru a dopravných a funkčných vzťahov vzájomne sa dopĺňajúcich.

Spádový priestor mesta Banská Bystrica tvoria katastrálne územia obcí Badín, Dolný Harmanec, Dolná Mičiná, Donovaly, Harmanec, Horná Mičiná, Kordíky, Králiky, Kynceľová, Malachov, Motyčky, Môlča, Podkonice, Priechod, Riečka, Selce, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina, Tajov, Turecká². Mimoriadne postavenie medzi nimi má bývalé kráľovské mestečko Slovenská Ľupča, ktoré je už v súčasnosti, vzhľadom k možnostiam rozvoja hospodárskych aktivít, kultúrno-historickým hodnotám a bezprostrednej vzdialenosti k Banskej Bystrici, pridruženým centrom krajského mesta.

Podľa Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj v znení jeho zmien a doplnkov je „v oblasti stredného Slovenska možno odporučiť polycentrický systém s centrami medzinárodného významu v severo-južnom smere, mestami Žilina, Martin, Banská Bystrica a Zvolen so zapojením centier v južnej časti Banskobystrického kraja, miest Lučenec a Rimavská Sobota. Polycentrická sústava v tomto priestore by sa stala súčasťou medzinárodnej sídelnej osi Katovice – Žilina – Martin – Banská Bystrica – Zvolen – Lučenec – Šalgótarján – Budapešť“.

V meste Banská Bystrica žije viac ako 75 % obyvateľov bývalého okresu Banská Bystrica, čo poukazuje na vysokú mieru urbanizácie.

Banská Bystrica - sídlo kraja - patrí do kategórie centier celoštátneho až medzinárodného významu. Tvorí severný pól banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s koncentráciou regionálnych, nadregionálnych aj celoštátnych aktivít. Samotné mesto predstavuje kompaktnú urbanistickú štruktúru, doplnenú pridruženými satelitnými útvarmi, ktoré sú administratívnymi súčasťami mesta alebo samostatnými obcami.

V meste Banská Bystrica je sústredená takmer celá vyššia vybavenosť okresu Banská Bystrica v oblastiach štátnej správy, bankovníctva, vedeckých pracovísk a školstva celoštátneho významu. Zdravotnícke zariadenia vyhovujú svojimi kapacitami a špecializáciou

² Podčiarknuté sú názvy obcí, ktoré tvoria v zmysle pokynu obstarávateľa záujmové územie mesta Banská Bystrica

a plne pokrývajú potreby mesta a širšieho zázemia. Dobudovať je potrebné sieť špeciálnych zdravotníckych zariadení orientovaných na prevenciu, služby dlhodobo chorým a geriatrické centrá. V Banskej Bystrici sú lokalizované všetky stredné školy na území bývalého okresu. Vysoké školy sú reprezentované Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici a Univerzitou Komenského - teologický inštitút v Badíne, ktoré majú celoštátnu pôsobnosť.

B.2.1.3. Požiadavky na rozvoj mesta vyplývajúce zo záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov³

Zo záväzných regulatívov funkčného a priestorového usporiadania územia ÚPN VÚC Banskobystrický kraj sa mesta Banská Bystrica alebo jeho záujmového územia z hľadiska územného rozvoja týkajú predovšetkým tieto regulatívy:

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry
  - 1.1. Podporovať v strednej časti Slovenskej republiky, v záujme vytvorenia celoštátne homogénneho a medzinárodne konkurenčného sídelného prostredia, rovnomerne rozložený systém osídlenia miest a vytvorenie vzájomného prepojenia žilinsko-martinského, banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s tým, aby sa v južnej časti Slovenska podporilo vytvorenie lučenecko-rimavskosobotského ťažiska osídlenia.
  - 1.2. Podporovať rozvoj sídelných centier, ktoré tvoria terciárne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemia, tak pre príslušný regionálny celok hierarchickým systémom pozostávajúcim z nasledovných skupín centier:
    - 1.2.1. Podporovať rozvoj centier prvej skupiny, ktoré tvoria jej prvú podskupinu: ...Banská Bystrica,...
  - 1.3. Podporovať rozvoj kvartérnych centier, predovšetkým v aglomeráciách s najväčším predpokladom zabezpečiť rozvoj kvartérnych aktivít – banskobystricko-zvolenská aglomerácia.
  - 1.4. Podporovať rozvoj ťažísk osídlenia
    - 1.4.1. Podporovať ako ťažiská osídlenia najvyššej - prvej úrovne:
      - banskobystricko-zvolenské ťažisko osídlenia ako aglomeráciu najvyššieho celoštátneho a medzinárodného významu
  - 1.5. Podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí.
  - 1.6. Podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry:
    - 1.6.1 Podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa:
      - zvolensko-turčiansku rozvojovú os: Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin (návrh v úseku Banská Bystrica – Martin),

³ Záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bola vyhlásená

- nariadením vlády SR č. 263/98 Z.z.,

- všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č. 4/2004 zo dňa 17. decembra 2004, ktorým sa vyhlasujú zmeny a doplnky záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj, vyhlásenej nariadením vlády SR č. 263/98 Z.z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj,

- všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č. 6/2007, ktorým sa vyhlasujú zmeny a doplnky záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky č. 1/2007,

- všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č. 14/2010 zo dňa 18. júna 2010, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky 2009.

- 1.6.2 Podporovať ako rozvojové osi druhého stupňa:
- hornopohronskú rozvojovú os: Banská Bystrica – Brezno – Helpa,
- 1.7. V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom
- 1.7.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností,
- 1.7.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráram... tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.
- 2. V oblasti hospodárstva**
- 2.1. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj
- 2.1.2. podporovať prednostné využívanie existujúcich priemyselných a poľnohospodárskych areálov formou ich rekonštrukcie, revitalizácie a zavádzaním nových technológií, šetriacich prírodné zdroje, ktoré znížia množstvo vznikajúcich odpadov a znečisťovanie životného prostredia, prípadne budú odpady zhodnocovať,
- 2.1.3.1. podporovať rozvoj priemyselných parkov a technologických parkov v mestách Banská Bystrica,...
- 2.2. Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo
- 2.2.1. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii v súlade s platnou legislatívou,
- 2.2.2. v chránených územiach zavádzať osobitný režim hospodárenia (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov) v zmysle platnej legislatívy,
- 2.2.3. v národných parkoch a v ich ochrannom pásme a v chránených krajinných oblastiach uprednostňovať poľnohospodárstvo s výrazným ekologickým účinkom a s prioritným cieľom udržania biodiverzity a trvalo udržateľného rozvoja územia,
- 2.2.4. pri využívaní lesných pozemkov uplatňovať funkčnú diferenciáciu územia aj v závislosti od stupňa ochrany a kategórie chráneného územia v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny, v národných parkoch vyhlasovať len lesy osobitného určenia a ochranné lesy, existujúce hospodárske lesy podľa možnosti prekategORIZOVAŤ na lesy osobitného určenia,
- 2.2.5. v chránených územiach uplatňovať ekologické princípy hospodárenia,
- 2.2.10. stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia,
- 2.3. Priemysel, ťažba a stavebníctvo
- 2.3.1. pri rozvoji priemyslu podporovať a uprednostňovať princíp rekonštrukcie, sanácie a intenzifikácie využívania existujúcich priemyselných zón, areálov a plôch, prípadne aj objektov,
- 2.3.3. utvárať územnotechnické predpoklady na:
- f. rekultivačné a ekostabilizačné opatrenia v územiach ovplyvnených povrchovou aj podpovrchovou ťažbou,
  - g. rekultivačné a ekostabilizačné opatrenia v územiach ovplyvnených exhalátmi priemyselnej výroby (staré ekologické záťaž),
- 2.3.4. ťažbu nerastov realizovať pri zohľadnení zdôvodnených potrieb v takom rozsahu, takým spôsobom a na takých miestach, aby nedochádzalo k negatívnym vplyvom

- na životné prostredie, režim podzemných vôd a aby tým neboli ohrozené záujmy ochrany prírody (predmet ochrany v danom území),
- 2.3.5. rešpektovať chránené ložiskové územia, ložiská nevyhradených nerastov a určené dobývacie priestory..., s možnosťou ich revízie ak boli spresnené ich bilančné zásoby.
- 2.4. Regionálny rozvoj
- 2.4.1.1. vytvárať územno-technické podmienky na budovanie priemyselných parkov, vedecko-technologických parkov a priemyselných zón,
- 2.4.1.2. priemyselné a technologické parky a priemyselné, výrobné a technologické zóny s predpokladanou výmerou nad 25 ha realizovať len v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou regiónu,
- 2.4.2. na budovanie priemyselných parkov prednostne využiť areály nefunkčných priemyselných zón a objektov,
- 2.4.3. revitalizovať územia existujúcich priemyselných areálov,
- 2.4.4. vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,
- 2.4.6. rezervovať územie pre priemyselné parky, pre ktoré bolo spracované environmentálne hodnotenie.
- 3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky**
- 3.1. Usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR. Uplatňovať navrhnutú štruktúru druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému akceptovať turistické centrá, turistické aglomerácie a turistické parky,
- 3.1.3. rešpektovať navrhnuté územné členenie na regióny a subregióny cestovného ruchu,
- 3.1.6. pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v plánovaní a regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať:
- turistické centrá – Banská Bystrica,...
  - horské turistické aglomerácie a strediská:
    - ...Špania Dolina/Šachtička – Selce/Čachovo,
    - Staré Hory – Turecká – Krížna,
    - Banská Bystrica/Králiky – Kremnica/Skalka – Krahule,...
  - vedomostno-poznávacie štruktúry:
    - GEOPARKY – ...Banskobystrický,...
    - areál dreveného artikulárneho kostola a drevenej zvonice v Hronseku
  - mototuristické trasy:
    - tranzitná Sever – Juh (Krakov – Banská Bystrica – Budapešť),
    - Slovenská banská cesta (Malé Karpaty – Štiavnicko-bystrická oblasť – Rudohorie),
  - pešie magistrály:
    - Turistická magistrála M.R.Štefánika – Cesta hrdinov SNP,
  - cyklomagistrály:
    - Rodinná cestička Banská Bystrica – Sliach – Zvolen
  - vodná turistická trasa: rieky Hron...
- 3.1.7. V horskom turizme plne využiť potenciál pre rozvoj zimných lyžiarskych športov v jestvujúcich turistických strediskách, podmienený dosiahnutím konsenzu s orgánmi ochrany prírody a krajiny, umožňujúceho ich funkčné rozšírenie a prípadnú integráciu do aglomerácií. Rozvoj zamerať na dobudovanie rekreačnej vybavenosti a dopravnej a technickej infraštruktúry pre zabezpečenie celoročného využívania ich kapacít.

- 3.2. Udržiavať a skvalitňovať podmienky a vybavenosť pre krátkodobú vnútromestskú a prímestskú rekreáciu:
  - 3.2.1. zabezpečiť ochranu plošného rozsahu existujúcej verejnej zelene a parkov v sídlach a budovaním nových plôch zelene zabezpečiť zvyšovanie jej podielu na jedného obyvateľa a kvality životného prostredia,
  - 3.2.2. regulovať zmeny funkčného využívania záhradkárskejších a chatových osád,
  - 3.2.3. podporovať vytváranie pohybových, relaxačných a vedomostno-poznávacích aktivít v záujmových územiach miest.
- 3.3. Utvárať územno-technické predpoklady na rozvoj všetkých aktuálnych foriem domácej a medzinárodnej turistiky v sídlach a rekreačných útvaroch modernizáciou existujúcej a budovaním novej obslužnej, relaxačnej a športovej vybavenosti v zastavanom území a nadväzujúcich priestoroch, na významných medzinárodných a regionálnych cestných trasách kraja a na cykloturistických trasách všetkých kategórií.
- 3.4. Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu
  - 3.4.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia,
  - 3.4.2. nové zariadenia a služby v lokalitách rekreácie a cestovného ruchu mimo zastavaných území miest a obcí umiestňovať prednostne do už zastavaných lokalít,
  - 3.4.3. priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity,
- 3.5. Zvyšovať kvalitu vybavenosti existujúcich stredísk cestovného ruchu na území národných parkov a veľkoplošných chránených území prírody len v súlade s ekologickou únosnosťou dotknutých a nadväzujúcich lokalít
  - 3.5.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia,
  - 3.5.2. návštevnosť, kapacity vybavenosti a využitie voľnej krajiny v ich okolí zosúladiť s požiadavkami štátnej ochrany prírody.
- 3.6. ...Na územiach s 3. až 5. stupňom ochrany a v územiach európskeho významu podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, nezakladať nové lokality a strediská rekreácie, športu a turizmu.
- 3.8. Viazť lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.
- 3.9. Vytvárať podmienky pre rozvoj špecifickej vybavenosti centier cestovného ruchu medzinárodného a národného významu:
  - 3.9.2. mesta Banská Bystrica ako centra turizmu medzinárodného významu.
- 3.10. Vytvárať podmienky pre rozvoj špecifickej vybavenosti centier cestovného ruchu nadregionálneho a regionálneho významu:
  - 3.10.3. Horehronský región CR (14) – Slovenská Ľupča,...
- 3.15. Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.
- 3.16. Využiť bohatý kultúrno-poznávací potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.
- 3.18. Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.
- 3.19. Vo všetkých existujúcich a navrhovaných strediskách cestovného ruchu zabezpečiť dobudovanie a projektovú prípravu a realizáciu kompletnej technickej

- infraštruktúry s osobitným zreteľom na zabezpečenie zásobovania pitnou vodou v dostatočnom množstve a zodpovedajúcej kvalite.
- 3.20. V strediskách cestovného ruchu, nachádzajúcich sa v územiach chránených vodohospodárskych oblastí a v pásmach ochrany vodárenských zdrojov, považovať za prioritu legislatívne stanovenú ochranu vodohospodárskych oblastí a vodárenských zdrojov, ktorej sa musia ostatné funkcie v území prispôbiť (... Králiky,...).
- 3.21. Podporovať rozvoj krátkodobej a prímestskej rekreácie obyvateľov mestských sídiel.
4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu
- 4.1. Rešpektovať územné vymedzenie, podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok a ich ochranných pásiem, chránené vtáčie územie, územie európskeho významu, navrhované územia európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov,
- 4.2. Podporovať zabezpečenie primeranej právnej ochrany všetkých existujúcich a navrhovaných chránených území a území zaradených do sústavy NATURA 2000.
- 4.5. Rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability.
- 4.7. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:
- 4.7.6. vylúčiť budovanie MVE a ďalších priečných prekážok na úsekoch tokov nachádzajúcich sa na územiach siete NATURA,
- 4.7.7. vylúčiť umiestňovanie veterných elektrární v chránených územiach (v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny) a na územiach sústavy NATURA.
- 4.8. Zosúlaďovať trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry s prvkami ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť ich vhodným trasovaním, resp. budovaním funkčných ekoduktov.
- 4.9. Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...).
- 4.10. Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).
- 4.11. Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej.
- 4.12. Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržovania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov.

- 4.14. Podporovať ťažbu nerastov len v územiach kde sa pri realizácii ťažby nepredpokladajú jej negatívne dopady na životné prostredie, vznik environmentálnych záťaží, záujmy ochrany prírody a krajiny, terénny reliéf a súčasnú krajinnú štruktúru. Podporovať len takú ťažbu nerastov, ktorá nepoužíva technológiu kyanidového lúhovania.
- 4.15. Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.
- 5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva**
- 5.1. Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových území pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, pamiatkových objektov a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.
- 5.2. Osobitnú pozornosť venovať najvýznamnejším kultúrnym pamiatkam v Banskobystrickom kraji zapísaným na Zoznam svetového kultúrneho dedičstva Organizácie Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru (UNESCO):
- 5.2.2. Areál dreveného artikulórného kostola a drevenej zvonice v Hronseku.
- 5.4. Utvárať podmienky na ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu pri záchrane, obnove a využívaní nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.
- 5.4.1. rešpektovať v plnom rozsahu existenciu pamiatkových území – pamiatkových rezervácií vedených v registri na Pamiatkovom úrade Bratislava SR: Banská Bystrica,... Špania Dolina,...
- 5.4.3. rešpektovať vyhlásené ochranné pásma pamiatkových území:
- Pamiatková rezervácia Banská Bystrica...
- 5.4.4. rešpektovať vyhlásené ochranné pásma nehnuteľných kultúrnych pamiatok:
- Banská Bystrica – Radvaň: Kaštieľ s areálom, ev. kostol, pomník,
  - Horná Mičiná - Kostol s areálom,
  - Hronsek - Areál dreveného kostola a zvonice,...
- 5.5. Zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu.
- 5.6. Podporovať dodržiavanie zásad ochrany pamiatkových území na území historických jadier miest a obcí nepodliehajúcich ochrane pamiatkového fondu zo zákona, ako aj v častiach územia so zachovanou historickou urbanistickou štruktúrou a historickým stavebným fondom.
- 5.7. Podporovať ochranu vedeckých a technických hodnôt: banské a hutnícke diela – šachty, štólne, tajchy, huty, hámre, valkovne a pod., vybraté typické remeselnícke a priemyselné objekty, zariadenia železničnej dopravy – pôvodné stanice, charakteristické a unikátne úseky tratí, ako sú... železničná trať Banská Bystrica – Diviaky.
- 5.8. Podporovať ochranu
- hodnotných objektov a zachovaných urbanistických štruktúr miest a obcí z obdobia 19. a 20. storočia.
- 5.9. Podporovať ochranu historických krajinných prvkov a komplexov (mestské parky, parky v areáloch kaštieľov a kúrií... a pod.),

- 5.10. Podporovať obnovu a zachovanie urbanisticky a architektonicky hodnotných areálov kalvárií, ako výrazného krajinno-urbanistického prvku územia v súčasnej krajinnej štruktúre.
- 5.11. ...Vytvárať podmienky pre obnovu pamätihodností miest a obcí vo voľnej krajine ako nenahraditeľných prvkov pre zachovanie cieľovej kvality krajiny a historických panorám v krajine v súlade s Európskym dohovorom o krajine.
- 5.13. Uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú charakteristiku sídiel mestského... osídlenia... v súlade so súčasnou krajinnou štruktúrou... a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.
- 5.14. Rešpektovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálno-ekonomickom rozvoji.
- 5.16. V súlade s platnou legislatívou požadovať v podrobnejších dokumentáciách miest a obcí na území Banskobystrického kraja rešpektovanie zásad ochrany pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a areálov národných kultúrnych pamiatok a ich ochranných pásiem, na zachovanie údržbu a regeneráciu:
- historického pôdorysu a parcelácie,
  - objektivej skladby,
  - výškového a priestorového usporiadania objektov,
  - charakteristických pohľadov, siluety a panorámy,
  - archeologických nálezísk a ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia.
- 5.17. Nové trasy nadradenej dopravnej infraštruktúry (cesty R, cesty I. triedy) a nadradenej technickej infraštruktúry (celoštátneho a regionálneho významu) navrhovať a realizovať, pokiaľ je to priestorovo možné, mimo pamiatkového územia pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.
- 5.18. ...Nové trasy ciest II. a III. triedy, pokiaľ je to priestorovo možné, realizovať mimo pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.
- 6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry**
- 6.1. V oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry
- 6.1.1.4. rezervovať územie pre rýchlostnú cestu R1 v trase Banská Bystrica – Ružomberok (x D1),
- 6.1.1.5. rezervovať územie pre zmenu trasy cesty I/66, v úseku Banská Bystrica/Šalková – Slovenská Ľupča, mimo existujúceho aj navrhovaného zastavaného územia obce Slovenská Ľupča a s minimalizovaním negatívnych vplyvov dopravy na obyvateľov mesta Banská Bystrica (časť Šalková),
- 6.1.4.1. rekonštruovať cestu I/59 v úseku Banská Bystrica – Donovaly – hranica Žilinského kraja...,
- 6.1.6. rekonštruovať a vybudovať cestu I/69 v úseku Kováčová – Sliach – Banská Bystrica, ako súbežnú cestu s R1 s obchvatom mesta Sliach,
- 6.1.8. rekonštruovať a vybudovať cestu I/66 v úseku križovatka Slovenská Ľupča - Brezno...,
- 6.1.17. rekonštruovať cestu I/14 v úseku Banská Bystrica – Harmanec – hranica Žilinského kraja výhľadovo s tunelovým úsekom „Malý Šturec“,
- 6.1.20.6. rekonštruovať a vybudovať cestu II/578 v úseku Banská Bystrica – Tajov – Kordíky s obchvatom mesta Banská Bystrica (časť Podlavice) a smerovou úpravou v centrálnej časti obce Tajov (ochrana Pamätného domu Jozefa Gregora Tajovského a Jozefa Murgaša),

- 6.1.20.10. rekonštruovať a vybudovať cestu II/591 v úsekoch Banská Bystrica (I/66) – Zvolenská Slatina..., s obchvatom mesta Banská Bystrica a rezervovať územie pre výhľadové obchvaty obcí,
- 6.1.23. preferovať vedenie cestných trás zaťažených intenzívnou dopravou mimo zastavaného územia obcí, územia evidovaných vodných zdrojov a ich ochranných pásiem, pripravovaných vodných diel a chránených území, vytvárať podmienky pre postupnú realizáciu tunelových úsekov navrhovaných dopravných trás v horských úsekoch,
- 6.1.30. zlepšovať nevyhovujúcu dopravnú dostupnosť územia VÚC dôsledným uplatňovaním územných a stavebno-technických parametrov (najmä normovej návrhovej kategórie); na plánovaných cestných ťahoch medzinárodných ciest... E 77... – zásadne nepoužívať výnimočné kategórie a neznižovať návrhové rýchlosti,
- 6.1.34. pri riešení trasovania a realizácii súbežných trás rýchlostných ciest (R1...), využívať predovšetkým formu rekonštrukcií a smerových úprav existujúcich trás ciest I., II. a III. triedy,
- 6.1.37. rešpektovať ochranné pásma rýchlostných ciest a ciest I. triedy v zmysle platnej legislatívy,
- 6.1.38. pri rekonštrukcii ciest II. a III. triedy rezervovať priestor pre realizáciu súbežných cyklistických trás,
- 6.2. V oblasti rozvoja železničnej infraštruktúry
  - 6.2.3. na úseku železničnej trate Zvolen – Banská Bystrica rezervovať priestor pre výhľadové zdvojkolaženie po prekročení priepustnosti trate,
  - 6.2.4. modernizovať hlavnú železničnú trať pre medzinárodnú turistickú dopravu ...Vrútky – Banská Bystrica – Zvolen... zlepšovaním územných a stavebnotechnických parametrov trate a s výhľadovou elektrifikáciou trate,
  - 6.2.5. zlepšovať nevyhovujúcu dopravnú dostupnosť územia Pohronia a spojenia kraja s východným Slovenskom zlepšovaním územných a stavebno-technických parametrov trate nadregionálnej úrovne Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany s výhľadovou elektrifikáciou trate...,
  - 6.2.9. realizovať koľajové úpravy železničnej trate Banská Bystrica – odbočka Dolná Štubňa vyvolané umiestnením stavby cesty I/66 Banská Bystrica – severný obchvat,
  - 6.2.10. pri stavebnej činnosti v ochrannom pásme dráhy dodržiavať ustanovenia vyplývajúce s platnej legislatívy,
  - 6.2.11. pri rozvoji územia rešpektovať všetky súčasné zariadenia v správe Železníc Slovenskej republiky (ŽSR),
  - 6.2.12. navrhované križovania dráhy s cestnými komunikáciami nadradenej cestnej siete (rýchlostné cesty, cesty I. triedy) riešiť mimoúrovňovo.
- 6.3. V oblasti rozvoja leteckej infraštruktúry
  - 6.3.1. rezervovať priestory pre rozvojové územia medzinárodného Letiska Sliač...,
  - 6.3.2. rešpektovať areály, zariadenia a ochranné pásma letísk, heliportov, letísk pre letecké práce a ich ochranných leteckých pozemných a zabezpečovacích zariadení...,
  - 6.3.4. v strediskách rekreácie a cestovného ruchu riešiť sieť heliportov pre pohotovostné lety leteckej záchranej služby, ostatných rýchlych zásahov a taxislužby,
- 6.5. Utvárať podmienky na ochranu územia v okolí dopravných trás s veľkou intenzitou dopravného zaťaženia pred negatívnymi dôsledkami dopravy...,
- 6.6. Prednostne pripravovať a realizovať nevyhnutné úpravy dopravných trás v najzaťaženejších a najnebezpečnejších úsekoch a v priestoroch s najvyšším zaťažením životného prostredia negatívnymi dôsledkami dopravy.

- 6.7. Pri investičných zámeroch v okolí rýchlostných ciest rešpektovať v zmysle platnej legislatívy ich stanovené ochranné pásma.
- 6.8. ...Návrh nových zariadení dopravnej infraštruktúry, pokiaľ je to priestorovo možné, realizovať mimo pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.
- 7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry**
- 7.1. Vodné hospodárstvo
- 7.1.1. rezervovať priestor pre výhľadový hlavný prívod pitnej vody a súvisiace stavby pre jednotlivé oblastné a skupinové vodovody Stredoslovenskej... vodárenskej sústavy,
- 7.1.6. rezervovať priestor na výhľadové vybudovanie skupinových kanalizačných systémov,
- 7.1.8. vytvárať územnotechnické predpoklady na úpravu a revitalizáciu vodných tokov v čiastkových povodiach Hrona,....,
- 7.1.9. rezervovať priestor pre výhľadové malé vodné nádrže, poldre a stavby súvisiace s ochranou pred povodňami a transformáciou povodňovej vlny podľa Plánov manažmentu povodí a schválených ÚPN obcí,
- 7.1.12. v súlade s Plánmi manažmentu povodí zabezpečiť ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych technických a biotechnických opatrení v povodiach, ktoré spomalia odtok vôd z povodia do vodných tokov, výstavbu retenčných nádrží a poldrov, ochranných hrádzí, protipovodňových línií a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov a ich nevyhnutnú opravu a údržbu,
- 7.1.13. v zmysle platnej legislatívy zabezpečiť stanovenie rozsahu inundačných území tokov a pri ich využívaní rešpektovať ustanovenia platnej legislatívy o ochrane pred povodňami,
- 7.1.14. akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s platnou legislatívou o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, pásma ochrany vodárenských zdrojov v súlade s vodným zákonom, pásma ochrany prírodných liečivých a prírodných minerálnych zdrojov v súlade so zákonom o prírodných liečivých vodách, prírodných liečivých kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o regulácii v sieťových odvetviach,
- 7.1.15. rešpektovať Plány manažmentu povodia, základných nástrojov na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v správnych územiach povodí (čiastkových povodí Hron,...),
- 7.1.17. pri zabezpečovaní zásobovania obyvateľstva pitnou vodou uprednostniť zásobovanie pitnou vodou z podzemných zdrojov pred vodárenskými nádržami a povrchovými zdrojmi pitnej vody,
- 7.1.18. odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd v rekreačných oblastiach, kde to terénny reliéf neumožňuje inak, zabezpečiť budovaním tlakových kanalizačných systémov.
- 7.2. Zásobovanie elektrickou energiou
- 7.2.3. rezervovať priestor pre výhľadové 2 x 400 kV prenosové vedenia ZVN v trase Rz Horná Ždaňa – Rz Medzibrod – Rz Prečerpávacía vodná elektrárň Ipeľ (PVE Ipeľ) – Rz Rimavská Sobota,
- 7.2.12. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy,
- 7.3. Zásobovanie plynom a teplom
- 7.3.1. prednostne využívať zemný plyn na zásobovanie lokalít teplom, s cieľom znížiť miestnu záťaž znečistenia ovzdušia,
- 7.3.2. ekologizovať výrobu a spotrebu tepla a podľa možností využívať miestne zdroje energie,

- 7.3.3. v priestorovom usporiadaní územia rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných plynovodov, teplovodov a produktovodov,
- 7.3.5. podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,...
- 7.3.7. presadzovať uplatnením energetickej politiky SR, regionálnej energetickej politiky a využitím kogeneračných zdrojov na výrobu elektriny a tepla a tam kde je to ekonomicky a environmentálne zdôvodniteľné, udržať a inovovať už vybudované systémy s centralizovaným zásobovaním obyvateľstva teplom.
- 7.4. Pošta a telekomunikácie
  - 7.4.1. dokončiť výstavbu základnej siete informačného systému Slovenskej pošty Bratislava - Nitra - Košice a pripojenie okresných a poverených pôšt na túto sieť,
  - 7.4.2. rezervovať priestor pre výhľadové trasy diaľkových optických káblov,
  - 7.4.3. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných telekomunikačných vedení v zmysle platnej legislatívy.
- 7.5. Návrh nových zariadení technickej infraštruktúry pokiaľ je to priestorovo možné, realizovať mimo pamiatkových území a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, v súlade so zásadami ich ochrany v zmysle zákona o ochrane pamiatkového fondu.
- 7.6. Odpadové hospodárstvo
  - 7.6.1. ...vytvárať vhodné územno-technické predpoklady pre rozvoj a budovanie potrebnej kapacity zariadení na znehodnocovanie a zneškodňovanie odpadov,
  - 7.6.2. v podrobnejších dokumentáciách, resp. v územných plánoch obcí, zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov,
  - 7.6.3. navrhnuť lokality pre výstavbu regionálnych zariadení na termické zhodnocovanie alebo zneškodňovanie nebezpečných odpadov a nie nebezpečných odpadov v rámci priemyselných zón alebo priemyselných parkov.
- 8. V oblasti sociálnej infraštruktúry**
  - 8.1. Školstvo
    - 8.1.1. vytvárať územno-technické predpoklady na dostupnosť stredných škôl a ich zariadení, vysokých škôl so zreteľom na sociálne, hospodárske a geografické špecifiká kraja,
    - 8.1.2. podporovať dobudovanie komplexov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ... Akadémie výtvarného umenia v Banskej Bystrici a Akadémie múzických umení v Banskej Bystrici,
    - 8.1.3. pri lokalizácii zariadení stredného školstva zohľadniť charakter demografickej, sociálnej a ekonomickej štruktúry územia a vytvárať optimálnu štruktúru stredných škôl a študijných a učebných odborov korešpondujúcu s trhom práce s prihliadnutím aj na občanov zo sociálne slabých alebo znevýhodnených skupín,
    - 8.1.4. vytvárať územno-technické predpoklady na vznik a posilnenie detašovaných pracovísk univerzít a vysokých škôl v ťažiskách osídlenia nadregionálneho a regionálneho významu,
  - 8.2. Zdravotníctvo
    - 8.2.1. vytvárať územno-technické predpoklady na rovnomerné pokrytie územia zariadeniami základnej zdravotnej starostlivosti...,
  - 8.3. Sociálna pomoc
    - 8.3.1. rozširovať sieť a štruktúru zariadení sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb podľa potrieb okresov paralelne s narastaním podielu občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov v dôchodkovom veku, ako aj občanov so zdravotným postihnutím, najmä občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,

- 8.3.2. vytvárať územno-technické predpoklady na zriaďovanie resocializačných stredísk na poskytovanie starostlivosti občanom po skončení liečby v zdravotníckom zariadení na liečbu drogových závislostí v okresoch so zvýšeným výskytom drogových závislostí,
- 8.4. Kultúra
- 8.4.1. vytvárať územnotechnické podmienky na rovnomerné pokrytie územia zariadeniami kultúrnych služieb...,
- 8.4.2. rozširovať sieť a štruktúru kultúrnych zariadení..., ako neoddeliteľnej súčasti infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu,
- 9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia**
- 9.1. ...implementovať všetky environmentálne programy a ich následne ich premietnuť do dokumentácií na nižších úrovniach.
- 9.2. Plniť opatrenia vyplývajúce zo schválených programov na zlepšenie kvality ovzdušia a akčných plánov na zlepšenie kvality ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia Banskobystrického kraja a opatrenia vyplývajúce z Programu hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007-2013.
- 9.3. Ochranu vôd realizovať v zmysle platnej legislatívy ako
- 9.3.1. ochranu v chránených vodohospodárskych oblastiach... Nízke Tatry – západná časť... podľa § 31 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a NV SSR č.13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd,
- 9.3.2. ochranu vodárenských tokov a ich povodí podľa vyhlášky MP SR č. 525/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú vodárenské toky, ich povodia a vodohospodársky významné toky,
- 9.3.3. ochranu vodárenských zdrojov podľa § 32 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách,
- 9.3.4. ochranu prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd podľa § 65 zákona č. 277/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov,
- 9.3.5. ochranu vôd v citlivých oblastiach,
- 9.3.6. ochranu vôd v zraniteľných oblastiach,
- 9.7. Zabezpečiť postupnú, k životnému prostrediu šetrnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadu a sanáciu resp. minimalizáciu dopadov starých environmentálnych záťaží, s uprednostnením lokalít s významom z hľadiska udržania kvality a ekologickej stability územia.
- 9.10. V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN O, ÚPN Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika.
- 9.11. Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou.
11. V oblasti záujmov obrany štátu
- 11.2. Rešpektovať existujúce objekty a zariadenia vojenskej správy...
- 11.3. Rešpektovať schvaľovacie kompetencie Úradu vojenského letectva MO SR na ohraničených úsekoch území:
- 11.3.1. ochranné pásmo Letiska Sliač (por. č.2 leteckej mapy),
12. V oblasti civilnej ochrany
- 12.1. V záujme plnenia úloh a opatrení civilnej ochrany obyvateľstva v oblastiach sídelného rozvoja a priemyselných parkov rešpektovať povinnosť výstavby

ochranných stavieb pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v súlade s platnou legislatívou.

Všetky vyššie uvedené regulatívy boli v zodpovedajúcej miere zohľadnené v ÚPN mesta Banská Bystrica.

II. Verejnoprospešné stavby

Ako verejnoprospešné stavby⁴ spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov boli vo VZN Banskobystrického samosprávneho kraja č. 14/2010 zo dňa 18. 6. 2010, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky 2009, uvedené tieto stavby týkajúce sa mesta Banská Bystrica alebo jeho záujmového územia:

1. Cestná infraštruktúra
  - 1.1.2. rýchlostná cesta v úseku Banská Bystrica / Kostiviarska – Šalková – križovatka Slovenská Ľupča, severný obchvat mesta Banská Bystrica,
  - 1.4. Cesta I/59 v úseku Banská Bystrica – Donovaly – hranica Žilinského kraja, rekonštrukcia (kategória C 11,5/70,60), vylúčenie kamiónovej dopravy z dôvodu ochrany vodných zdrojov,
  - 1.6. Cesta I/69 v úseku Kováčová – Sliač – Banská Bystrica, rekonštrukcia cesty s obchvatom mesta Sliač (kategória C 11,5/80,70),
  - 1.8. Rekonštrukcia cesty I/66 v úseku Slovenská Ľupča – Brezno...,
  - 1.17. cesta I/14 v úseku Banská Bystrica, Uľanka – Harmanec – hranica Žilinského kraja „Malý Šturec“, rekonštrukcia, výhľadovo s tunelovým úsekom „Malý Šturec“,
  - 1.21.7. cesta II/578 v úseku Banská Bystrica – Tajov – Kordíky s obchvatom mesta Banská Bystrica (časť Podlavice), rekonštrukcia a vybudovanie nových úsekov, so smerovou úpravou v centrálnej časti obce Tajov,
  - 1.21.11. cesta II/591 v úsekoch Banská Bystrica (I/66) – Zvolenská Slatina..., rekonštrukcia cesty a vybudovanie nových úsekov s obchvatom mesta Banská Bystrica, vo výhlade s obchvatmi obcí,
  - 1.28. Cyklistická trasa „Rodinná cestička“ medzi mestami Banská Bystrica a Zvolen,
2. Železničná infraštruktúra
  - 2.2. Elektrifikácia trate Zvolen – Banská Bystrica s rezervovaním priestoru pre zdvojnásobenie trate po prekročení priepustnosti trate.
  - 2.3. Hlavná železničná trať pre medzinárodnú turistickú dopravu (Poľsko – Vrútky – Banská Bystrica – Zvolen – Šahy – Maďarsko), modernizácia a rekonštrukcia v celej dĺžke na území Banskobystrického kraja.
  - 2.4. Železničná trať Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany, modernizácia a rekonštrukcia...,
  - 2.7. Železničná trať Banská Bystrica – odbočka Dolná Štubňa (súvis s výstavbou severného obchvatu mesta).
4. Letecká infraštruktúra
  - 4.1. Modernizácia Letiska Slovenského národného povstania Sliač na parametre medzinárodného letiska, výstavba nových prevádzkových a obslužných objektov pre civilnú dopravu vo väzbe na cestu č. I/66,
5. Zásobovanie pitnou vodou
  - 5.27. Banská Bystrica úprava a rekonštrukcia vodovodu.

⁴ Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č.50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v znení zákona č. 103/1990 Zb., zákona č. 262/1992 Zb., zákona č.136/1995 Z.z., zákona č. 199/1995 Z.z., nálezú ústavného súdu SR č.286/1996 Z.z., zákona č. 229/1997 Z.z. (úplné znenie vyhlásené pod č. 109/1998 Z.z.), zákona č. 175/1999 Z.z. a zákona č. 237/2000 Z.z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám možno obmedziť rozhodnutím stavebného úradu.

- 6. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd
- 6.5. Banská Bystrica verejná kanalizácia - rekonštrukcia odľahčovacích objektov.
- 6.28. Slovenská Ľupča kanalizácia a ČOV.
- 7. Odtokové pomery
- 7.5. Banská Bystrica ochrana intravilánu pred povodňami.
- 7.6. Vlkanová – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone, rkm 167,465 – 173,800.
- 7.7. Banská Bystrica – Šalková, rekonštrukcia OH Hrona.
- 7.9. Banská Bystrica – Iľaš, protipovodňové opatrenia na Hrone.
- 7.22. Sliač – Vlkanová, ochranné opatrenia na Hrone.
- 7.37 Veľká Lúka, ochranné opatrenia na toku Lukavica,
- 7.40 Sielnica, úprava Sielnického potoka, rkm 4,180 – 5,000.
- 7.42. Banská Bystrica – Šalková, rekonštrukcia OH Hrona.
- 7.51. Banská Bystrica, prevádzková budova SPhH.
- 7.53. Banská Bystrica – Uľanka, úprava potoka Bystrica, pomiestne úpravy.
- 7.72. Banská Bystrica, rekonštrukcia prevádzkového objektu SPhH.
- 7.78. Banská Bystrica – Kostiviarska, úprava potoka Bystrica, rkm 1,250 – 1,290.
- 7.84. Ostatné stavby súvisiace s ochranou pred povodňami a transformáciou povodňovej vlny a sprietočnením tokov pre zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity.
- 8. Zásobovanie elektrickou energiou
- 8.8. Rezervovanie priestoru pre výhľadové dvojité 2 x 400 kV prenosové vedenia ZVN v trase Rz Horná Ždaňa - Rz Medzibrod - Rz PVE Ipeľ – Rz Rimavská Sobota.
- 9. Zásobovanie plynom
- 9.13. Plynifikácia obcí na území Banskobystrického samosprávneho kraja na základe rozhodnutia miestnej samosprávy,...
- 10. Telekomunikácie
- 10.1. Sieť digitálnych ústrední na všetkých úrovniach.
- 10.2. Rezervovanie priestorov pre výhľadové trasy diaľkových optických káblov (DOK).
- 11. Odpadové hospodárstvo
- 11.1. Rozšírenie regionálnej skládky odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný, v k.ú. Šalková, okres Banská Bystrica.
- 11.11. Sanácia územia po Sovietskej armáde v lokalite Vlkanová, Sliač.
- 11.12. Dobudovanie spaľovne odpadu zo zdravotníckych zariadení, resp. vybudovanie spaľovne odpadu zo zdravotníckych zariadení v lokalite územne zabezpečenej mestom Banská Bystrica.

Všetky vyššie uvedené verejnoprospešné stavby boli v zodpovedajúcej miere zohľadnené v ÚPN mesta Banská Bystrica.

B.2.2. Vplyv nadradenej ÚPD na návrh ÚPN mesta Banská Bystrica

Z pohľadu riešenia širších vzťahov na základe Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 a ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov možno konštatovať, že oba tieto dokumenty podčiarkujú význam mesta ako centra najvyššieho významu v Slovenskej republike (spolu s mestami Prešov, Žilina a Nitra). Tak isto je v oboch dokumentoch akcentovaný význam mesta ako jadra ťažiska osídlenia (aglomerácie) celoštátneho až medzinárodného významu. Z toho pre riešenie ÚPN mesta vyplýva nutnosť zohľadniť tieto aspekty pri dimenzovaní vybavenosti mesta.

Z významu mesta Banská Bystrica vyplýva aj dôležitosť jeho komunikačného napojenia na nadradenú sieť jednotlivých druhov dopravy celoštátneho a medzinárodného významu.

Návrh ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2009 vo svojej smernej časti počíta s rezervou územia pre výhľadovú rýchlostnú cestu R1 v trase Banská Bystrica –

Slovenská Ľupča – Korytnica – Ružomberok (x D1), s tunelom pod Hiadeľským sedlom, v úseku križovatka Slovenská Ľupča – Korytnica, a zároveň s rezervou územia pre zmenu trasy cesty I/66, s funkciou súbežnej trasy s rýchlostnou cestou R1 v úseku Banská Bystrica/Šalková – Slovenská Ľupča.

Sieť rýchlostných ciest je v súčasnosti podľa Uznesenia vlády SR č. 882/2008 definovaná v širšom priestore Banskej Bystrice nasledovnými ťahmi:

- R1: Trnava – Nitra – Žarnovica – Žiar nad Hronom – Zvolen – Banská Bystrica - Ružomberok,
- R2: križovatka s D1 Trenčín – Prievidza – Žiar nad Hronom – Zvolen – Lučenec – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice,
- R3: štátna hranica MR/SR Šahy – Zvolen – Žiar nad Hronom – Turčianske Teplice – Martin – Kraľovany – Dolný Kubín – Trstená – štátna hranica SR/PR.

Na základe uvedeného počíta preto územný plán mesta Banská Bystrica len s výhľadovým zohľadnením oboch smerov možného prepojenia na Horné Považie – podľa doterajšieho KURS 2001 (kapacitná komunikácia s ťažiskovým významom v oblasti tranzitnej nákladnej dopravy) aj podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj (kapacitná komunikácia s ťažiskovým významom v oblasti dopravy osobnej, najmä rekreačnej).

ÚPN mesta uvažuje vo výhľade po r. 2025 s vedením výhľadového obchvatového systému mimo súčasné i navrhované zastavané územie Banskej Bystrice smerom západným s napojením na cestu R3 nad Kremnicou a východným s napojením na trasu R1 na hranici mesta Banská Bystrica a obce Slovenská Ľupča.

Podrobnejšie zdôvodnenie a popis trasy sú uvedené v kapitolách B.4.3. Regionálne danosti a súvislosti a v kapitole B.13.1.2.1.1. Návrh dopravného riešenia – Širšie vzťahy – Cestná doprava.

B.3. Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady mesta

B.3.1. Demografické rozvojové predpoklady

B.3.1.1. Počet obyvateľov

Podľa počtu obyvateľov patrí Banská Bystrica medzi veľké mestá SR a v rebríčku slovenských miest podľa veľkosti zaujíma v súčasnosti 6. miesto. Mesto Banská Bystrica je centrom okresu, ako aj centrom Banskobystrického kraja.

V roku 2010 (stav k 31.12.) žilo v okrese Banská Bystrica 111.029 obyvateľov, čo predstavuje 17,0 % z počtu obyvateľov Banskobystrického kraja. Okres Banská Bystrica je, čo do počtu obyvateľov, najväčší z 13 okresov kraja. V roku 2010 žilo v meste Banská Bystrica 79.819 obyvateľov, čo je 71,9 % z počtu obyvateľov okresu.

B.3.1.1.1. Retrospektívny vývoj obyvateľstva

Počet obyvateľov mesta Banská Bystrica zaznamenáva od roku 1970 výrazný nárast do roku 1991, a to zo 44.749 na 83.698 obyvateľov, po roku 1991 už počet obyvateľov mesta klesá až na 79.819 osôb v roku 2010.

Tab. B.3.1.1.1-1 Vývoj počtu obyvateľov v okrese a meste Banská Bystrica v rokoch 1970-2010

územie	počet obyvateľov				
	SĽDB 1970 (1. 12.)	SĽDB 1980 (1. 11.)	SĽDB 1991 (3. 3.)	SODB 2001 (26. 5.)	2010 (31. 12.) (koncoročný stav)
okres Banská Bystrica	76 331	93 994	111 244	111 984	111 029
mesto Banská Bystrica	44 749	62 688	83 698	83 056	79 819*
ostatné obce okresu Banská Bystrica	31 582	31 306	27 546	28 928	31 210
% obyv. mesta BB z obyv. okresu BB	58,62	66,69	75,24	74,17	71,89

Zdroj: *Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR*
Stav a pohyb obyvateľstva v Slovenskej republike 2008, ŠÚ SR

* Podľa údajov MsÚ v Banskej Bystrici k 31.12.2010 malo mesto Banská Bystrica 78.724 obyvateľov, čo je o 1.095 osôb menej, ako uvádza Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Tab. B.3.1.1.1-2 Prírastky a úbytky počtu obyvateľov v okrese a meste Banská Bystrica v rokoch 1970 – 2010

územie	prírastky (úbytky)					index rastu				
	1970 - 1980	1981 - 1991	1992 - 2001	2002 - 2010	1970 - 2010	1980 / 1970	1991 / 1980	2001 / 1991	2010 / 2001	2010 / 1970
okres Banská Bystrica	17 663	17 250	740	-955	34 698	123,1	118,4	100,7	99,1	145,5
mesto Banská Bystrica	17 939	21 010	-642	-3 237	35 070	140,1	133,5	99,2	96,1	178,4
ostatné obce okresu Banská Bystrica	-276	-3 760	1 382	2 282	-372	99,1	88,0	105,0	107,9	98,8

Zdroj: *Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR*
R. 2010 – ŠÚ SR

Počet obyvateľov mesta Banská Bystrica prudko narastal do roku 1991, od roku 1991 do roku 2001 sa však mierne znížil (o 642 osôb). Relatívne vysoký úbytok počtu obyvateľov nastal v rokoch 2001-2010 (o 3.237 osôb). Tento úbytok zapríčiňuje jednak záporný, resp. veľmi nízky prirodzený prírastok, jednak negatívne saldo migračného pohybu.

Od roku 1991 však narastá počet obyvateľov ostatných obcí okresu Banská Bystrica, čo je z hľadiska stabilizácie obyvateľstva v území priaznivý trend.

B.3.1.1.2. Bilancia pohybu obyvateľstva

B.3.1.1.2.1 Bilancia pohybu obyvateľstva v okrese Banská Bystrica v r. 1996-2010

V okrese Banská Bystrica mal prirodzený a migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 1996-2010 nasledujúci priebeh:

Tab. B.3.1.1.2.1-1 Bilancia pohybu obyvateľstva okresu Banská Bystrica v rokoch 1996-2010

rok	živo-narodení	zomretí	prírodný prírastok (úbytok)	pristahovaní	vystahovaní	prírastok (úbytok) sťahovaním	celkový prírastok (úbytok)	počet obyvateľov k 31.12.
1996	1 028	992	36	980	831	149	185	112 995
1997	984	985	-1	854	873	-19	-20	112 975
1998	966	1 015	-49	920	1 086	-166	-215	112 760
1999	916	951	-35	804	793	11	-24	112 736
2000	879	1 031	-152	763	759	4	-148	112 588 (SODB)
2001	866	973	-107	818	751	67	-40	111 946
2002	829	1 014	-185	964	978	-14	-199	111 747
2003	844	978	-134	937	1 046	-109	-243	111 504
2004	897	981	-84	856	857	-1	-85	111 419
2005	930	1 091	-161	881	953	-72	-233	111 186
2006	868	1 046	-178	972	997	-25	-203	110 983
2007	1 008	1 010	-2	1 014	1 013	1	-1	110 982
2008	990	974	16	901	991	-90	-74	110 908
2009	1 106	982	124	814	867	-53	71	110 979
2010	1 095	1 018	77	927	954	-27	50	111 029

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

Postavenie okresu Banská Bystrica v rámci celej SR ozrejmuje demografická charakteristika v prepočítaní na 1.000 obyvateľov.

Tab. B.3.1.1.2.1-2 Bilancia pohybu obyvateľstva okresu Banská Bystrica v rokoch 1996-2010 v porovnaní s pohybom obyvateľstva SR

prírastok (úbytok)	na 1.000 obyvateľov								
	prírodný prírastok (úbytok)			migračný prírastok (úbytok)			celkový prírastok (úbytok)		
obdobie územie	1996-2000	2001-2005	2006-2010	1996-2000	2001-2005	2006-2010	1996-2000	2001-2005	2006-2010
okres BB	-0,36	-1,20	0,07	-0,04	-0,23	-0,35	-0,39	-1,43	-0,28
SR	0,98	0,03	0,76	0,30	0,36	0,94	1,29	0,39	1,70

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že okres Banská Bystrica vykazuje veľmi nepriaznivé trendy vývinu tak prírodného, ako aj migračného pohybu obyvateľstva. Údaje o tomto trende za okres Banská Bystrica sú hlboko pod celoslovenským priemerom.

B.3.1.1.2.2. Bilancia pohybu obyvateľstva v meste Banská Bystrica v r. 1996-2010

Prirodzený prírastok obyvateľstva ovplyvnil celkový počet obyvateľov mesta Banská Bystrica v rokoch 1996-2010 kladným saldom 490 obyvateľov. V rokoch 1996-2010 sa v Banskej Bystrici živo narodilo 10.301 obyvateľov a zomrelo 9.811 obyvateľov.

Saldo migračného pohybu obyvateľstva naproti tomu znížilo v rokoch 1996-2010 počet obyvateľov mesta Banská Bystrica o 4.742 osôb. V celom období sa prisťahovalo 13.258 osôb, a vystaňovalo sa ich 18.000.

Celkový pohyb obyvateľstva, ktorý je výsledkom prirodzeného a migračného pohybu, teda v sledovanom období 1996-2010 zaznamenal úbytok 4.252 osôb.

V nasledujúcom tabuľkovom prehľade uvádzame údaje o prirodzenom a migračnom pohybe obyvateľstva okresu a mesta Banská Bystrica v rokoch 1996-2010.

Tab. B.3.1.1.2.2-1 Bilancia pohybu obyvateľstva okresu a mesta Banská Bystrica v rokoch 1996-2010

ukazovateľ	územie	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	1996-2010	
prirodzený pohyb	počet živonarodených	okres BB	1 028	984	966	916	879	866	829	844	897	930	868	1 008	990	1 106	1 095	14 206
		mesto BB	764	676	708	670	623	625	594	617	648	673	622	736	726	814	805	10 301
	počet zomretých	okres BB	992	985	1 015	951	1 031	973	1 014	978	981	1 091	1 046	1 010	974	982	1 018	15 041
		mesto BB	616	640	653	625	665	621	678	629	639	727	702	674	648	629	665	9 811
prírastok, úbytok (-)	okres BB	36	-1	-49	-35	-152	-107	-185	-134	-84	-161	-178	-2	16	124	77	-835	
	mesto BB	148	36	55	45	-42	4	-84	-12	9	-54	-80	62	78	185	140	490	
migračný pohyb	prisťahovali	okres BB	980	854	920	804	763	818	964	937	856	881	972	1 014	901	814	927	13 405
		mesto BB	1 015	837	923	786	765	804	961	862	853	917	943	1 030	843	786	933	13 258
	vystaňovali	okres BB	831	873	1 086	793	759	751	978	1 046	857	953	997	1 013	991	867	954	13 749
		mesto BB	1 030	1 109	1 329	1 024	995	999	1 345	1 382	1 119	1 286	1 414	1 356	1 281	1 087	1 244	18 000
prírastok, úbytok (-)	okres BB	149	-19	-166	11	4	67	-14	-109	-1	-72	-25	1	-90	-53	-27	-344	
	mesto BB	-15	-272	-406	-238	-230	-195	-384	-520	-266	-369	-471	-326	-438	-301	-311	-4 742	
celkový prírastok, úbytok (-)	okres BB	185	-20	-215	-24	-148	-40	-199	-243	-85	-233	-203	-1	-74	71	50	-1 179	
	mesto BB	133	-236	-351	-193	-272	-191	-468	-532	-257	-423	-551	-264	-360	-116	-171	-4 252	

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

B.3.1.1.3. Návrhový počet obyvateľov Banskej Bystrice

Pri stanovovaní návrhového počtu obyvateľov Banskej Bystrice bolo potrebné zohľadniť očakávané dlhodobé trendy demografického vývoja na Slovensku, ktoré boli spracované vo Výskumnom demografickom centre pri INFOSTAT-e v práci Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2050 (november 2002).

Hlavné závery tejto práce sú zhrnuté takto:

- v prvej polovici 21. storočia sa bude znižovať celkový prírastok obyvateľstva a obyvateľstvo bude starnúť,
- celkový prírastok obyvateľstva bude najprv stagnovať a v priebehu 15-20 rokov začne obdobie trvalejšieho úbytku obyvateľstva, ktoré sa zastaví najskôr ku koncu storočia,
- v roku 2050 sa predpokladá, že Slovensko bude mať 4,880.189 obyvateľov, k roku 2100 je reálny pokles počtu obyvateľov SR až na hranicu 4 miliónov.

Približne päť rokov po oficiálnom publikovaní prognózy vznikla upravená – aktualizovaná verzia stredného scenára prognózy, ktorý sa zvyčajne považuje za najviac pravdepodobný.

V závere práce sa konštatuje, že obdobie najbližších 20 rokov bude charakterizované kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia pri zachovaní relatívne stabilného počtu obyvateľov. Za horizontom prognózy, teda po roku 2025, sa procesy úbytku ako aj starnutia obyvateľstva začnú výrazne zrýchľovať.

Počet obyvateľov SR, ktorý je primárnym výstupom prognózy, sa do roku 2025 zásadne nezmení – v porovnaní s rokom 2010 sa zvýši približne o 86.500 osôb, a to z 5,435.273 na

5,521.745. Približne od roku 2025 by sa však mal začať počet obyvateľov SR znižovať, pričom toto zníženie bude dlhodobé so zrýchľujúcou sa tendenciou.

V novembri 2004 vypracovalo Výskumné demografické centrum pri INFOSTAT-e Prognózu vývoja obyvateľstva v jednotlivých okresoch SR do roku 2025.

Podľa tejto prognózy sa predpokladá, že okres Banská Bystrica bude mať v rokoch 2015-2025 nasledujúci počet obyvateľov:

- r. 2015 112.188 obyvateľov,
- r. 2020 111.456 obyvateľov,
- r. 2025 109.826 obyvateľov.

V roku 2008 vypracoval Štatistický úrad SR v spolupráci s VDC pri INFOSTAT-e aktualizáciu prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025.

Podľa aktualizovanej prognózy sa predpokladá, že okres Banská Bystrica bude mať v rokoch 2015-2025 nasledujúci počet obyvateľov:

- r. 2015 111.183 obyvateľov,
- r. 2020 110.941 obyvateľov,
- r. 2025 109.943 obyvateľov.

V roku 2001 mala Banská Bystrica 83.056 obyvateľov, čo predstavovalo 74,16 % z počtu obyvateľov okresu (111.984 obyvateľov).

Pri stanovovaní veľkosti počtu obyvateľov mesta Banská Bystrica v návrhovom roku 2025 sme vychádzali z pôvodne prognózovanej veľkosti okresu Banská Bystrica k rokom 2015 a 2025. Aktualizovaná prognóza nemá na tento výpočet prakticky žiadny vplyv, ak predpokladáme, že percentuálne zastúpenie počtu obyvateľov mesta z počtu obyvateľov okresu bude stabilné, t.j. rovnaké ako v roku 2001 (74,16 %).

Predpokladáme, že počet obyvateľov Banskej Bystrice potom bude

- v r. 2015 83.210 obyvateľov,
- v r. 2025 81.450 obyvateľov.

B.3.1.1.4. Počet obyvateľov v záujmovom území Banskej Bystrice

Pre riešenie ÚPN mesta Banská Bystrica bolo stanovené záujmové územie, ktoré okrem mesta Banská Bystrica zahŕňa 21 obcí z okresu Banská Bystrica a 2 obce z okresu Zvolen. Z okresu Banská Bystrica sa v záujmovom území nachádzajú obce: Badín, Dolná Mičiná, Dolný Harmanec, Harmanec, Horná Mičiná, Horné Pršany, Hronsek, Kordíky, Králiky, Kynceľová, Malachov, Mólča, Nemce, Riečka, Selce, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina, Tajov, Turecká, Vlkanová. Z okresu Zvolen sú to obce: Sielnica a Veľká Lúka.

Podľa údajov zo SODB žilo v roku 2001 v záujmovom území mesta 17.274 obyvateľov. V nasledujúcej tabuľke uvádzame počet obyvateľov jednotlivých obcí záujmového územia.

Tab. B.3.1.1.4-1 Počet obyvateľov záujmového územia v roku 2001

por. č.	územie, obec	trvalo bývajúcce obyvateľstvo			podiel žien z trvalo bývajúcceho obyvateľstva (%)
		spolu	muži	ženy	
	<i>obce záujmového územia z okresu Banská Bystrica</i>	15 725	7 669	8 056	51,2
1	Banská Bystrica	83 056	39 323	43 733	52,7
2	Badín	1 683	791	892	53,0
3	Dolná Mičiná	340	171	169	49,7
4	Dolný Harmanec	181	89	92	50,8
5	Harmanec	948	475	473	49,9
6	Horná Mičiná	488	229	259	53,1
7	Horné Pršany	372	184	188	50,5
8	Hronsek	596	286	310	52,0
9	Kordíky	250	126	124	49,6
10	Králiky	528	258	270	51,1
11	Kynceľová	334	169	165	49,4
12	Malachov	866	422	444	51,3
13	Môlča	360	172	188	52,2
14	Nemce	1 120	541	579	51,7
15	Riečka	567	261	306	54,0
16	Selce	2 010	996	1 014	50,4
17	Slovenská Ľupča	3 032	1 468	1 564	51,6
18	Staré Hory	459	233	226	49,2
19	Špania Dolina	169	82	87	51,5
20	Tajov	444	228	216	48,6
21	Turecká	127	66	61	48,0
22	Vlkanová	851	422	429	50,4
	<i>obce záujmového územia z okresu Zvolen</i>	1 549	779	770	49,7
23	Sielnica	1 156	585	571	49,4
24	Veľká Lúka	393	194	199	50,6
	záujmové územie spolu	17 274	8 448	8 826	51,1

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

K roku 2010 (stav k 31.12.) sa počet obyvateľov záujmového územia zmenil nasledovne:

Tab. B.3.1.1.4-2 Počet obyvateľov záujmového územia v roku 2010 (stav k 31.12.)

por. č.	územie, obec	trvale bývajúcce obyvateľstvo			podiel žien z trvale bývajúcceho obyvateľstva (%)
		spolu	muži	ženy	
	<i>obce záujmového územia z okresu Banská Bystrica</i>	17 537	8 557	8 980	51,2
1	Banská Bystrica	79 819	37 557	42 262	52,9
2	Badín	1 828	866	962	52,6
3	Dolná Mičiná	383	186	197	51,4
4	Dolný Harmanec	238	116	122	51,3
5	Harmanec	892	442	450	50,4
6	Horná Mičiná	523	237	286	54,7

por. č.	územie, obec	trvale bývajúce obyvateľstvo			podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (%)
		spolu	muži	ženy	
7	Horné Pršany	385	187	198	51,4
8	Hronsek	655	325	330	50,4
9	Kordíky	338	181	157	46,4
10	Králiky	635	305	330	52,0
11	Kynceľová	396	201	195	49,2
12	Malachov	1 041	510	531	51,0
13	Môlča	351	175	176	50,1
14	Nemce	1 151	568	583	50,7
15	Riečka	708	328	380	53,7
16	Selce	2 169	1 072	1 097	50,6
17	Slovenská Ľupča	3 241	1 571	1 670	51,5
18	Staré Hory	531	261	270	50,8
19	Špania Dolina	193	99	94	48,7
20	Tajov	570	295	275	48,2
21	Turecká	140	74	66	47,1
22	Vlkanová	1 169	558	611	52,3
	<i>obce záujmového územia z okresu Zvolen</i>	1 793	877	916	51,1
23	Sielnica	1 321	643	678	51,3
24	Veľká Lúka	472	234	238	50,4
	záujmové územie spolu	19 330	9 434	9 896	51,2

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

B.3.1.2. Veková štruktúra obyvateľstva

B.3.1.2.1. Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2001 a 2009

Vekovú štruktúru obyvateľstva mesta Banská Bystrica charakterizuje rozdelenie obyvateľstva do hlavných vekových skupín, ktoré sú:

- predproduktívny vek (0-14 rokov),
- produktívny vek (15-59 rokov muži, 15-54 rokov ženy),
- poproduktívny vek (60+ rokov muži, 55+ rokov ženy).

Údaje o počte obyvateľov podľa veku preberáme z podkladov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001. V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad o skladbe vekovej štruktúry obyvateľov mesta Banskej Bystrice, ako aj okresu Banská Bystrica, Banskobystrického kraja a SR v roku 2001.

Tab. B.3.1.2.1-1 Veková štruktúra obyvateľstva mesta a okresu Banská Bystrica, Banskobystrického kraja a SR v roku 2001

územie		obyvateľstvo spolu	obyvateľstvo vo veku			index starnutia
			predproduktívnom	produktívnom	poproduktívnom ^{/1}	
SR		5 379 455	1 015 493	3 349 231	1 014 731	99,9
Banskobystrický kraj		662 121	120 090	411 715	130 316	108,5
okres Banská Bystrica	(abs.)	111 984	18 435	72 211	21 338	115,7
mesto Banská Bystrica		83 056	13 583	54 300	15 173	111,7
ost. obce okresu BB		28 928	4 852	17 911	6 165	127,1
SR		100,0	18,9	62,2	18,9	
Banskobystrický kraj		100,0	18,1	62,2	19,7	
okres Banská Bystrica	(%)	100,0	16,5	64,5	19,0	
mesto Banská Bystrica		100,0	16,3	65,4	18,3	
ost. obce okresu BB		100,0	16,8	61,9	21,3	

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

Pozn.: predproduktívny vek - 0-14 rokov
 produktívny vek - 15-59 rokov muži, 15-54 rokov ženy
 poproduktívny vek - 60+ rokov muži, 55+ rokov ženy
 index starnutia = $[(\text{obyv. } 60+ \text{ r. M, } 55+ \text{ r. Ž}) / (\text{obyv. } 0-14 \text{ r.})] * 100$
^{/1} vrátane nezisteného veku

Mesto Banská Bystrica má relatívne dobrú skladbu vekovej štruktúry obyvateľstva. Podiel predproduktívnej zložky (16,3 %) je nižší ako krajský priemer (18,1 %), aj ako celoslovenský priemer (18,9 %). V meste má však vyššie zastúpenie obyvateľstvo v produktívnom veku (65,4 %), zatiaľ čo krajský ako aj celoslovenský priemer predstavuje 62,2 %. Obyvateľstvo Banskej Bystrice vykazuje nižší podiel najstaršej vekovej skupiny (18,3 %) v porovnaní s krajským priemerom (19,7 %) ako aj s celoslovenským priemerom (18,9 %).¹²

V najnovších štatistikách sa menia hranice hlavných vekových skupín v dôsledku toho, že sa zohľadňuje predĺžený produktívny vek a neskorší odchod do dôchodku.

Uvádzajú sa nasledujúce vekové skupiny:

- predproduktívny vek - 0 - 14 rokov (táto hranica sa nemení),
- produktívny vek - 15 - 64 rokov (pre mužov aj ženy je rovnaký),
- poproduktívny vek - 65 a viac rokov (pre mužov aj ženy je rovnaký).

K roku 2009 (stav k 31.12.) bola veková štruktúra obyvateľstva mesta Banská Bystrica podľa metodiky EÚ nasledujúca:

¹ Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva mesta Banská Bystrica v rokoch 2001 a 1991 je uvedené v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola C.1. Počet obyvateľov a ich zloženie (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).

² Podrobný prehľad o skladbe vekovej štruktúry obyvateľov v urbanistických obvodoch mesta Banská Bystrica, ako ich zachytilo SĽDB v roku 1991 a SODB 2001, je uvedený v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola C.1. Počet obyvateľov a ich zloženie (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).

Tab. B.3.1.2.1-2 Veková štruktúra obyvateľstva mesta Banská Bystrica v roku 2009 (stav k 31.12., metodika EÚ)

obyvateľstvo vo veku	abs.	%
predproduktívnom (0-14 rokov)	9 646	12,1
produktívnom (15-64 rokov)	60 823	76,0
poproduktívnom (65+ rokov)	9 521	11,9
spolu	79 990	100,0

Zdroj: ŠÚ SR

B.3.1.2.2. Veková štruktúra obyvateľstva k r. 2015 a 2025

Vekovú štruktúru obyvateľstva, ako ju zisťovalo Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 (viď predchádzajúcu podkapitolu), charakterizuje rozdelenie obyvateľstva do hlavných vekových skupín, ktorými sú:

- predproduktívny vek: 0 – 14 rokov,
- produktívny vek: 15 – 59 rokov muži, 15 – 54 rokov ženy,
- poproduktívny vek: 60+ rokov muži, 55+ rokov ženy.

V prognózach vývoja počtu obyvateľov do roku 2025 sa už zohľadňuje predĺžený produktívny vek a neskorší odchod ekonomicky aktívnych ľudí do dôchodku. Hranice hlavných vekových skupín obyvateľstva sa tak menia nasledovne:

- 0-14 rokov - predproduktívny vek (táto hranica sa nemení)
- 15-44 rokov } - produktívny vek
- 45-64 rokov } (pre mužov aj ženy rovnaký)
- 65 a viac - poproduktívny vek (pre mužov aj ženy rovnaký)

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 (INFOSTAT, VDC 2004) v okrese Banská Bystrica má byť nasledujúci počet obyvateľov a jeho veková štruktúra:

Tab. B.3.1.2.2-2 Veková štruktúra obyvateľov okresu Banská Bystrica v r. 2015 a 2025

rok	počet obyvateľov (abs.)				
	spolu	0 - 14	15 - 44	45 - 64	65+
2015	112 188	13 885	47 540	33 698	17 065
2025	109 826	12 619	38 486	33 777	24 944
rok	počet obyvateľov (%)				
	spolu	0 - 14	15 - 44	45 - 64	65+
2015	100,0	12,4	42,4	30,0	15,2
2025	100,0	11,5	35,0	30,8	22,7

Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, INFOSTAT, VDC, 2004

Pozn.: V roku 2008 bola pôvodná prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR aktualizovaná (pozri kap. B.3.1.1.3.), čo však nemá na stanovenie počtu obyvateľov mesta Banská Bystrica pre rok 2025 zásadný vplyv.

Počet obyvateľov mesta Banská Bystrica v návrhovom roku 2025 (a v medzietape r.2015) bol stanovený

- pre rok 2015 na 83.210 obyvateľov,
- pre rok 2025 na 81.450 obyvateľov.

Skladbu vekovej štruktúry obyvateľov mesta Banská Bystrica období predpokladáme v tom istom zložení ako je predpokladaný okresný priemer k rokom 2015 a 2025. V meste Banská Bystrica by mal byť k rokom 2015 a 2025 nasledujúci počet obyvateľov v hlavných vekových skupinách:

Tab. B.3.1.2.2-3 Veková štruktúra obyvateľov mesta Banská Bystrica v r. 2015 a 2025

rok	počet obyvateľov (abs.)				
	spolu	0 - 14	15 - 44	45 - 64	65+
2015	83 210	10 318	35 281	24 964	12 647
2025	81 450	9 366	28 507	25 087	18 490
rok	počet obyvateľov (%)				
	spolu	0 - 14	15 - 44	45 - 64	65+
2015	100,0	12,4	42,4	30,0	15,2
2025	100,0	11,5	35,0	30,8	22,7

Zdroj: vlastné výpočty – AUREX, spol. s r.o., Bratislava

Veková štruktúra obyvateľstva k rokom 2015 a 2025 sa vyznačuje najmä výrazným znižovaním podielu najmladšieho obyvateľstva, t.j. 0-14 ročných osôb.

B.3.1.2.3. Veková štruktúra obyvateľstva v záujmovom území

Veková štruktúra obyvateľstva v záujmovom území má v priemere zhruba rovnakú skladbu vekovej štruktúry ako aj mesto Banská Bystrica. Obce v záujmovom území, ktoré sa vyznačujú vysokým podielom obyvateľov v poproduktívnom veku, sú nasledujúce: Dolný Harmanec, Kordíky, Špania Dolina a Turecká.³

K 31.12. 2009 bola veková štruktúra obyvateľstva záujmového územia mesta Banská Bystrica podľa metodiky EÚ nasledujúca:

³ Podrobná skladba vekovej štruktúry všetkých obcí záujmového územia mesta podľa údajov zo SODB v roku 2001 je uvedená v kapitole C.1.4. Doplnujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006).

Tab. B.3.1.2.3-1 Veková štruktúra obyvateľstva záujmového územia v roku 2009 (stav k 31.12., metodika EÚ)

por. č.	územie	obyvateľstvo vo veku						obyvateľstvo spolu (abs.)
		predproduktívnom (0-14 rokov)		produktívnom (15-64 rokov)		poproduktívnom (65+ rokov)		
		(abs.)	(%)	(abs.)	(%)	(abs.)	(%)	
	obce záujmového územia z okresu Banská Bystrica	2 427	14,0	12 853	74,0	2 083	12,0	17 363
1	Banská Bystrica	9 646	12,1	60 823	76,0	9 521	11,9	79 990
2	Badín	249	13,9	1 339	74,6	208	11,6	1 796
3	Dolná Mičiná	55	14,4	285	74,6	42	11,0	382
4	Dolný Harmanec	39	17,0	153	66,8	37	16,2	229
5	Harmanec	128	14,2	694	77,1	78	8,7	900
6	Horná Mičiná	70	13,5	400	77,1	49	9,4	519
7	Horné Pršany	49	12,8	278	72,4	57	14,8	384
8	Hronsek	90	13,6	486	73,3	87	13,1	663
9	Kordíky	40	12,6	237	74,5	41	12,9	318
10	Králiky	90	14,4	457	73,2	77	12,3	624
11	Kynceľová	52	13,1	297	75,0	47	11,9	396
12	Malachov	127	12,5	736	72,4	153	15,1	1 016
13	Môlča	65	18,3	246	69,3	44	12,4	355
14	Nemce	142	12,2	906	78,1	112	9,7	1 160
15	Riečka	99	14,4	505	73,4	84	12,2	688
16	Selce	310	14,4	1 545	71,8	298	13,8	2 153
17	Slovenská Ľupča	454	14,2	2 354	73,4	397	12,4	3 205
18	Staré Hory	67	12,5	403	75,3	65	12,1	535
19	Špania Dolina	35	18,2	123	64,1	34	17,7	192
20	Tajov	65	11,9	418	76,4	64	11,7	547
21	Turecká	18	12,6	97	67,8	28	19,6	143
22	Vlkanová	183	15,8	894	77,2	81	7,0	1 158
	obce záujmového územia z okresu Zvolen	303	17,2	1 267	72,0	189	10,7	1 759
23	Sielnica	223	17,2	950	73,3	123	9,5	1 296
24	Veľká Lúka	80	17,3	317	68,5	66	14,3	463
	záujmové územie spolu	2 730	14,3	14 120	73,8	2 272	11,9	19 122

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

B.3.1.3. Ekonomická aktivita

B.3.1.3.1. Ekonomická aktivita v okrese a meste Banská Bystrica

V roku 2001 bolo v meste Banská Bystrica 44.363 ekonomicky aktívnych osôb (53,4 % z celkového počtu trvalo bývajúcich osôb), z toho bolo 22.617 žien. V meste Banská Bystrica sa koncentruje 74,9 % ekonomicky aktívnych osôb okresu.

V roku 2001 bolo v okrese Banská Bystrica 59.256 ekonomicky aktívnych osôb, z toho v meste Banská Bystrica sa koncentrovalo 74,9 % ekonomicky aktívnych osôb (EAO) a v ostatných obciach okresu 25,1 % EAO.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo sa v rámci okresu Banská Bystrica sústreďovalo podľa sektorov národného hospodárstva v roku 2001 takto:

Tab. B.3.1.3.1-1 Ekonomicky aktívne osoby v okrese, meste a ostatných obciach Banskobystrického okresu podľa sektorov národného hospodárstva v r. 2001⁴

územie	ekonomicky aktívne osoby v:						EAO bez udania odvetví		EAO spolu (abs.)
	primárnom sektore		sekundárnom sektore		terciárnom sektore		(abs.)	(%)	
	(abs.)	(%)	(abs.)	(%)	(abs.)	(%)			
okres Banská Bystrica	1 648	2,8	12 826	21,7	30 477	51,4	14 305	24,1	59 256
mesto Banská Bystrica	487	1,1	8 425	19,0	24 307	54,8	11 144	25,1	44 363
ostatné obce okresu Banská Bystrica	1 161	7,8	4 401	29,6	6 170	41,4	3 161	21,2	14 893

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

Pozn.: EAO - ekonomicky aktívne obyvateľstvo / obyvatelia / osoby
 primárny sektor - hlavné kategórie OKEČ A – B
 sekundárny sektor - hlavné kategórie OKEČ C – F
 terciárny sektor - hlavné kategórie OKEČ G – Q

B.3.1.3.2. Dochádzka a odchádzka za prácou

B.3.1.3.2.1. Dochádzka do mesta Banská Bystrica

Do mesta Banská Bystrica dochádzalo v roku 2001 za prácou 12.192 ekonomicky aktívnych osôb, pričom viac ako 100 osôb dochádzalo do mesta Banská Bystrica z-29 miest a obcí SR. Z celkového počtu dochádzajúcich bolo 5.913 z okresu Banská Bystrica (48,5 %) a 6.279 (51,5 %) z iných okresov.

Okrem ekonomicky aktívnych dochádzalo do Banskej Bystrice aj 9.282 žiakov a študentov. Z toho bolo 1.996 (21,5 %) z okresu Banská Bystrica a 7.286 (78,5 %) z iných okresov.⁵

B.3.1.3.2.2. Odchádzka z mesta Banská Bystrica

Z celkového počtu 44.363 ekonomicky aktívnych osôb v meste Banská Bystrica odchádzalo v roku 2001 za prácou mimo obce bydliska 4.869 ekonomicky aktívnych osôb, čo je 11 % z celkového počtu ekonomicky aktívnych. Odchádzka za prácou smerovala najmä do obcí: Slovenská Ľupča, Bratislava hl. m. SR, Zvolen, Harmanec, Vlkanová, Sliac, Badín, Brezno, Tajov a Donovaly. Celkove do týchto obcí odchádzalo z Banskej Bystrice 3.376 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 69,3 % z počtu odchádzajúcich za prácou z Banskej Bystrice.

Z celkového počtu odchádzajúcich z Banskej Bystrice smeruje do obcí vlastného okresu 2.352 osôb (48,3 %), do obcí iného okresu 2.200 ekonomicky aktívnych osôb (45,2 %) a do zahraničia odchádza 317 osôb (6,5 %).⁶

⁴ Podrobný prehľad o ekonomicky aktívnom obyvateľstve mesta Banská Bystrica v jednotlivých odvetviach národného hospodárstva v roku 2001 je uvedený v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozborov – kapitola C.2. Ekonomická aktivita (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).

⁵ Prehľad o počte dochádzajúcich za prácou do Banskej Bystrice z vybraných obcí z podkladov SODB, ŠÚ SR z roku 2001 je uvedený v kapitole C.2.4.1. Doplnujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006).

B.3.1.3.3. Počet nezamestnaných

K decembru 2010 (stav k 31.12.) bolo v okrese Banská Bystrica 5.676 evidovaných nezamestnaných/uchádzačov o zamestnanie (UoZ) a 5.131 disponibilných UoZ. Miera evidovanej nezamestnanosti dosahovala hodnotu 8,95 %, čo je výrazne nižšia hodnota, ako v tej dobe dosahoval celoslovenský priemer (12,46 %).

V meste Banská Bystrica bolo ku koncu roku 2010 celkom 3.911 UoZ, z toho bolo 3.527 disponibilných UoZ.⁷

Tab. B.3.1.3.3-1 Nezamestnanosť v okrese a meste Banská Bystrica k decembru 2010 a júnu 2011

Ukazovateľ	December 2010		Jún 2011	
	okres BB	mesto BB	okres BB	mesto BB
počet uchádzačov o zamestnanie spolu	5 676	3 911	5 817	4 040
počet disponibilných UoZ	5.131	3 527	5 294	3 677
miera evidovanej nezamestnanosti (%)	8,95	- *	9,20	- *

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica

Pozn.: * Údaj o miere evidovanej nezamestnanosti za mesto Banská Bystrica ÚPSVaR Banská Bystrica neposkytuje, nakoľko nemá k dispozícii presné údaje o počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva za mesto Banská Bystrica, z ktorého je možné mieru vypočítať.

Podľa vzdelania tvorili v júni 2011 najvyššie percento nezamestnaní s úplným stredným vzdelaním s maturitou (43,64 %), vysokoškolsky a vedecky vzdelaní tvorili 16,21 % nezamestnaných. Podľa dĺžky evidencie bolo 63,61 % nezamestnaných do 12 mesiacov. Podľa veku najvyšší podiel nezamestnaných tvorili 20-29 ročné osoby (31,96 %), pričom išlo prevažne o mladých ľudí po skončení školy s malými pracovnými skúsenosťami, ako aj o osoby vo veku 50-59 rokov (25,00 %).

B.3.1.3.4. Počet ekonomicky aktívnych osôb v meste Banská Bystrica k r. 2015 a 2025

V roku 2001 bolo v Banskej Bystrici 44.363 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 53,4 % z celkového počtu trvalo bývajúcich osôb a 81,7 % z počtu obyvateľov v produktívnom veku.

Pre návrhové obdobie do r. 2025, nakoľko sa predpokladá predlžovanie produktívneho veku, vychádzame pri výpočte počtu ekonomicky aktívnych osôb z predpokladaného počtu obyvateľov v produktívnom veku k rokom 2015 a 2025 a z percenta ekonomickej aktivity obyvateľov v produktívnom veku v roku 2001.

Počet obyvateľov v produktívnom veku v Banskej Bystrici k rokom 2015 a 2025 sa predpokladá takto:

⁶ Prehľad o počte odchádzajúcich ekonomicky aktívnych osôb do vybraných obcí SR v r. 2001 je uvedený v kapitole C.2.4.2. Doplnujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006)..

⁷ Miera evidovanej nezamestnanosti za jednotlivé obce sa neuvádza vzhľadom k tomu, že ekonomicky aktívne obyvateľstvo je vykazované len do úrovne okresu. Za jednotlivé obce sa uvádza len počet uchádzačov o zamestnanie.

Tab. B.3.1.3.4-1 Počet obyvateľov Banskej Bystrice v produktívnom veku v r. 2015 a 2025

veková skupina	počet osôb	
	rok 2015	rok 2025
15 – 44	35 281	28 507
45 – 64	24 964	25 087
produktívny vek spolu	60 245	53 594

Zdroj: vlastné výpočty – AUREX, spol. s .r.o., Bratislava

Za predpokladu, že z počtu obyvateľov v produktívnom veku bude 81,7 % zapojených do ekonomicky aktívneho života, môžeme predpokladať nasledujúci počet ekonomicky aktívnych osôb v etapách návrhu:

- r. 2015 49.220 ekonomicky aktívnych osôb,
- r. 2025 43.786 ekonomicky aktívnych osôb.

Do roku 2025, v súlade so znižovaním celkového počtu obyvateľov Banskej Bystrice, ako aj so znižovaním počtu obyvateľov v produktívnom veku, sa počet ekonomicky aktívnych osôb (EAO) bude znižovať. V roku 2025 preto predpokladáme v Banskej Bystrici už len 43.786 EAO, čo je o 577 EAO menej v porovnaní s rokom 2001. Prakticky by teda mal v roku 2025 počet ekonomicky aktívnych osôb zostať na úrovni roku 2001.

B.3.1.3.5. Ekonomická aktivita obyvateľstva v záujmovom území

V obciach záujmového územia pôsobilo v roku 2001 (SODB) 8.973 ekonomicky aktívnych osôb. V primárnom sektore pracovalo 5,3 % ekonomicky aktívnych osôb, v sekundárnom sektore 29,1 %, v terciárnom sektore 42,8 % a bez udania odvetvia bolo až 22,8 %.⁸

B.3.1.4. Návrhový počet obyvateľov v častiach mesta Banská Bystrica

B.3.1.4.1. Počet obyvateľov

ÚPN mesta Banská Bystrica uvažuje do roku 2025 s možnosťou dosiahnutia počtu 100.000 obyvateľov mesta. Tento hypotetický počet obyvateľov nie je založený na prognostických demografických úvahách (predpokladaný počet obyvateľov Banskej Bystrice k roku 2025 odvodený z demografických úvah je cca 81.450 obyvateľov), ide len o víziu stotisícového mesta.

Predpokladom uskutočnenia tejto vízie nemôže byť iba realizácia intenzívnej bytovej výstavby – rozšírená musí byť aj hospodárska základňa mesta, tak aby svojou atraktivitou dokázala pritiahnúť nových obyvateľov na jeho územie. Takáto hospodárska základňa by mala prilákať nové obyvateľstvo z pomerne veľkého okruhu územia. Nestačí teda iba zabrániť emigrácii obyvateľstva z mesta Banská Bystrica a jej širokého územného zázemia. Svedčia o tom demografické prognózy za celé Slovensko, tak do roku 2025, ako aj do roku 2050 (pozri podkapitulu B.3.1.1.3. o výhľadovom počte obyvateľov Slovenska, okresu aj mesta Banská Bystrica k rokom 2015 a 2025).

⁸ Tabuľka s údajmi o počte ekonomicky aktívnych osôb v jednotlivých obciach záujmového územia a o ich začlenení do národohospodárskych sektorov v roku 2001 je uvedená v kapitole C.2.1. Doplňujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006).

B.3.1.4.2. Nevyhnutné predpoklady pre dosiahnutie počtu 100.000 obyvateľov

Hospodársku základňu mesta tvoria pracovné príležitosti, ktoré sa nachádzajú na jeho území a ktoré obsadzujú prevažne obyvatelia trvale bývajúcí v Banskej Bystrici (cca 82 %).

V rámci návrhu sa spracovateľ ÚPN mesta pokúsil kvantifikovať nároky na počet nových pracovných príležitostí, ktoré by bolo potrebné lokalizovať na území mesta pre počet obyvateľov mesta do 100.000 osôb. Vychádzal z predpokladu, že intenzita pracovných príležitostí vyjadrená ukazovateľom počet pracovných príležitostí / 100 obyvateľov, by zostala aj do budúcnosti na súčasnej úrovni.

Podkladom pre úvahu sú údaje zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2001 (zdroj: Štatistický úrad SR), údaje o nezamestnaných z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Bystrici a údaje o zamestnanosti evidované ŠÚ SR v Bratislave.

Počet pracovných príležitostí

Počet pracovných príležitostí resp. počet zamestnaných za mesto alebo obce Štatistický úrad SR nezisťuje, sleduje sa iba počet zamestnaných za jednotlivé okresy, pričom ide o počet všetkých zamestnaných, teda aj za malé podniky.

K 31. 12. 2008 bolo v okrese Banská Bystrica 54.312 zamestnaných/pracujúcich v národnom hospodárstve – jedinom zamestnaní, čo sú vlastne pracovné príležitosti tvoriace hospodársku základňu okresu.

Počet pracovných príležitostí za mesto Banská Bystrica bol vypočítaný tak, že od počtu ekonomicky aktívnych osôb v Banskej Bystrici boli odpočítaní ekonomicky aktívni odchádzajúci z Banskej Bystrice a pripočítaní ekonomicky aktívni dochádzajúci do zamestnania do Banskej Bystrice.

Počet ekonomicky aktívnych, zistený pri sčítaní obyvateľov, bol znížený o počet nezamestnaných, ktorí sú podľa metodiky vedení taktiež ako ekonomicky aktívni.

Údaje, z ktorých vychádza ÚPN mesta Banská Bystrica, sú nasledovné:

• počet obyvateľov v roku 2001	83.056
• počet ekonomicky aktívnych spolu v roku 2001	44.363
• počet ekonomicky aktívnych odchádzajúcich do zamestnania v roku 2001	4.869
• počet ekonomicky aktívnych dochádzajúcich do zamestnania v roku 2001	12.192
• počet nezamestnaných v decembri 2008	3.445
• ekonomicky aktívni v roku 2001	44.363
- nezamestnaní v roku 2008 (stav k 31.12.)	- 1.957
= ekonomicky aktívni pracujúci	42.406
• ⇒ $42.406 - 4.869 + 12.192 = 49.729$ pracovných príležitostí	

V Banskej Bystrici je cca 49.729 pracovných príležitostí, čo predstavuje jej hospodársku základňu vo výške 91,6 % z počtu pracovných príležitostí okresu. Intenzita pracovných príležitostí je priaznivá – 59,9 pracovných príležitostí / 100 obyvateľov.

Za predpokladu, že počet obyvateľov Banskej Bystrice v roku 2025 by bol do 100.000 osôb, potom by hospodárska základňa mesta mala mať 59.900 pracovných príležitostí (pri zachovaní intenzity pracovných príležitostí na súčasnej úrovni).

Hospodárska základňa mesta Banská Bystrica by sa teda mala rozšíriť o ďalších cca 10 tisíc nových pracovných príležitostí. Z tohto počtu by malo byť cca 2-3 tisíc pracovných príležitostí vo výrobnej (sekundárnej) sfére, ďalších cca 7-8 tisíc by si mal vyžiadať nárast pracovných príležitostí v terciárnej sfére.

B.3.1.4.3. Veková štruktúra obyvateľstva (do 100.000 obyvateľov)

Veková štruktúra obyvateľstva mesta Banská Bystrica pre rok 2025 je stanovená podľa prognózovanej skladby vekovej štruktúry okresu Banská Bystrica k roku 2025.

V okrese Banská Bystrica uvažuje ÚPN mesta k roku 2025 s nasledujúcou skladbou vekovej štruktúry obyvateľstva:

• 0 – 14 rokov	11,5 %	12.619 obyvateľov
• 15 – 44 rokov	35,0 %	38.486 obyvateľov
• 45 – 64 rokov	30,8 %	33.777 obyvateľov
• <u>65 a viac rokov</u>	<u>22,7 %</u>	<u>24.944 obyvateľov</u>
spolu	100,0 %	109.826 obyvateľov

Ak sa percentuálne zastúpenie hlavných vekových skupín v okrese Banská Bystrica pre rok 2025 premietne na hypotetický počet obyvateľov mesta Banská Bystrica v roku 2025, t.j. do 100.000 obyvateľov, potom je možné predpokladať nasledujúci počet obyvateľov mesta Banská Bystrica v hlavných vekových skupinách v roku 2025:

• 0 – 14 rokov	11,5 %	11.500 obyvateľov
• 15 – 44 rokov	35,0 %	35.000 obyvateľov
• 45 – 64 rokov	30,8 %	30.800 obyvateľov
• <u>65 a viac rokov</u>	<u>22,7 %</u>	<u>22.700 obyvateľov</u>
spolu	100,0 %	100.000 obyvateľov

Podiel najmladšej vekovej skupiny 0-14 ročných sa znižuje zo 16,3 % v roku 2001 na 11,5 % v roku 2025. V absolútnom vyjadrení to je zníženie počtu 0-14 ročných o 2.083 detí.

Podiel obyvateľstva v produktívnom veku je stále priaznivý (65,8 %), aj keď sa už v tomto období ráta s predĺžením produktívneho veku. V roku 2025 by malo byť v Banskej Bystrici 65.800 osôb v produktívnom veku, čo je oproti roku 2001 o 11.500 osôb viac.

Podiel obyvateľov v poproduktívnom veku sa v roku 2025 zvýši na 22,7 % oproti 18,3 % v roku 2001. V absolútnom vyjadrení to znamená, že oproti roku 2001 (15.173 osôb v poproduktívnom veku) by sa počet najstarších obyvateľov v roku 2025 zvýšil o 12.473 osôb.

B.3.1.4.4. Ekonomická aktivita obyvateľstva (do 100.000 obyvateľov)

V roku 2001 bolo v meste Banská Bystrica 44.363 ekonomicky aktívnych osôb, čo bolo 53,4 % z celkového počtu trvale bývajúcich osôb a 81,7 % z počtu obyvateľov v produktívnom veku.

Do roku 2025 vychádza výpočet počtu ekonomicky aktívnych osôb z predpokladaného počtu obyvateľov v produktívnom veku v roku 2025 a percenta ekonomickej aktivity obyvateľov v produktívnom veku v roku 2001.

Z hypotetického počtu 100.000 obyvateľov Banskej Bystrice v roku 2025 by malo byť v produktívnom veku 65.800 osôb. Za predpokladu zachovania percenta ekonomickej aktivity z počtu obyvateľov v produktívnom veku z roku 2001, t. j. 81,7 %, by potom malo byť v roku 2025 v Banskej Bystrici cca 53.760 ekonomicky aktívnych osôb, čo je v porovnaní s rokom 2001 o 9.397 ekonomicky aktívnych osôb viac. Tento údaj korešponduje aj s predchádzajúcou úvahou o nevyhnutných predpokladoch zvýšiť počet pracovných príležitostí do roku 2025 o cca 10.000, ak by mala mať Banská Bystrica 100.000 obyvateľov.

B.3.1.4.5. Počet obyvateľov v častiach mesta Banská Bystrica
v r. 2001 a 2025 (do 100.000 obyvateľov)

Návrhový počet do 100.000 obyvateľov v r. 2025) v častiach mesta Banská Bystrica vychádza z nápočtu potrieb novej bytovej výstavby pre tento počet obyvateľov a návrhu na jej rozmiestnenie v urbanistickom riešení. Rozmiestnenie obyvateľstva do častí mesta uvažuje ÚPN mesta na základe rozmiestnenia bytovej výstavby pri zastúpení bytových a polyfunkčných bytových domov (predtým HBV) a rodinných domov (predtým IBV) v pomere cca 3:1.

Takýto pomer znamená, že celková potreba novej bytovej výstavby 9.815 b. j. by sa mala realizovať formou bytových a polyfunkčných domov v rozsahu 7.496 bytov (76,4 %) a formou rodinných domov v rozsahu 2.319 bytov (23,6 %).

Podrobné zhodnotenie rozvoja bytovej výstavby do r. 2025 v častiach mesta Banská Bystrica je uvedené v kapitole B.7. Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie, podkapitola B.7.1.3. Bytový fond pre návrh do roku 2025.

Počet obyvateľov Banskej Bystrice bude v roku 2025 podľa reálnych rozvojových funkčných plôch bývania v jednotlivých častiach mesta nasledovný:

Tab. B.3.1.4.5-1 Počet obyvateľov v častiach mesta Banská Bystrica v r. 2001 a 2025

Časť mesta		Počet obyvateľov		Prírastok (úbytok) počtu obyv. 2001-2025
číslo	názov	r. 2001 (SODB)	r. 2025	
I	Banská Bystrica	15 798	20 170	4 372
II	Iliaš	240	246	6
III	Jakub	637	452	-185
IV	Kostiviarska	377	2 560	2 183
V	Kráľová	31	261	230
VI	Kremnička	466	2 775	2 309
VII	Majer	342	284	-58
VIII/XIV	Podlavice - Skubín	4 492	4 298	-194
IX	Radvaň	32 337	35 069	2 732
X	Rakytovce	537	2 016	1 479
XI	Rudlová	11 710	12 046	336
XII	Sásová	13 888	12 206	-1 682
XIII	Senica	680	977	297
XV	Šalková	1 094	872	-222
XVI	Uľanka	427	365	-62
BANSKÁ BYSTRICA spolu		83 056	94.597	11.541

Zdroj: r. 2001 – SODB 2001, ŠÚ SR; r. 2025 – vlastné výpočty AUREX, spol. s r.o.

B.4. Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie mesta Banská Bystrica do systému osídlenia

B.4.1. Medzinárodné danosti a súvislosti

Po ratifikácii prístupovej zmluvy sa Slovenská republika stala od 1. mája 2004 plnohodnotným členom Európskej únie.

Dôležitým prvkom celkovej integrácie je aj integrácia priestorová (územná), ktorá v podobe politiky územného rozvoja prispieva ku konkurencieschopnosti, produktivite a rastu v jednotlivých regiónoch, k ekonomickej a sociálnej kompaktnosti v jednotlivých krajinách i medzi nimi, zabezpečuje budovanie komunikačnej i ostatnej technickej infraštruktúry, ale v neposlednom rade aj ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva, ochranu životného prostredia a celkovú trvalú udržateľnosť rozvoja územia EÚ.

Z koncepčných dokumentov EÚ, ktoré prostredníctvom národných a regionálnych územnoplánovacích dokumentov ovplyvňujú aj priestorový rozvoj mesta Banská Bystrica, je najdôležitejšia Európska perspektíva priestorového rozvoja (ESDP).

Návrh cieľov politiky priestorového rozvoja je potom vyjadrený v nasledovných 3 integrovaných zásadách známych už z Lipského dokumentu:

- rozvoj vyváženého polycentrického systému miest a nový vzťah mestských a vidieckych oblastí,
- zabezpečenie rovnakého prístupu k infraštruktúre a vedomostiam a
- (trvale) udržateľný rozvoj, rozumné riadenie a ochrana prírodného a kultúrneho dedičstva.

Vzhľadom na organizáciu územia a sídelného systému SR boli v politike územného rozvoja Slovenska prijaté najmä nasledovné vybrané politické ciele a zásady rozvoja územia EÚ:

- polycentrický a vyvážený priestorový rozvoj,
- dynamické, atraktívne a konkurencie schopné mestá a mestské regióny,
- rázovitý rozvoj – rozmanité a produktívne vidiecke oblasti,
- partnerstvo medzi mestom a vidiekom,
- integrovaný prístup k vylepšeniu dopravných spojení a prístup k vedomostiam – polycentrický rozvojový model ako základ lepšej prístupnosti,
- efektívne a (trvalo) udržateľné využitie infraštruktúry,
- rozširovanie inovácií a vedomostí,
- ochrana a rozvoj prírodného dedičstva,
- riadenie rozvoja vodných zdrojov: zvláštna úloha pre územný rozvoj,
- tvorivé riadenie rozvoja kultúrnej krajiny,
- tvorivá ochrana kultúrneho dedičstva,

z ktorých sú viaceré v podobe zásad rozvoja mesta Banská Bystrica a jeho záujmového územia integrované aj do ÚPN mesta.

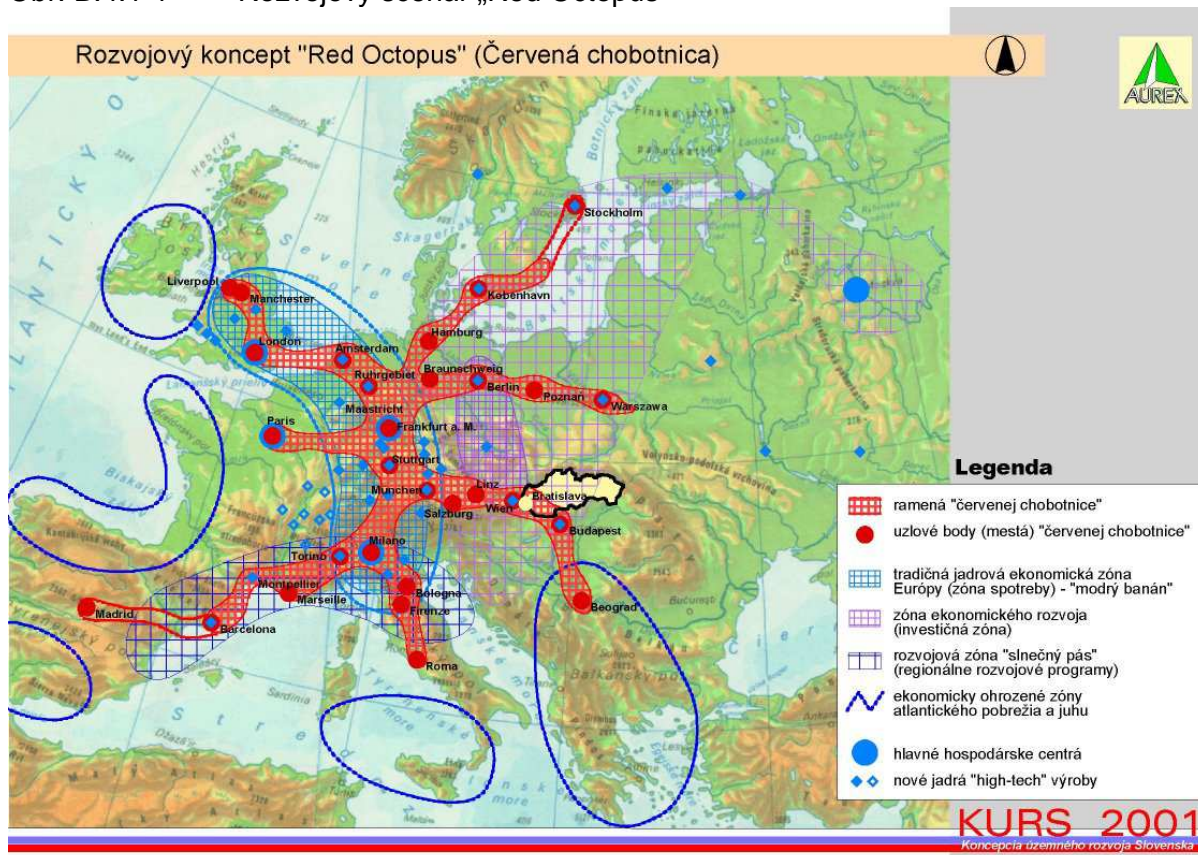
Z prác spojených s prípravou ESDP vzišiel doteraz pomerne najucelenejší dynamický scenár priestorového rozvoja Európy na najbližších 50 rokov, tzv. Red Octopus (Červená chobotnica).

Podľa tohto scenára má byť európske centrálné urbánne jadrové územie (Central Urban Core Area, nazývané aj „Blue Banana“ – Modrý banán) v roku 2026 ešte stále „corpus major“. Má však už byť súčasťou väčšieho integrovaného systému pozostávajúceho z „tela“ a „ramien“ (urbanizačných koridorov) siahajúcich do severnej, východnej a južnej Európy. Jedno z najpreferovanejších rozvojových „ramien“ (Stuttgart – Ulm – Mníchov – Salzburg/Linz – Viedeň – Bratislava – Budapešť – Belehrad) sa priamo dotýka územia Slovenska. Tieto „ramená“ majú byť okrem radiálnych spojení s centrom prepojené aj tangenciálne (najmä severo-južné dopravné prepojenia), a to najmä TEN koridormi.

Ako ekologický systém podporujúci urbánny systém „Červenej chobotnice“ má vzniknúť tzv. Európska makroekologická štruktúra (EMES) v podobe vzájomne spojeného systému „vidieckych“ regiónov zabezpečujúcich prirodzené prostredie rastlinám, živočíchom a (plne alebo čiastočne) aj ľuďom. Dôležitou súčasťou EMES by mohli byť aj oblasti s rozsiahlymi chránenými územiami prírody stredného, severného a východného Slovenska.

Obr. B.4.1-1 Rozvojový scenár „Red Octopus“

Zdroj: KÚRS 2001 (AUREX, s.r.o., 2001)

Zásady ESDP sú ďalej rozvíjané vo viacerých projektoch (napr. Štúdia podunajského priestoru – Regionálne a územné aspekty rozvoja podunajských krajín vo vzťahu k EÚ¹ alebo VISION PlaNet² a jeho priame pokračovanie PlaNet CenSE³).

Zatiaľ čo cieľom VISION PlaNet bolo najmä sformulovať spoločné stratégie, základné určujúce princípy a opatrenia pre územný rozvoj dvanástich štátov (medzi nimi aj Slovenska) a častí ďalších piatich európskych krajín, zaoberala sa už Štúdia podunajského priestoru detailnejšími aspektmi priestorového rozvoja v jednotlivých štátoch a kategorizovala ich mestá podľa významu v podunajskom priestore.

V rámci výsledného rozvojového scenára (tzv. „Pro Danube 2010“) bola Banská Bystrica (ako súčasť aglomerácie Banská Bystrica - Zvolen zaradená medzi tzv. primárne póly hospodárskeho a socio-ekonomického rozvoja podunajského priestoru a v rámci nich do kategórie tzv. ďalších miest (centier menších aglomerácií plniacich zvláštne funkcie ako dôležité intermodálne uzly – okrem aglomerácie Banská Bystrica - Zvolen boli v rámci SR do tejto kategórie zaradené mestá Komárno, Trnava a Trenčín).

V rámci projektu PlaNet CenSE sa (v nadväznosti na projekt ESPON⁴) ďalej spresňovalo a hodnotilo postavenie jednotlivých miest EÚ v hierarchii miest a mesto Banská Bystrica bolo

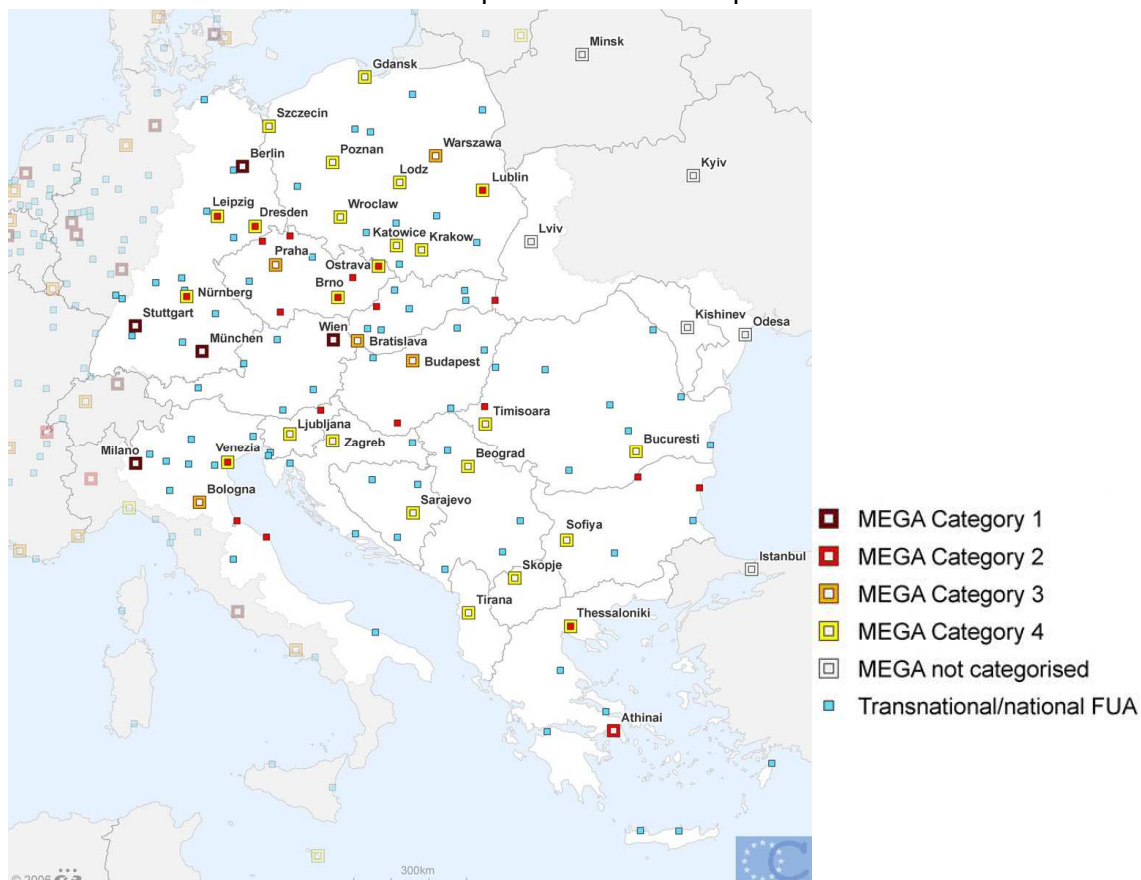
¹ Danube Space Study – Regional and territorial aspects of development in the Danube Countries on the European Union, september 1999

² VISION PLANET – Strategies for Integrated Spatial Development of the Central European, Danubian and Adriatic Area, január – apríl 2000

³ PlaNet CenSE – Planners Network for Central and South-Eastern Europe, november 2006

v rámci tohto procesu zahrnuté medzi tzv. FUA (Functional Urban Areas - funkčné mestské územia) medzinárodného až národného významu, čím sa v kategorizácii dostalo (aj keď v najnižšej kategórii) medzi najvýznamnejšie európske mestá.

Obr. B.4.1-2 Hierarchia miest v priestore CADSES podľa PlaNet CenSE

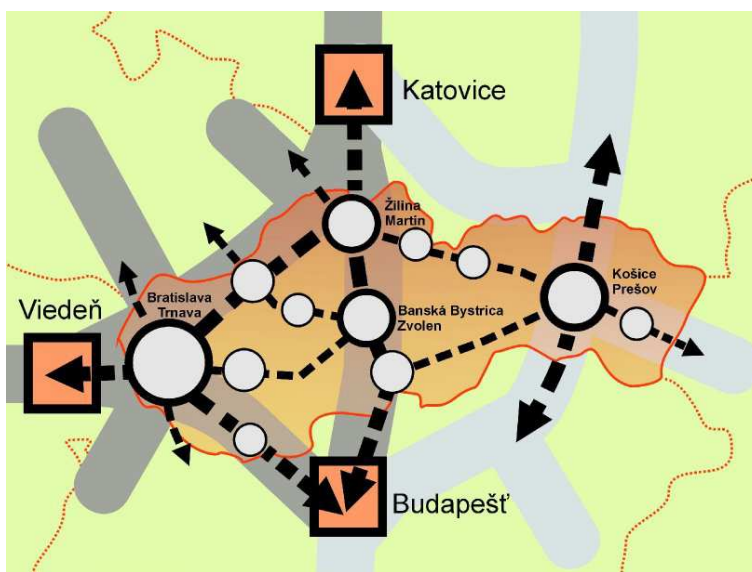

Zdroj: PlaNet CenSE (ÖIR, Viedeň, február 2006)

Vzhľadom na centrálnu polohu mesta Banská Bystrica v rámci Slovenska nie je teda možné jeho význam hľadať v dnes pre EÚ tak dôležitej cezhraničnej spolupráci, ale predovšetkým v rovnako dôležitých severo-južných dopravných prepojeniach zabezpečujúcich rozvoj polycentrizmu a vyvážený priestorový rozvoj.

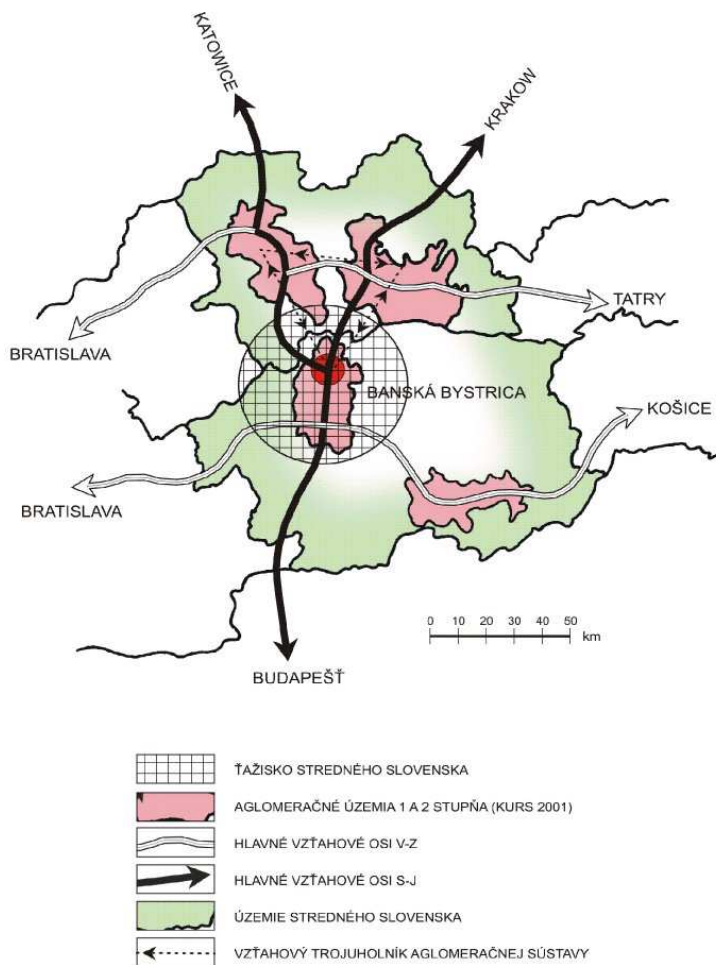
⁴ ESPON – European Spatial Planning Observation Network, podprogram Iniciatívy spoločenstva INTERREG, 2001-2006

Obr. B.4.1-3 Medzinárodné súvislosti ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen podľa KÚRS 2001

Zdroj: KÚRS 2001 (AUREX, s.r.o., 2001)

Obr. B.4.1-4 Medzinárodné súvislosti ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj

Zdroj: Zadanie pre ÚPN mesta Banská Bystrica
(ÚHA mesta Banská Bystrica, 09/2005)

B.4.2. Celoštátne danosti a súvislosti

Základné postavenie mesta Banská Bystrica v rámci územia Slovenskej republiky určuje Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (AUREX, 2001) schválená uznesením vlády SR č. 1033 dňa 31. októbra 2001 ako územnoplánovací dokument celoštátneho stupňa (ďalej len KURS 2001), ktorý vytvára základné predpoklady pre usmerňovanie rozvoja všetkých aktivít s územno-priestorovými prejavmi relevantnými pre celoštátnu úroveň. Jej záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 5282002 Z.z. zo dňa 14.8.2002.

KURS 2001 v súlade so stavebným zákonom ustanovil „usporiadanie a hierarchizáciu sídelnej štruktúry osídlenia a uzlov sídelných a hospodárskych aglomerácií v medzinárodných a celoštátnych súvislostiach, rozvoj hlavných urbanizačných osí na území Slovenskej republiky a zásady územného rozvoja s cieľom vytvárať rovnocenné životné podmienky na celom území Slovenskej republiky.“⁵

KURS 2001 v rámci koncepcie rozvoja sídelných štruktúr vyjadril hierarchiu a význam terciárnych centier, ťažísk osídlenia a rozvojové osi.

Mesto Banská Bystrica je podľa Sčítania ľudu z roku 2001 s počtom 83.056 obyvateľov šiestym najľudnatejším mestom a v sídelnom systéme Slovenskej republiky zastáva jedno z najvýznamnejších a popredných miest, čo bolo vyjadrené aj v KURS 2001 v hodnoteniach a postavení centier a ťažísk osídlenia.

Centrá osídlenia boli v KURS 2001 hodnotené ako terciárne centrá, t. j. ako centrá zabezpečujúce potrebnej obsluhy obyvateľov sociálnou infraštruktúrou, a to ako pre vlastné mesto, tak aj pre jeho zázemie. Hodnotenú obce SR⁶ boli podľa zastúpenia vybraných druhov zariadení sociálnej infraštruktúry rozdelené do piatich skupín⁷, v rámci ktorých bolo mesto Banská Bystrica zaradené do prvej podskupiny prvej skupiny. V prvej podskupine prvej skupiny sa nachádzajú štyri najväčšie mestá, ktoré plnia funkciu krajských miest. Túto funkciu plnili aj v období do reorganizácie štátnej správy v šesťdesiatych rokoch. V tejto podskupine sú zaradené mestá medzinárodného a celoštátneho významu a spolu s Banskou Bystricou sú tu aj mestá Nitra, Prešov a Žilina.

Ťažiská osídlenia chápe KURS 2001 ako „efektívne fungujúce a funkčne komplexné aglomerácie“, ktoré by „mali plniť funkciu akýchsi akceleratorov všeobecného rozvoja“ a rozvíjať sa „na základe partnerských vzťahov medzi jednotlivými mestami, ako aj medzi mestami a ich zázemím – vidieckym priestorom“. V tomto zmysle navrhuje podporovať vytváranie ťažísk osídlenia v sídelnej sieti Slovenska v niekoľkých úrovniach.

Mesto Banská Bystrica je centrom banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia prvej úrovne, ktoré je v rámci tejto úrovne zaradené do tretej skupiny spolu s žilinsko-martinským. Významovo sú pred touto skupinou iba dve najväčšie ťažiská osídlenia Slovenskej republiky, a to bratislavsko-trnavské a košicko-prešovské ťažiská osídlenia.

Rozvojové osi chápe KURS 2001 ako „súčasť tvorby vyvázenej hierarchizovanej sídelnej štruktúry“, ktoré „podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka, vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí“.

Mesto Banská Bystrica leží podľa KURS 2001 na križovatke zvolensko-turčianskej rozvojovej osi Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin (návrh v úseku Banská Bystrica – Martin), ktorá je rozvojovou osou prvého stupňa a hornopohronskej rozvojovej osi Banská Bystrica – Brezno – Telgárt, ktorá je rozvojovou osou druhého stupňa.

Rozvojová os prvého stupňa „prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, pričom zahŕňa minimálne jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu“⁸. Rozvojová os druhého stupňa

⁵ §9 ods. (2) zákona č. 50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov

⁶ Všetky obce, ktoré na návrh vlády vyhlásila Národná rada SR podľa § 22 ods.1 zákona č.369/90 Zb. o obecnom zriadení ako mestá, ako aj 9 obcí, ktoré majú viac ako 5.000 obyvateľov a nie sú vyhlásené za mestá.

⁷ Mimo dominantných sídiel nezaradených do skupín – Bratislava a Košice.

⁸ KURS 2001, str. 47

„prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, pričom zahŕňa minimálne jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu, alebo jednu rýchlostnú cestu“⁹.

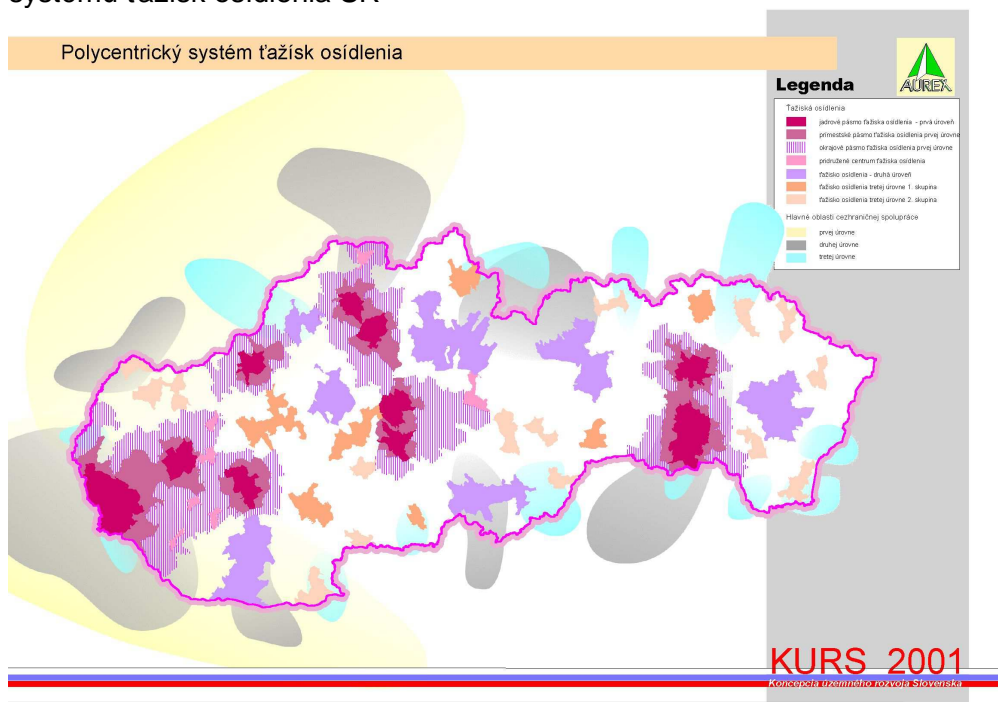
Vzhľadom na princípy KURS 2001 ÚPN mesta Banská Bystrica predovšetkým

- rešpektuje záväznú časť KURS 2001 týkajúcu sa mesta Banská Bystrica v podobe priemetu jednotlivých regulatívov do riešeného územia,
- rozvíja mesto Banská Bystrica v súlade s jeho postavením ako jedného z najvýznamnejších centier osídlenia SR – mesta medzinárodného a celoštátneho významu a krajského mesta,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako centrum banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia prvej úrovne zaradeného v rámci tejto úrovne do tretej skupiny,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako súčasť „efektívne fungujúcej a funkčne komplexnej aglomerácie“ miest a obcí, ktorá by „mala plniť funkciu akýchsi akceleratorov všeobecného rozvoja“ a rozvíjať sa „na základe partnerských vzťahov medzi jednotlivými mestami, ako aj medzi mestami a ich zázemím – vidieckym priestorom“,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako súčasť „rovnomerne rozloženého systému osídlenia miest“ v strednej časti SR (vzájomným prepojením žilinsko-martinského, banskobystricko-zvolenského a lučenecko-rimavskosobotského ťažiska osídlenia) s cieľom vytvoriť v tomto priestore rozvojové „homogénne a medzinárodne konkurenčné sídelné prostredie“,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako mesto ležiace na križovatke 2 významných rozvojových osí, a to zvolensko-turčianskej rozvojovej osi 1. stupňa Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin so vzťahom na MR, PR a ČR, a hornopohronskej rozvojovej osi 2. stupňa Banská Bystrica – Brezno – Telgárt,
- podporuje zvyšovanie kvality dopravných spojení v smere medzinárodných a celoštátnych urbanizačných osí s podporou hromadnej dopravy osôb a ekologicky vhodnej prepravy nákladov,
- podporuje v systémoch technickej infraštruktúry dobudovanie trás a zariadení medzinárodného a celoštátneho významu.

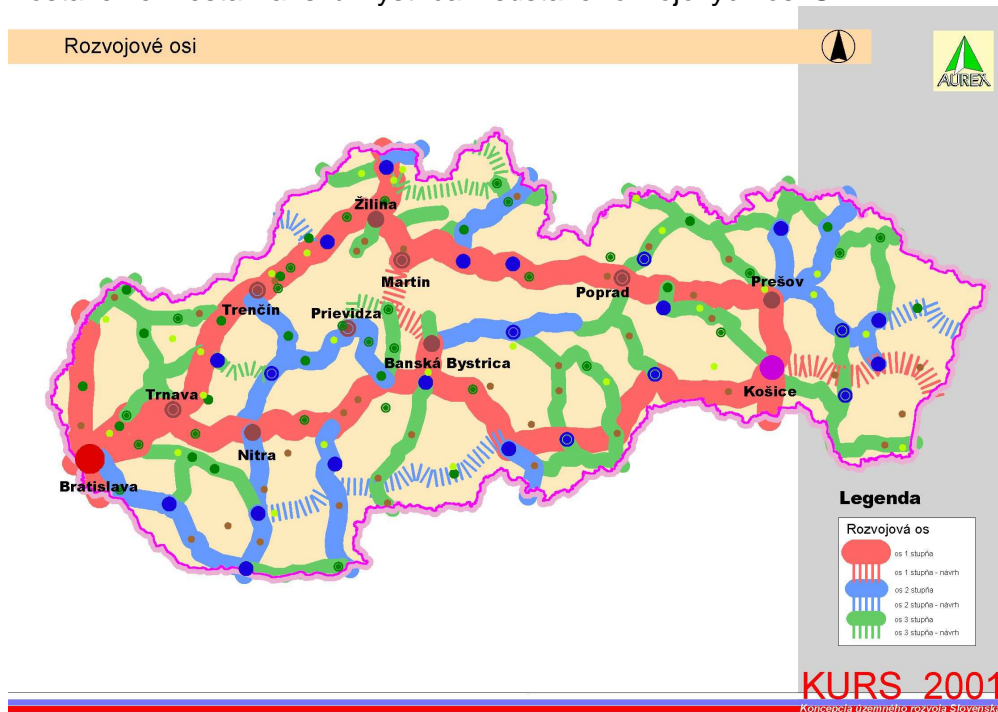
⁹ *tamtiež*

Obr. B.4.2-1 Postavenie banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia v rámci systému ťažísk osídlenia SR

Zdroj: KÚRS 2001 (AUREX, s.r.o., 2001)

Obr. B.4.2-2 Postavenie mesta Banská Bystrica v sústave rozvojových osí SR

Zdroj: KÚRS 2001 (AUREX, s.r.o., 2001)

B.4.3. Regionálne danosti a súvislosti

B.4.3.1. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj

Základné postavenie mesta Banská Bystrica v rámci územia Banskobystrického samosprávneho kraja určuje ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, ktorého záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č.263/98 Z.z. a všeobecne záväzným nariadením Banskobystrického samosprávneho kraja č. 4/2004 zo dňa 17. decembra 2004, ktorým sa vyhlasujú zmeny a doplnky záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrického kraja.

Mesto Banská Bystrica je administratívno-správnym centrom kraja a okresu a predstavuje jedno z najvýznamnejších centier Slovenskej republiky. Ako také je aj rozhodujúcim prvkom pri formovaní nadregionálnych a interregionálnych vzťahov celého Banskobystrického kraja.

Banskobystrický kraj predstavuje v súčasnosti značne vnútorne diferencovaný hospodársky a sídelný systém. Táto diferenciácia vychádza predovšetkým z hospodárskych, ekonomických a demografických faktorov. V kraji možno sledovať výrazné severo-južné rozdiely v hospodárskej sile a demografickom vývoji. Napriek nepriaznivejšej dopravnej dostupnosti severnej časti kraja, a teda aj mesta Banská Bystrica, je táto časť rozvinutejšia a má aj väčšie predpoklady ďalšieho rastu. Je to podmienené najmä prítomnosťou mesta Banská Bystrica a banskobystricko-zvolenskej aglomerácie – ťažiska osídlenia, celoštátneho až medzinárodného významu, ktorého je mesto jadrovým územím.

Z pohľadu medzinárodného dopravného priameho napojenia mesto Banská Bystrica v severo-južnom smere leží na medzinárodnej cestnej trase E 77 (Varšava - Krakov - Budapešť), ktorú tvoria v sieti SR cesty I. triedy č. 59 a č. 66. Južne od mesta prechádza Banskobystrickým krajom medzinárodná cestná trasa E 571 (Bratislava - Košice), ktorú tvoria v sieti SR cesty I. triedy č. 65 a 50 a E 572 (Trenčín - Žiar nad Hronom) v sieti SR cesta č. 50.

Základom železničnej kostry Banskobystrického kraja sú trate celoštátneho (až medzinárodného) významu, tzv. „južný ťah“ zaradený do doplnkovej siete TINA (Leopoldov / Nové Zámky - Kozárovce - Zvolen - Lučenec - Košice), na území kraja traťové úseky č. 150 a 160, trať Zvolen - Kremnica / Banská Bystrica - Vrútky (traťové úseky č. 171 a 170), trať Zvolen - Banská Bystrica - Margecany (traťový úsek č. 172) a trať Zvolen - Šahy - Štúrovo (traťový úsek č. 153).

Dopravný systém dopĺňa letisko Sliač, zaradené do kategórie medzinárodných letísk.

Podľa ÚPN VÚC je pre Banskobystrický kraj významné najmä rozvíjanie ťažisk osídlenia (vrátane Banskej Bystrice) na spojnicach katowickej aglomerácie a krakowskej aglomerácie v Poľskej republike s budapeštianskou aglomeráciou v Maďarskej republike.

Za centrum osídlenia Banskobystrického kraja považuje ÚPN VÚC sídla Banská Bystrica a Zvolen, ktoré so svojim zázemím, územno-priestorovými väzbami a funkciami prezentujú ťažisko osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu.

Priestor Banskej Bystrice a jej spádových obcí je charakterizovaný v koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001 ako územie ekologickej a kultúrnej hodnoty celoeurópskeho významu, s predpokladom dynamického rozvoja terciérnych a kvartérnych aktivít s prioritami rozvoja v oblasti cestovného ruchu, turizmu a rekreácie. Urbanistická štruktúra mesta a jeho satelitných vidieckych obcí v symbióze s krajinným prostredím a prírodným prostredím, ktoré je súčasťou chránených území prírody, je územím s vysokou funkčnou a priestorovou disponibilitou. Intenzívne väzby mesta s takmer všetkými obcami okresu vyplývajú z historického vývoja sídelnej štruktúry priestoru a dopravných a funkčných vzťahov vzájomne sa dopĺňajúcich.

Spádový priestor mesta Banská Bystrica tvoria katastrálne územia obcí Badín, Dolný Harmanec, Dolná Mičiná, Donovaly, Harmanec, Horná Mičiná, Kordíky, Králiky, Kynceľová,

Malachov, Motyčky, Môlča, Podkonice, Priechod, Riečka, Selce, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina, Tajov a Turecká¹⁰. Mimoriadne postavenie medzi nimi má bývalé kráľovské mestečko Slovenská Ľupča, ktoré je už v súčasnosti, vzhľadom k možnostiam rozvoja hospodárskych aktivít, kultúrno-historickým hodnotám a bezprostrednej vzdialenosti k Banskej Bystrici, pridruženým centrom krajského mesta.

Podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení jeho zmien a doplnkov je „v oblasti stredného Slovenska možno odporučiť polycentrický systém s centrami medzinárodného významu v severo-južnom smere, mestami Žilina, Martin, Banská Bystrica a Zvolen so zapojením centier v južnej časti Banskobystrického kraja, miest Lučenec a Rimavská Sobota. Polycentrická sústava v tomto priestore by sa stala súčasťou medzinárodnej sídelnej osi Katovice – Žilina – Martin – Banská Bystrica – Zvolen – Lučenec – Šalgótarján – Budapešť“.

Samotné mesto Banská Bystrica má ako sídlo kraja a centrum celoštátneho až medzinárodného významu podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj tvoriť v rámci polycentrického systému stredného Slovenska severný pól banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s koncentráciou regionálnych, nadregionálnych aj celoštátnych aktivít. Mesto predstavuje kompaktnú urbanistickú štruktúru, doplnenú pridruženými satelitnými útvarmi, ktoré sú administratívnymi súčasťami mesta alebo samostatnými obcami.

V zmysle Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 (PHSR) a v ňom obsiahnutej stratégii rozvoja mesta má byť mesto formované „ako súčasť stredoslovenského metropolitného centra, ktoré bude využívať svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov“ a „pôsobiť ako nástupné centrum cestovného ruchu, centrum školstva, kultúry, administratívy, podnikania, investovania a hospodárskeho rozvoja“.

Z hľadiska ekonomického rozvoja mesta počíta PHSR v horizonte cca 30 rokov s „diverzifikovanou ekonomikou, poskytujúcou dostatok pracovných príležitostí pre všetky vrstvy obyvateľov“ a s Banskou Bystricou ako „administratívnym centrom, centrom služieb, cestovného ruchu a podnikania“.

Ekonomika mesta by sa v zmysle PHSR mala opierať o tri piliere, a to:

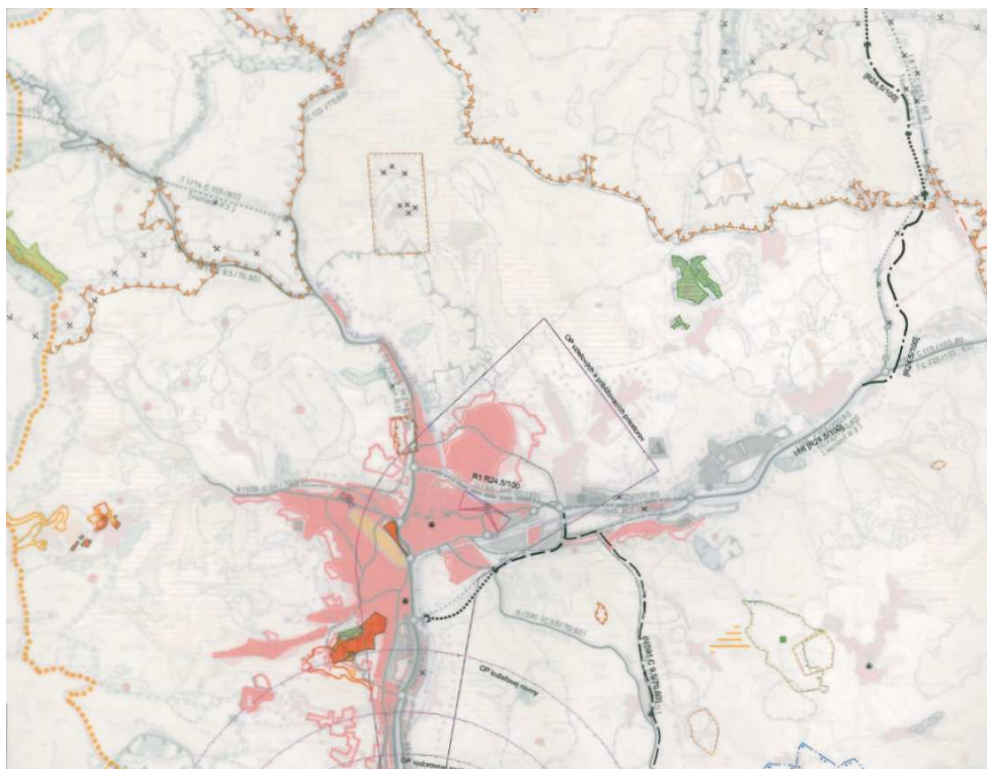
- trvalé a udržateľné využitie prírodného, historického a kultúrneho bohatstva,
- informačné technológie a znalostnú ekonomiku,
- vhodnú infraštruktúru, dostupnosť a podnikateľské prostredie.

Všetky tieto princípy ÚPN mesta Banská Bystrica zodpovedajúcim spôsobom zohľadňuje v návrhu rozvoja mesta do r. 2025, resp. vo výhľade.

¹⁰ Podčiarknuté sú názvy obcí, ktoré tvoria v zmysle zadania pre spracovanie ÚPN mesta záujmové územie Banskej Bystrice

Obr. B.4.3.1-1 ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2009 – sekcia Banská Bystrica (URBION, 06/2010)

Obr. B.4.3.1-2 ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky 2009 – sekcia Zvolen (URBION, 06/2010)

Vzhľadom na princípy ÚPN VÚC Banskobystrický kraj ÚPN mesta Banská Bystrica predovšetkým

- rešpektuje záväznú časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení jeho zmien a doplnkov týkajúcu sa mesta Banská Bystrica v podobe priemetu jednotlivých regulatívov do riešeného územia,
- rozvíja mesto Banská Bystrica v súlade s jeho postavením ako jedného z najvýznamnejších centier osídlenia SR (zaradené do 1.podskupiny 1.skupiny miest SR) – mesta medzinárodného a celoštátneho významu, a krajského mesta,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako centrum banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia prvej úrovne zaradeného v rámci tejto úrovne do tretej skupiny,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako súčasť „polycentrického systému s centrami medzinárodného významu v severo-južnom smere, mestami Žilina, Martin, Banská Bystrica a Zvolen so zapojením centier v južnej časti Banskobystrického kraja, miest Lučenec a Rimavská Sobota. Polycentrická sústava v tomto priestore by sa stala súčasťou medzinárodnej sídelnej osi Katovice – Žilina – Martin – Banská Bystrica – Zvolen – Lučenec – Šalgótarján – Budapešť“,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako mesto ležiace na križovatke 2 významných rozvojových osí, a to zvolensko-turčianskej rozvojovej osi 1. stupňa Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin so vzťahom na MR, PR a ČR, a hornopohronskej rozvojovej osi 2. stupňa Banská Bystrica – Brezno – Telgárt,
- rozvíja mesto Banská Bystrica ako rovnocenný binárny pól dvojice miest Banská Bystrica a Zvolen (s doplnkovým pólom mesta Sliac) v rámci Banskobystricko-Zvolenskej aglomerácie a celého banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s partnerskou diferenciáciou funkcií medzi jednotlivými mestami, ako aj medzi mestami a ich zázemím (vidieckym priestorom) v záujme funkčnej komplexnosti a spoločného udržateľného rozvoja,
- perspektívny rozvoj mesta a jeho záujmového územia rieši v zmysle ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov v kontinuite s rozvojom banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia,
- pri rozvoji severo-južných rýchlych dopravných spojení preferuje tesnejšiu a účinnejšiu spoluprácu, a teda aj väčšiu prepojenosť a spätosť dvoch najvýznamnejších centier a ich aglomerácií v strede Slovenska – Žiliny a Banskej Bystrice, pričom berie do úvahy aj vyšší medzinárodný význam tohto spojenia – aglomerácie Budapešť (MR) a Katowice (PR).

Riešenie nadradeného (nadmestského) dopravného systému Banskej Bystrice vychádza z týchto základných premís:

- vzhľadom na význam priestoru banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia v rámci SR (vyše 150.000 obyvateľov už v súčasnosti) a významu Banskej Bystrice v jeho rámci, nie je vhodné viesť severo-južné rýchlostné cestné prepojenie mimo tohto centra, resp. mimo Banskej Bystrice,
- súčasné severo-južné cestné prepojenie (Banská Bystrica – Donovaly – Ružomberok...) nevyhovuje z hľadiska dopravného, ani z hľadísk ochrany prírody a rozvoja rekreácie a CR,
- vybudovaná kapacitná cestná komunikácia (I/66 a I/59) na území mesta má navyše pri zachovaní v polohe severo-južného kapacitného cestného ťahu najmä v centrálnej časti mesta negatívne rozdeľujúce a ekologické účinky,
- doterajšie varianty vedenia rýchlostnej cestnej komunikácie územím mesta tento problém neriešia, ale naopak umocňujú (obidva „Harmanecké“ varianty, realizovaný variant napojenia na severný cestný obchvat).

Z vyššie uvedených premís vyplýva potreba:

- jednak vedenia rýchlostnej severo-južnej cestnej komunikácie mimo zastavaného územia mesta,

- jednak vedenia tejto cestnej komunikácie centrom budúceho banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia, a to čo najbližšie k samotnému mestu Banská Bystrica,
- prepojenia mesta Banská Bystrica a celého banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia v smere sever - juh prostredníctvom pokračovania rýchlostnej cesty R1 v smere na Ružomberok¹¹ a následne v trase rýchlostnej cesty R3 Zvolen – Šahy.

Obidve tieto podmienky spĺňa výhľadová trasa navrhovaná v ÚPN mesta, a to trasa využívajúca vybudovanú rýchlostnú komunikáciu Zvolen – Banská Bystrica až po hranicu mesta s obcou Badín, kde sa odpája severozápadným smerom v podobe výhľadového obchvatového systému.

Vytvorenie výhľadového obchvatového systému s napojením na R1 v priestore Badína umožní výhľadovo

- na túto cestnú komunikáciu priamo napojiť výhľadové plochy vybavenia medzi Badínom, Vlkanovou, Hronsekom a letiskom Sliač (podľa štúdie „Centrum mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen“, ÚHA BB, 02/2001),
- vybudovaním výhľadovej trasy v smere na východ priamo napojiť v tom istom dokumente uvažované koncentrované plochy výroby v priestore Vlkanová – Hronsek na ľavom brehu Hrona,
- letisko Sliač priamo napojiť jednak na R1, jednak na túto výhľadovú trasu, čo by mohlo znamenať dostatočný stimul na vytvorenie silného regionálneho terminálu kombinovanej dopravy (letecká - železničná - cestná).

Ďalšie predĺženie vyššie uvedenej výhľadovej obchvatovej trasy v smere na severovýchod umožní vedenie dopravy v smere na Slovenskú Ľupču, Korytnicu a Ružomberok bez kolízie so zastavaným územím mesta Banská Bystrica.

B.4.3.2. Stredoslovenské regionálne centrum¹²

Historické súvislosti

Idea Stredoslovenského regionálneho centra logicky vyplýva z dlhodobej absencie silného regionálneho centra na strednom Slovensku, ktoré by mohlo byť protipólom jestvujúcim centráram na východe (Košice) a západe Slovenska (Bratislava).

Aj keď idea Stredoslovenského regionálneho centra, najprv v podobe kooperácie Banskej Bystrice a Zvolena pri rozvoji stredného Slovenska, vznikla už v 30-tych rokoch 20.storočia, priestorový rozmer dostala až po r. 1945 v podobe myšlienky vytvorenia súmestia Banská Bystrica – Zvolen, resp. mestského regiónu. V 50-tych rokoch aj boli na tému súmestia vypracované prvé územno-plánovacie štúdie.

Ďalšie oživenie záujmu o vytvorenie funkčného hospodárskeho, spoločenského a kultúrneho centra stredného Slovenska na báze súmestia Banská Bystrica – Zvolen nastalo koncom 60-tych¹³ a v 70-tych rokoch¹⁴, a to najmä v súvislosti so značným hospodárskym rozvojom oboch miest a so skutočnosťou, že ich funkcie sa začali postupne navzájom dopĺňať. Poukazovalo sa na to, že zatiaľ čo Banská Bystrica by súmestiu dodala historickú urbánnosť

¹¹ V súlade so Zoznamom diaľnic a rýchlostných ciest, ktorý je uvedený v Prílohe č. 2 k zákonu č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) a podľa dokumentu SEA Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest Doplnok č.1, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 406/2010.

¹² V starších dokumentáciách používaný termín „Stredoslovenské regionálne centrum“ je v návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica nahradený termínom „banskobystricko-zvolenské ťažisko osídlenia“ korešpondujúcim s hierarchiou osídlenia SR podľa KURS 2001 a ÚPN VÚC Banskobystrický kraj. Pôvodný termín „Stredoslovenské regionálne centrum“ je rešpektovaný a uvádzaný len v tejto kapitole ÚPN mesta kvôli pochopeniu historického vývoja názorov na vytváranie ťažiska osídlenia v priestore stredného Slovenska.

¹³ Napr. zborník „Výstavba hospodársko-kultúrneho centra Stredoslovenskej oblasti“ (1969)

¹⁴ Napr. „Územná štúdia severo-južného sídelného pásu stredného Slovenska (SVŠT Bratislava, 1972)

a výhodnejšiu nadväznosť na prírodné zložky územia, Zvolen by vzhľadom na svoju výhodnejšiu geografickú polohu mohol pre súmestie zabezpečiť dobré dopravné napojenie.¹⁵

Na základe štúdií 4 renomovaných urbanistických kolektívov k sympóziu v r. 1971 boli v roku 1974 vypracované 4 územné prognózy súmestia Banská Bystrica – Zvolen, ktoré riešili rozvoj súmestia alternatívne ako systém 2 centier, systém 3 centier a pásový systém. Podmienky pre riešenie udávali v dlhodobom výhľade počet obyvateľov metropolitného útvaru do 300.000 (resp. 170.000 v r. 2000). Rozvoj funkčných plôch bol navrhovaný ako západne, tak aj východne od priestoru letiska Sliach.

Koncom 70-tych rokov bola vypísaná verejná anonymná urbanisticko-architektonická súťaž regionálneho centra Banská Bystrica – Zvolen, ktorá mala riešiť polyfunkčné regionálne centrum Pohronského metropolitného regiónu pre cca 80.000 - 100.000 obyvateľov variantne ako

- I. systém pásového osídlenia regiónu,
- II. systém bicentrického rozvoja regiónu s dočasným samostatným rozvojom Banskej Bystrice a Zvolena (do r. 2000) a perspektívnou aktívnou urbanizáciou priestoru medzi nimi,
- III. systém 3 centier so spolupôsobiacim rozvojom Banskej Bystrice a Zvolena a cieľovým vytvorením nového urbanizačného centra.

Súťaž pokračovala začiatkom 80-tych rokov užšou súťažou s tým, že už bol stanovený nasledovný rámec navrhovaného rozvoja:

- celkový počet obyvateľov súmestia 300.000, z toho na nových plochách 100.000 obyvateľov,
- rozvoj regionálnej štruktúry „v pásme Banská Bystrica – Malachov – Pršianska terasa – Rakytovce – Badín na západne orientovaných svahoch po pravej strane Hrona s pokračovaním na východné vyvýšené terasy v pásme Iľiaš – Vlkanová – Hronsek – Veľká Lúka,
- ťažiskové zariadenia regionálneho centra medzi Rakytovcami – Badínom a Vlkanovou „s urbanizačnými tendenciami prechodu cez priečne údolné polohy na náhorné svahy k Iľiašu a nad Vlkanovú
- zmiešaný rozvoj obytných, výrobných, dopravných, rekreačných a liečebných funkcií,
- dočasná koexistencia letiska Sliach „s regionálnymi a obytnými funkciami“,
- rozvoj výrobných plôch v nadväznosti na už založený južný priemyselný areál Banskej Bystrice,
- rozvoj rekreačnej zóny v nadväznosti na obytné zóny a v zodpovedajúcich priestoroch zelene v okolí toku Hrona,
- železničná doprava elektrifikovaná, zdvojkolažená s možnosťou smerového vylepšenia a rozvinutia vlečkového systému pre južný priemyselný areál Vlkanová,
- MHD s perspektívou progresívnej, rýchlej a vysokokapacitnej dopravy medzi Banskou Bystricou , regionálnym centrom Zvolenom.

Súčasná predstava

Predošlé štúdie a prognózy doplnené teoretickou súvahou o princípoch formovania Stredoslovenského regionálneho centra zo začiatku 90-tych rokov (STU-FA, 1992) našli svoje vyjadrenie v zatiaľ poslednej urbanistickej štúdii „Ťažiskový priestor mestského regiónu Banská Bystrica – Sliach – Zvolen“, ktorú vypracoval ÚHA mesta Banská Bystrica vo februári 2001. V nej stanovené zásady rozvoja priestoru sa dajú zhrnúť nasledovne:

- v územnom rozvoji predpokladá pokračovať vo vyvinutých prirodzených rozvojových tendenciách priestoru, uvažuje s ďalším dopĺňovaním funkčných prvkov mestského

¹⁵ Bližšie o vývoji názorov na podobu súmestia v zborníku „Súmestie Banská Bystrica – Zvolen, budúce hospodársko-kultúrne centrum stredného Slovenska“ (ONV a MsNV v Banskej Bystrici a vo Zvolene, 1975)

- i regionálneho charakteru s diferencovanou lokalizáciou smerovanou k vytvoreniu polyfunkčného urbanizovaného prostredia,
- dopravná a technická infraštruktúra, ako aj všetky produkčné sektory (I - IV) ako ďalšie veľkoplošné zariadenia nachádzajú prirodzené lokalizačné podmienky v údolnej nive Hrona, plochy ďalších kompletizačných zariadení ako napr. rekreácia, špecializované športy, lesoparky ale i bývanie, zase optimálne podmienky v úbočiach a terasách Zvolenskej kotliny,
  - typické funkčné zložky regionálneho charakteru by mali nájsť svoje umiestnenie v ťažiskovom priestore mestského regiónu.

Raster priestorotvornej štruktúry vytvára výrazne pôsobiace prvky v území orientované v severo-južnom smere ako východná a západná terénna hrana priestoru, rieka Hron s ekokoridorom, dopravné koridory - cesty I/66 a I/69, železnica a letisko Sliač. Na tento lineárny severojužný prvkový systém sú komponované, priečne osi v podobe cestných prepojení, ktoré prepájajú východné a západné sídelné lokality. Podporné zložky k priečnym kompozičným osiam tvoria biokoridory (biologické mosty) okolo potokov pretekajúcich cez ťažiskový priestor do Hrona.

Kľúčovú úlohu v priestorových vzťahoch majú zohrať polohy križovania pozdĺžnych a priečnych osí, ktoré tvoria potenciálne uzly formovania regionálneho priestoru. Určujúci význam by mal pritom mať uzol integrujúci dnešné vidiecke sídla Badín a Vlkanová s južnou rozvojovou osou mesta Banská Bystrica v priestore ČM Rakytovce. Druhý uzol urbanistického zoskupenia aktivizujúceho južnú časť ťažiskového priestoru predstavujú sídelné časti mesta Sliač - Rybáre a Hájniky - s integrujúcim dosahom na obce Kováčovú a Veľkú Lúku.

Badínsko-Vlkanovsko-Rakytovské zoskupenie má pritom predpoklady pre prioritné lokalizovanie obchodných, administratívnych a vedecko-technických služieb, zatiaľ čo Sliačsko-Kováčovské zoskupenie má prirodzené predpoklady rozvíjať liečebno-kúpeľné, kultúrno-spoločenské a rekreačno-športové aktivity doplnené službami a zariadeniami komerčného charakteru.

Okrem týchto uvedených zoskupení v rámci koncepcie funkčno-prevádzkovej štruktúry sa predpokladá aj výrazná urbanistická aktivácia ďalších dotknutých obcí lokalizovaných v ťažiskovom priestore mestského regiónu. Tieto obce majú s ohľadom na polohu a priestorovú disponibilitu predpoklady pre zakladanie špecifických resp. doplnkových zariadení regionálneho až metropolitného významu zoskupených v priečnych osiach ťažiskového priestoru. Ide o obce Sielnica, Veľká Lúka a Hronsek. Špecifická poloha týchto obcí na rozhraní vnútorného a vonkajšieho územia ťažiskového priestoru vytvára predpoklady aj pre rozvoj bývania.

Priestorová disponibilita vnútorného územia ťažiskového priestoru predstavuje pozemky na zastavanie v rozsahu cca 1.000 ha.

Nakoľko podľa ÚŠ „disponibilný priestor v intravilánových územiach v Banskej Bystrici, Sliači a Zvolene neumožňuje lokalizovať zariadenia areálového typu vyššieho rádu, čím dochádza k blokácii rozhodujúcich formotvorných zložiek spoločenskej infraštruktúry a výrobných aktivít“ navrhuje takéto areály umiestniť práve v ťažiskovom priestore mestského regiónu. Sú to napr.

- regionálny priemyselný park s rozlohou cca 215 ha, lokalizovaný západne od štátnej cesty I/66 medzi obce Badín a Sielnicu,
- areál Národného výstavného a kongresového centra s rozlohou cca 85 ha, lokalizovaný južne od prístupovej cestou do obce Vlkanová (lokality je fixovaná do priestoru, v ktorom v zmysle koncepcie priestorovo-funkčného rozvoja územia dochádza ku kríženiu vzťahových osí a to priečnej Badínsko-Vlkanovskej a severojužnej lineárnej osi, na ktorú sa viaže vytvorenie medzimestskej triedy).

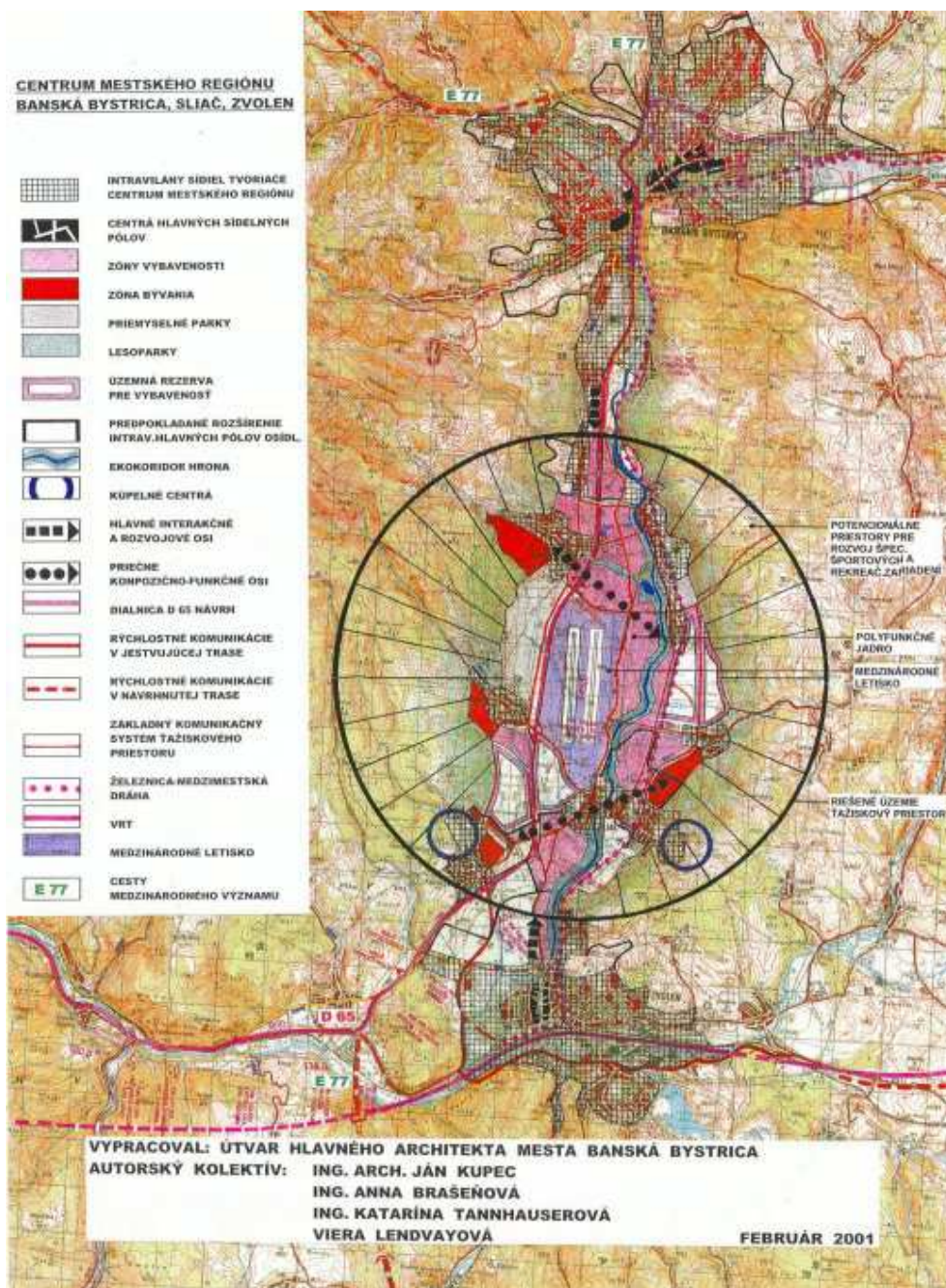
UŠ z hľadiska širších dopravných väzieb regiónu uvažuje

- s homogenizáciou cesty E 571 v úseku Nitra - Zvolen a jej začlenením do diaľničného systému Slovenska,
- so zdvojkolažením a elektrifikáciou úseku železničnej trate Zvolen - Banská Bystrica, čo má umožniť využitie tejto trate aj pre rýchle dopravné prepojenie miest (ako rýchlodráhu),
- s rozšírením a dotvorením letiska Sliač na požadované parametre medzinárodnej úrovne s vytvorením paralelnej štartovacej a pristávacej dráhy, ktorá má byť situovaná vo voľných priestoroch medzi súčasným letiskom a štátnou cestou I/66 (cieľom je dosiahnuť separáciu civilnej a vojenskej leteckej prevádzky v rámci spoločného letiska Sliač).

V rámci regionálnej dopravnej infraštruktúry uvažuje UŠ predovšetkým s

- cestou I/66 zaradenou do siete diaľnic SR ako súčasť medzinárodného cestného ťahu E 77 (v definitívnej trase ako štvorpruhová s rezervou stredného deliaceho pásu na prebudovanie na šesťpruhovú),
- regionálnou komunikáciou ako novou urbanizačnou osou, vedenou v centrálnej polohe údolného priestoru, ktorá prepája komunikačné systémy Banskej Bystrice, Sliača a Zvolena (komunikácia tvorená cestou I/69 má konečnú polohu),
- zbernou komunikáciou vedenou západne od cesty I/66, prepájajúcou Banskú Bystricu (cez ČM Rakytovce) s príslušnými obcami Badín, Sielnica a Kováčová s napojením na jestvujúcu komunikačnú sieť pri Kováčovej,
- zbernou komunikáciou východne od rieky Hron, prepájajúcou obce Vlkanová, Hronsek a Veľká Lúka s napojením na regionálnu zbernú komunikáciu v meste Sliač,
- doplnkovými zbernými komunikáciami vedenými priečne k hlavným dopravným osiam, ktoré navzájom prepájajú obce po obidvoch stranách údolia, pričom v strede priestoru je priečna os prepojená východným smerom až na cestu II/591 v priestore Mičinej (v súvislosti s tým uvažuje UŠ aj s budovaním nových mimoúrovňových križovatiek s cestou I/66 a I/69, ako aj s mimoúrovňovými kríženiami so železničnou traťou),
- systémom zokruhovaných obslužných komunikácií umožňujúcich priamu obsluhu regionálnej vybavenosti v jednotlivých riešených zónach,
- vnútroregionálnou hromadnou dopravou využívajúcou zdvojkolaženú a elektrifikovanú železničnú trať č. 170 s väzbami na navrhnutú lokalizáciu jednotlivých funkcií v území prostredníctvom staníc osobnej dopravy v intervale 2-3 km,
- vlečkovým systémom pre napojenie novo navrhnutého priemyselného parku na železničnú dopravu cez jestvujúcu vlečku vychádzajúcu zo stanice Vlkanová (s mimoúrovňovým krížovaním jestvujúcej aj novo navrhovanej komunikačnej siete).

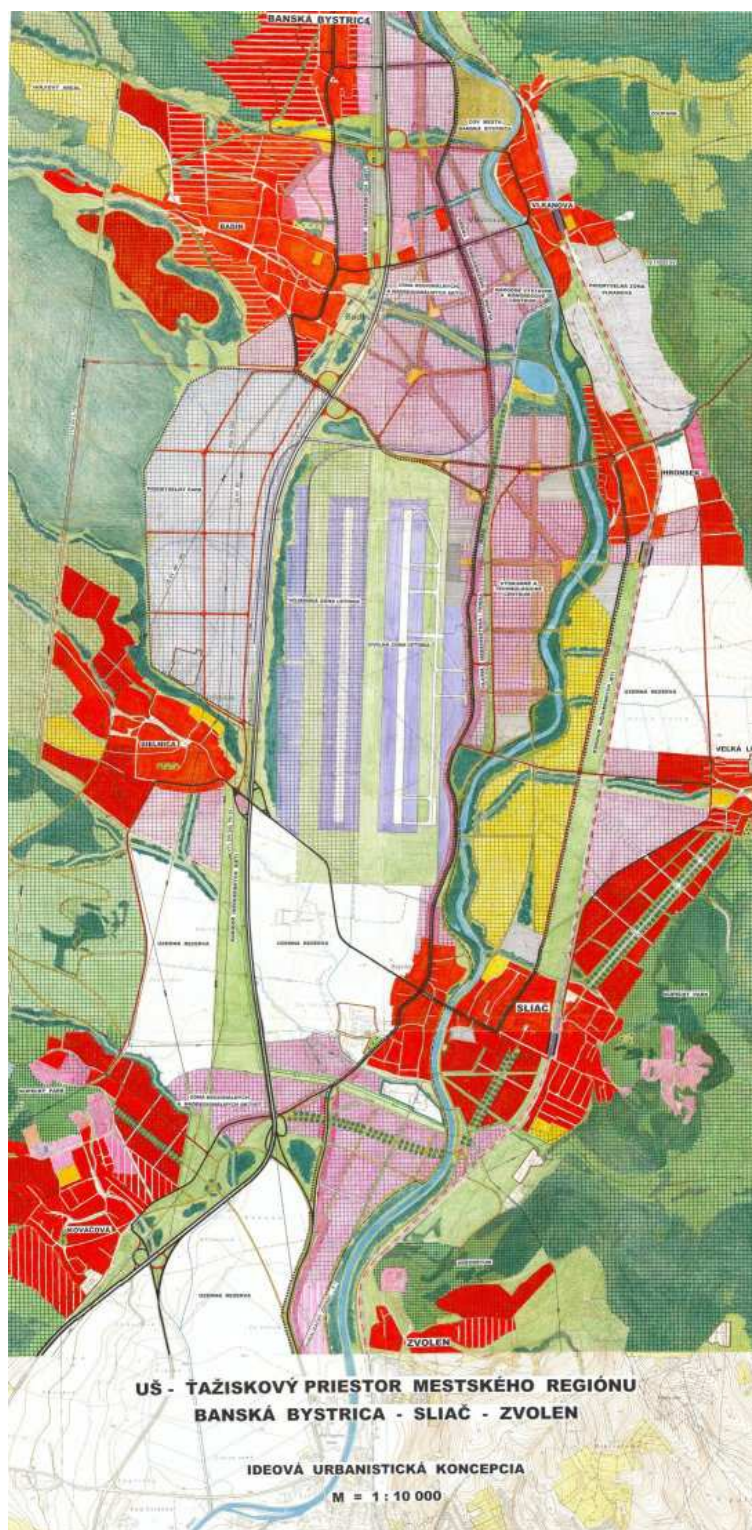
Obr. B.4.3.2-1 Širšie vzťahy centra mestského regiónu Banská Bystrica – Sliach – Zvolen

Zdroj: UŠ - Ťažiskový priestor mestského regiónu Banská Bystrica – Sliach – Zvolen (ÚHA mesta Banská Bystrica, február 2001)

Základné princípy formovania ťažiskového priestoru mestského regiónu Banská Bystrica – Sliach – Zvolen v rámci Stredoslovenského regionálneho centra rešpektuje aj ÚPN mesta Banská Bystrica (s výnimkou vyššie spomenutého návrhu rozdielneho trasovania rýchlostnej cesty R3 v úseku Badín – Turček – Turčianske Teplice, ktoré však zásadným spôsobom navrhované funkčno-priestorové utváranie ťažiskového priestoru neovplyvní).

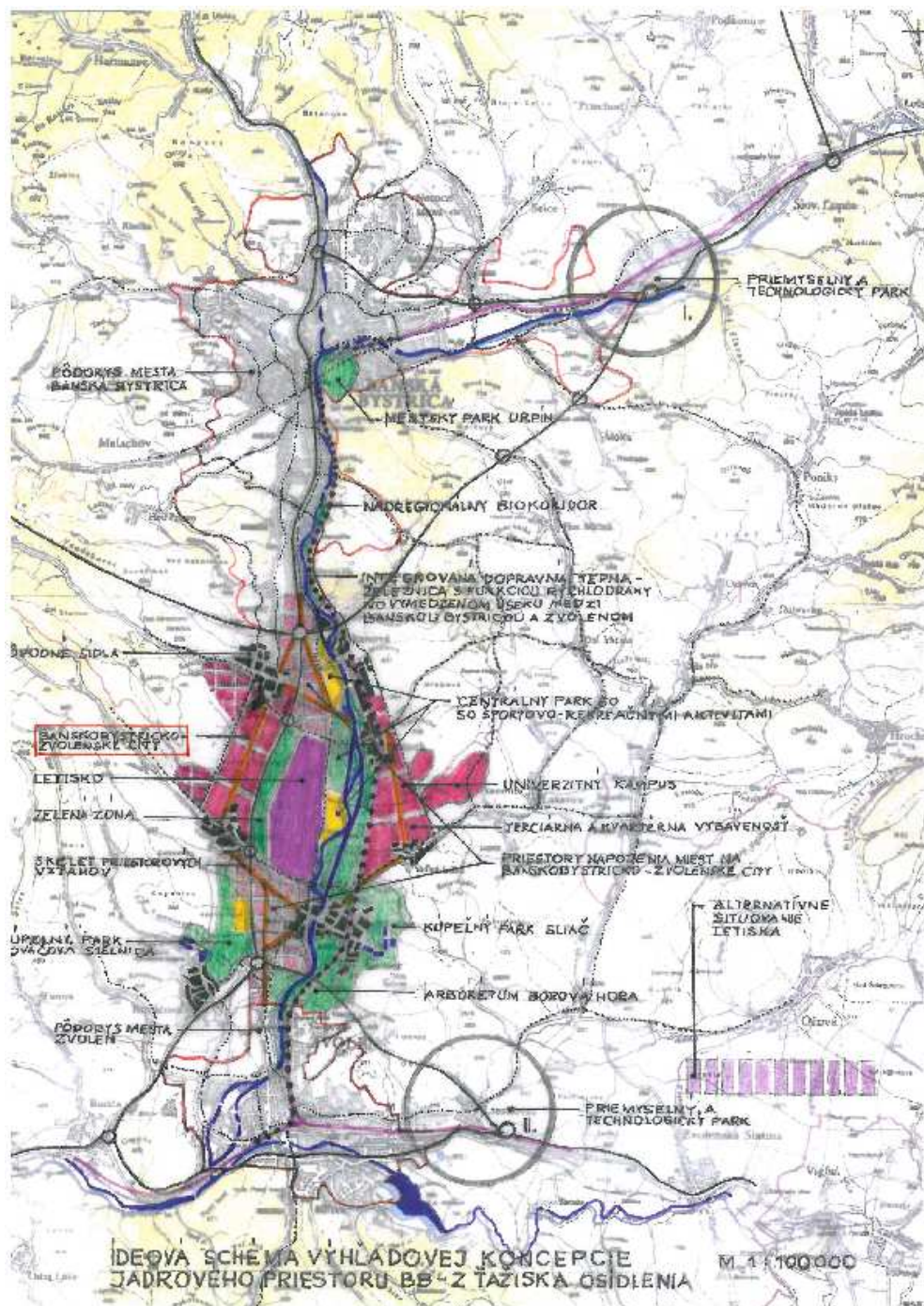
Obr. B.4.3.2-2 Ťažiskový priestor mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen

Zdroj: UŠ - Ťažiskový priestor mestského regiónu Banská Bystrica – Sliač – Zvolen
(ÚHA mesta Banská Bystrica, február 2001)

Obr. B.4.3.2-3 Najnovšia predstava o riešení jadrového územia banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia (Ing. arch. Ján Kupec, ÚHA mesta Banská Bystrica, 2011)

B.4.3.3. ÚPN mesta Zvolen

Kvôli úplnosti pohľadu na celý priestor uvažovaného súmestia Banská Bystrica – Sliač – Zvolen (Stredoslovenské regionálne centrum) sú v nasledujúcom texte stručne uvedené aj hlavné zásady rozvoja mesta Zvolen.

Mesto Zvolen, ako sídelné centrum nadregionálneho významu a okresné mesto, je zároveň južným pólom banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s intenzívnymi aglomeračnými

väzbami s mestom Sliač, kúpeľným mestom Kováčová a obcou Lieskovec. Menej výrazná je aglomeračná väzba vo vzťahu k obciam Sielnica a Veľká Lúka.

Základné princípy navrhovanej koncepcie rozvoja mesta Zvolen a jeho záujmového územia vychádzajú z myšlienky postupného formovania banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia ako ťažiska osídlenia najvyššej úrovne celoštátneho až medzinárodného významu s jadrami osídlenia – mestami Banská Bystrica a Zvolen.

V navrhovanej koncepcii sa predpokladá výraznejší priestorový rozvoj mesta Zvolen v severozápadnom smere približovaním k obytnému územiu kúpeľného miesta Kováčová a v severnom smere s možnosťou postupného formovania vzájomných priestorových väzieb s mestom Sliač, čím sa vytvorí prirodzené aglomerované prostredie.

Nové navrhované lokality pre rozvoj hospodárskej základne... sú situované na okraj obytných území sídiel do priestorov s priamou väzbou na nadradené dopravné siete:

- v priestore medzi obcami Sielnica (okres Zvolen) a Badín (okres BB),
- južne od intravilánu mesta Sliač...

ÚPN mesta Zvolen navrhuje

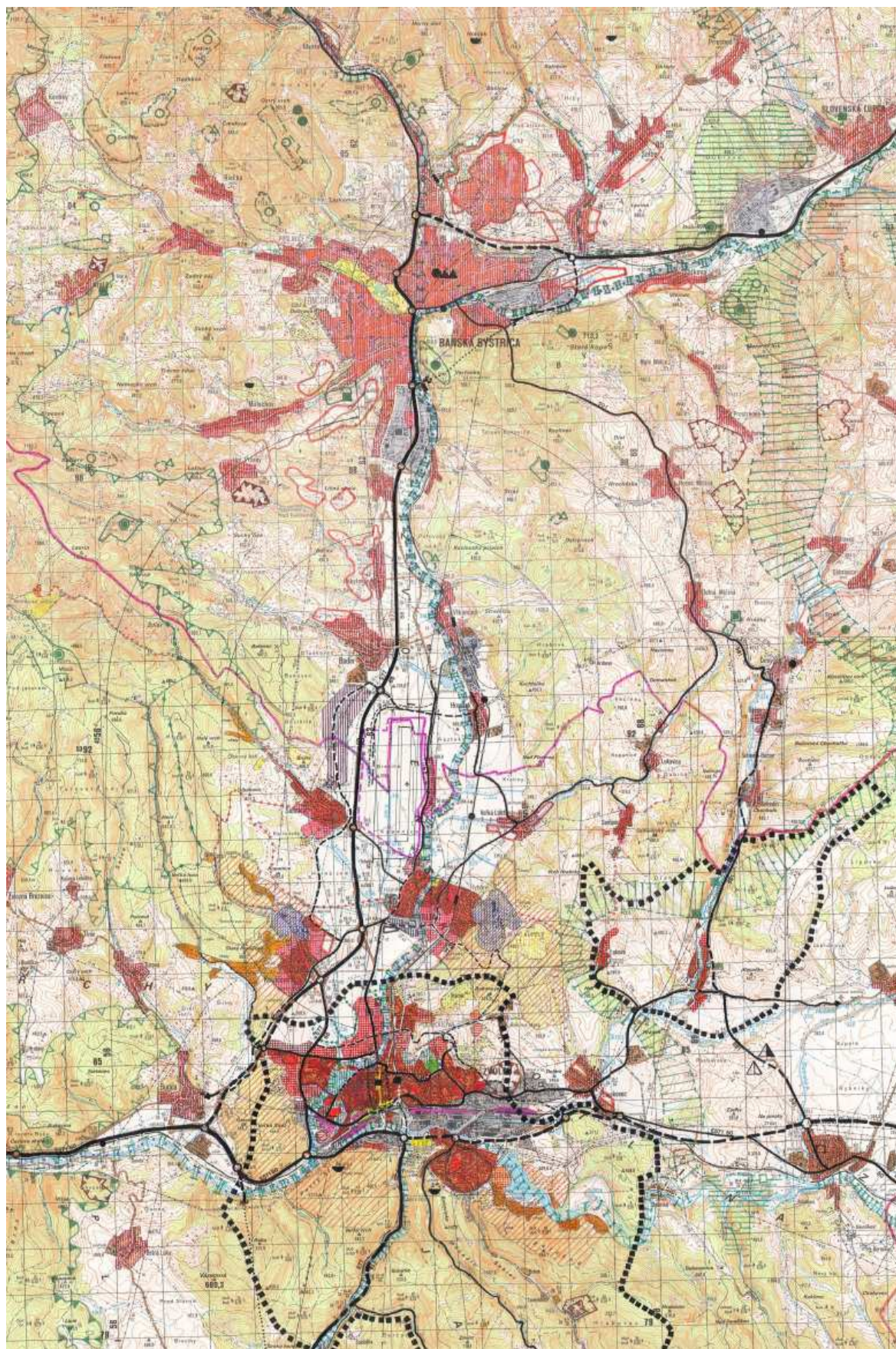
- E77 v úseku BB – Donovaly – hranica Žilinského kraja budovať ako 2-pruhovú cestu kategórie C11,5/80,70,
- urýchliť výstavbu odklonovej trasy E77 (variant trasy cesty R3),

ÚPN mesta Zvolen ďalej počíta s

- cestou I/66 sprístupňujúcou územie BB-ZV ťažiska osídlenia zo SV SR s Banskou Bystricou,
- cestou I/14 v úseku BB – Turčianske Teplice sprístupňujúcou územie BB-ZV ťažiska osídlenia zo SZ (regionálne centrum Žilina/Martin) – v kratšom smerovaní cez Malý Šturec (tunelový úsek BB – Harmanec – sedlo Malý Šturec ako variant trasy R3)
- elektrifikáciou všetkých tratí III. kategórie (traťových úsekov č. 170,...172...)
- vybudovaním terminálu kombinovanej dopravy medzinárodného významu v priestore medzi cestou I/50 a potokom Zolná za areálom Bučiny,
- rezervou pre tovarové centrum nákladnej dopravy v Budči v kontakte so železničnou traťou a križovatkou R1-R2-R3,
- modernizáciou letiska Sliač, a to:
  - modernizáciou svetelného zabezpečovacieho zariadenia
  - rozšírením existujúceho terminálu o verejnú odletovú časť a čakáreň pre cestujúcich,
  - rezervovaním plôch medzi areálom letiska a R1 pre vybudovanie obslužných objektov a zariadení pre cestujúcich na úrovni medzinárodných parametrov,
  - zvýšením objemu pravidelnej dopravy na medzinárodných linkách (menšími lietadlami do 20 sedadiel) – Praha, Budapešť, Krakow...

ÚPN mesta Zvolen nezohľadňuje v širších vzťahoch ani v podobe územnej rezervy novú plochu banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia (zásada rozvoja mesta Zvolen ako sídelného centra s významom južného pólu banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia je však zahrnutá v záväznej časti ÚPN), zohľadňuje len uvažovaný rozvoj obcí v tomto priestore, ako aj priemyselný park medzi Badínom a Sielnicou a jeho dopravné napojenie na cestu I/66. ÚPN nie je v zásadnom rozpore s uvažovaným rozvojom mesta Banská Bystrica ani súmestia Banská Bystrica –Sliač – Zvolen.

Obr. B.4.3.3-1 Širšie vzťahy ÚPN mesta Zvolen

Zdroj: ÚPN mesta Zvolen (december, 2004)

B.4.4. Danosti a súvislosti záujmového územia mesta

B.4.4.1. Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie Banskej Bystrice do systému osídlenia

Súčasnú mestu predstavuje v sídelnom systéme Slovenska urbanistický komplex tej najvyššej hodnoty, ktorá je dôsledkom historického formovania Banskej Bystrice vplyvom rozsiahleho hospodársko-kultúrneho rozvoja v stredoveku a následných storočí až po súčasnosť. S ohľadom na polohu v strede územia Slovenska je prirodzeným prevádzkovo-vzťahovým ťažiskom Stredoslovenského regiónu.

Banská Bystrica je ojedinelým príkladom formovania mesta v atraktívnom prírodnom prostredí, čo znásobuje jej hodnotový potenciál a tým aj jej pôsobenie vo funkčno-priestorovej štruktúre krajiny. Priestorová členitosť a tvarová bohatosť územia prostredia mesta a jeho okolia determinovali a determinujú tvorbu rozvojovej koncepcie, výsledkom ktorej je priestorová a funkčná rozmanitosť urbánnej štruktúry Banskej Bystrice a jej urbanizovaného zázemia.

Väzby Banskej Bystrice na záujmové územie boli formované už v stredoveku, kedy mesto spolu so satelitnými obcami vytváralo vyspelú sídelnú aglomeráciu s intenzívnymi hospodárskymi väzbami a prepojeniami. V priebehu ďalšej histórie sa tieto vzťahy zintenzívňovali a prehľbovali. Výsledkom tohto procesu spolu s priestorovou expanziou mesta je súčasná sídelná situácia, ktorá preukazuje, že pôvodne satelitné obce Vlkanová, Hronsek, Badín, Horné Pršany, Malachov, Králiky Tajov, Riečka, Kordíky, Harmanec, Špania Dolina, Kynceľová, Nemce, Selce a Slovenská Ľupča urbanizáciou mesta a záujmového územia priestorovo zrastajú a dostávajú sa do vzájomnej funkčnej, priestorovej a technickej závislosti.

Vymedzenie záujmového územia

Záujmové územie mesta tvoria v zmysle zadania pre spracovanie ÚPN administratívne územia 23 sídiel, a to: Badín, Dolná Mičiná, Dolný Harmanec, Harmanec, Horná Mičiná, Horné Pršany, Hronsek, Kordíky, Králiky, Kynceľová, Malachov, Mólča, Nemce, Riečka, Selce, Sielnica (okres Zvolen), Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina, Tajov, Turecká, Veľká Lúka (okres Zvolen) a Vlkanová.

Funkčné a priestorové usporiadanie širšieho územia

Model riešenia záujmového územia je založený na princípoch požiadaviek súborného stanoviska ku konceptu ÚPN obsiahnutých v pokynoch pre spracovanie návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica, schválených uznesením č. 598/2009-MsZ zo dňa 22. septembra 2009 Mestským zastupiteľstvom v Banskej Bystrici.

Navrhnutá koncepcia sleduje vytvorenie ideového modelu s možnosťou priestorového rozširovania mesta postupnou vzájomne koordinovanou urbanizáciou mestského jadra a záujmového územia pri zachovaní autonómnej správy územia obcí, ktoré sa doterajším i prirodzeným vývojom v sídelnom systéme dostali do kontaktnej zóny urbanistickej gravitácie mestského jadra. Zmyslom koncepcie je vytvoriť priestorovo-funkčné predpoklady pre dosiahnutie účelnej urbanistickej, technickej a administratívnej správy územia.

Ideový námet kooperatívneho rozvoja mestského jadra a záujmového územia vytvára aj predpoklady pre kvalitatívnejší a kultivovanejší rozvoj funkcie bývania daný možnosťami využívania širšej priestorovej škály na aplikáciu rôznych typologických foriem bývania. Koncepcia predpokladá rozvoj mestských foriem bývania najmä v mestskom jadre a aplikáciu vidieckych foriem v prevažnej miere v pôvodnom prostredí obcí. Z tohto dôvodu uvažuje v rámci celomestských funkčných regulatívov rodinné domy v rozsahu len do 20 % z celkového navrhovaného bytového fondu. Týmto celomestským regulatívom sú vytvorené také predpoklady pre základnú funkčno-priestorovú štruktúrovanosť mesta, aby na území

Banskej Bystrice prevládala koncentrovaná urbánna zástavba, históriou potvrdená ako najvhodnejšia forma rozvoja jadrového územia akéhokoľvek sídelného centra.

Vplyv riešenia na socio-ekonomický potenciál a územný rozvoja mesta

Navrhnutý model riešenia širších vzťahov potvrdzuje prirodzenú situáciu sídelnej štruktúry v stredovom priestore Stredoslovenského regiónu a súčasne poukazuje na nutnosť využitia tohto sídelného fenoménu na vytvorenie sídelného centra v strede Slovenska, čím sa vytvoria priaznivé činitele a predpoklady pre nárast socio-ekonomického potenciálu na území Banskej Bystrice, ako aj v jej záujmovom priestore.

Vyváženosť priaznivého ekonomického prostredia na území Slovenskej republiky si vyžaduje vytvoriť póly rozvoja v Stredoslovenskom regióne veľkosti a významovo konkurencie schopné so sídelnými pólmi západného a východného Slovenska. Najpriaznivejší model riešenia rozvoja pólů predstavuje navrhnuté ideové riešenie urbanistického rozvoja založeného na vzájomnej previazanosti vzťahov mesta a sídel záujmového územia, ktorou sa výhľadovo vytvorí v súlade fungujúce sídelné centrum s jednotnou koordinovanou administratívnou správou pri zachovaní samostatnosti, druhovosti a špecifik sídelných jednotiek v prostredí tohto centra. Pokračovanie v súčasných trendoch vývoja sídelnej štruktúry v Stredoslovenskom regióne pri zachovaní separatistickej politiky v správe územia by totiž viedlo k nadmernej polarizácii a roztrieštenosti socio-ekonomického potenciálu prostredia Stredného Slovenska.

Pri riešení záujmového územia uvažuje ÚPN mesta s pokračujúcou kooperáciou a zosúladením systémov rozvoja Banskej Bystrice a Zvolena s ohľadom na vytvorenie bipolárneho ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen zakotveného v ÚPN VÚC Banskobystrický kraj ako nadradenej ÚPD k ÚPN mesta.

Väzby mesta na záujmové územie

V koncepcii riešenia väzieb mesta na záujmové územie uvažuje ÚPN mesta s tromi základnými vzťahovými osami danými geografiou, morfológiou a urbanistickou históriou územia: južnou rozvojovou osou, východnou sídelnou osou Banská Bystrica – Slovenská Ľupča a vzťahovou osou Banská Bystrica – Harmanec.

Prioritu vo vzťahoch mesta k záujmovému územiu predstavuje južná rozvojová os, ktorej význam je daný priestorovou situáciou – os prepája Banskú Bystricu na medzimestský rozvojový priestor ukončený v južnej časti mestským pólom Zvolena. Rozvojový priestor tejto osi tvorí v perspektívnej koncepcii budovania ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen základnú funkčnú a priestorovú jednotku, v rámci ktorej bude situované vybavenie terciárnych a kvartérnych aktivít saturujúcich regionálne potreby stredného Slovenska. Produktom urbanizácie na tejto osi bude vytvorenie štruktúry urbánneho charakteru, ktorá bude prepájať Banskú Bystricu a Zvolen priestorovo, funkčne, dopravne a technicky.

Idea urbanistického formovania južnej rozvojovej osi na území mesta a jeho záujmového územia musí byť v rámci vymedzeného záujmového územia územne koordinovaná medzi Banskou Bystricou a obcami Badín, Vlkanová, Hronek, Sielnica a Veľká Lúka.

Východná os Banská Bystrica – Slovenská Ľupča je v systéme väzieb mesta druhým dôležitým vzťahovým článkom medzi mestom a záujmovým územím. Je založená na funkčných väzbách medzi jestvujúcimi priemyselnými prevádzkami v ČM Majer a Senica, navrhovaným priemyselným a technologickým parkom v Šalkovej a jestvujúcimi priemyselnými aktivitami na území Slovenskej Ľupče. Navrhovaný rozvoj sekundárneho sektoru mesta vyplynul z koncepcnej idey riešenia ozdravenia (revitalizácie) funkčnej štruktúry mesta založenej na úplnom perspektívnom vymiestnení prevádzok priemyslu z priestorov Smrečiny, bývalej Fatry a priestorov bývalých Technických služieb. Koordináciou aktivít mesta Banská Bystrica a Slovenskej Ľupče je možné na tejto rozvojovej osi vytvoriť niekoľko sto hektárový komplex východného výrobnotechnologického centra s dobrým dopravným napojením na cestnú a železničnú dopravu.

Ďalším dôležitým článkom väzieb mestskej štruktúry a záujmového územia je vzťah medzi mestom a mestskými lesmi situovanými v k.ú. Harmanec, Dolný Harmanec, Staré Hory a Kordíky, ktoré disponujú značným rekreačným potenciálom. V riešení návrhu širších vzťahov a záujmového územia uvažuje ÚPN mesta v týchto priestoroch s rozvojom rekreácie a turistiky ako komplementárneho / nadstavbového vybavenia mesta priestorovo priamo nadviazaného na územie Banskej Bystrice, bližšie špecifikovaného ako centrum cykloturistiky celomestského až nadmestského významu.

Priestorovú a funkčnú štruktúru v základných vzťahoch mesta a záujmového územia dopĺňajú vzťahové väzby súvisiace s kompletizáciou funkčno-priestorovej štruktúry banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia, resp. celého záujmového územia, funkciami súvisiacimi s rozvojom zimných športov.

Funkcie mesta saturované v záujmovom území

Návrhom vytvorenia banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia vo forme integrovanej sídelnej jednotky v priestoroch stredného Slovenska, obsahujúcej mestskú funkčno-priestorovú štruktúru a satelitný systém okolitých sídel, vznikajú predpoklady pre saturáciu mestských funkcií v rámci záujmového územia Banskej Bystrice nasledovne:

- V oblasti rozvoja bývania uvažuje ÚPN mesta situovať malopodlažné formy zástavby (zástavbu do 2 nadzemných podlaží) v prevažnej miere do urbanizovaného prostredia okolitých sídel s technickým a dopravným vybavením na úrovni mestských štandardov. Viacpodlažnú bytovú zástavbu, t.j. koncentrovanejšie urbanistické formy, navrhuje riešiť len na území mesta s cieľom zachovania pôvodného koloritu záujmového prostredia.
- V systéme rozvoja občianskeho vybavenia navrhuje ÚPN mesta kvôli perspektívnemu formovaniu ťažiska osídlenia Banská Bystrica – Zvolen postupné vysúvanie aktivít regionálneho občianskeho a technického vybavenia z priestorov mestského jadra Banskej Bystrice do medzimestského územia cez extravilánové priestory sídel záujmového územia Badín, Vlkanová, Hronsek, Sielnica a Veľká Lúka ako hlavného saturačného priestoru regionálneho a mestského vybavenia a Horná Mičiná ako možný potenciálny saturačný priestor výhľadového vybavenia s cieľom vytvorenia funkčno-priestorovej medziurbánnej štruktúry pozostávajúcej z aktivít administratívnych, kultúrno-spoločenských, a aktivít komerčného charakteru.
- V rozvoji sekundárneho sektoru uvažuje ÚPN mesta s možnosťou lokalizácie výrobných aktivít a výrobných služieb v založenom východnom výrobnotechnologickom centre Slovenská Ľupča s podmienkou vzájomnej spolupráce a koordinácie Banskej Bystrice s obcou Slovenská Ľupča. Obdobná kooperácia mesta je možná aj s obcami Badín a Sielnica pri lokalizovaní výrobných aktivít v rámci južného výrobného centra uvažovaného v priestore medzi hore uvedenými obcami, čo koncepčne súvisí s perspektívnym formovaním a komplexným vybavením medzimestského priestoru Banská Bystrica – Zvolen.
- V koncepcii rozvoja športu a rekreácie zimných aktivít uvažuje ÚPN mesta saturovanie týchto funkcií v rámci založených športovo-rekreačných centier Malachov, Králiky, Turecká, Panský Diel a Selce. Predmetné centrá budú dotvárať funkčný kolorit rekreačno-športového zázemia Banskej Bystrice, ale predovšetkým budú slúžiť pre krátkodobé športovo-rekreačné využitie. Vzhľadom na bezprostrednú priestorovú nadväznosť na územie mesta Banská Bystrica budú priaznivo ovplyvňovať aj diverzifikáciu funkčnej skladby mestského organizmu. S rozvojom ostatných aktivít športu a rekreácie uvažuje ÚPN mesta okrem mestských športovo-rekreačných areálov aj v hlavnom saturačnom priestore regionálneho a mestského vybavenia.

B.4.4.2. Strety záujmov

Na rozdiel od predošlého územného plánu mesta, ktorý bol pôvodne koncipovaný v iných spoločenských i legislatívnych podmienkach a ako taký „predpisoval“ okrem samotného územia mesta Banská Bystrica aj spôsob funkčno-priestorového utvárania obcí stanovenej mestskej aglomerácie, sú v súčasnosti obce záujmového územia mesta samostatnými orgánmi územného plánovania s právom obstarávať a schvaľovať na svojom území územný plán obce a územné plány zón.

Napriek tomu, že niektoré obce vo vymedzenom záujmovom území Banskej Bystrice naďalej pri riadení svojho rozvoja využívajú ÚPN aglomerácie Banská Bystrica, viaceré z nich svoje právo využili a majú vypracované a schválené vlastné územné plány, ktoré sa od pôvodného „aglomeračného“ konceptu odchyľujú.

Strety záujmov medzi ÚPN aglomerácie Banská Bystrica a ÚPN jednotlivých obcí záujmového územia sú na základe stavu ÚPD v dobe spracovania Prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, marec 2005) popísané v tomto dokumente.

Je jasné, že o strety záujmov môže v prípade ÚPN mesta Banská Bystrica z 23 obcí záujmového územia v podstate ísť len v prípade susediacich obcí, t. j. obcí Badín, Harmanec, Horná Mičina, Horné Pršany, Králiky, Kynceľová, Malachov, Môlča, Nemce, Riečka, Tajov, Selce, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina a Vlkanová.

Aj v týchto prípadoch však ide väčšinou o rozpory vo vedení trás nadradenej cestnej siete, resp. trás ciest III. triedy alebo miestnych spojovacích komunikácií. Väčšina hraníc mesta Banská Bystrica a susediacich obcí vedie územiami, kde sa ani na jednej strane podľa schváleného, resp. navrhovaného rozvoja nepočíta s lokalizáciou funkčných plôch charakteru zastavaného územia.

K závažnejším stretom záujmov, resp. koncepcií, dochádza len v nasledovných prípadoch:

Banská Bystrica - Badín

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica je v severnej časti územia obce Badín vedená výhľadová trasa obchvatového systému mesta z križovatky na R1 v smere na Turček a Hornú Štubňu. Navrhovaná trasa nie je ako výhľadová v rozpore s ÚPN-O Badín, nakoľko cestou samotnou ani ochranným pásmom nezasahuje súčasnú ani navrhovanú zástavbu. V rámci katastra obce však prechádza v bezprostrednej blízkosti areálu štadiónu FK Rakytovce a prechádza cez lokalitu Baňa pod Krásnym vrškom, kde sa nachádza opustená baňa ako výletné miesto a potenciálne aj rekreačný útvar. Trasu komunikácie je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Badín.

Trasa predĺženia tejto rýchlostnej spojnice z križovatky na ceste I/61 v smere na Slovenskú Ľupču (v podobe výhľadovej trasy R1) prechádza vo východnej časti územia obce z južnej strany v bezprostrednej blízkosti areálu ČOV Banská Bystrica.

ÚPN mesta počíta tiež v súvislosti s postupným vytváraním banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s plynulým pokračovaním rozvojových plôch mesta Banská Bystrica výhľadovými rozvojovými plochami na území obce Badín. Takto uvažovaný územný rozvoj bude potrebné v priebehu návrhového obdobia zladiť s navrhovaným územným rozvojom obce Badín.

V severovýchodnej časti územia obce prebieha po hranici s mestom Banská Bystrica trasa navrhovanej cesty funkčnej triedy B2 (s primárnou rekreačnou funkciou) z priestoru Repkovská (Pršianska cesta - cesta III/066026) v ČM Kremnička do priestoru obce Králiky. Táto cesta je v takmer rovnakej trase súčasťou ÚPN-A Banská Bystrica.

Banská Bystrica – Horné Pršany

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica je v južnej časti územia obce Horné Pršany vedená výhľadová trasa rýchlostnej spojnice R1 - R3 z križovatky na R1 v smere

na Turček a Hornú Štubňu. Uvažovaná trasa nie je v rozpore s ÚPN-O Horné Pršany, nakoľko cesta samotná ani jej ochranné pásmo sa nedotýka súčasnej ani navrhovanej zástavby obce. V rámci územia obce však pred vstupom do tunela prechádza v blízkosti prírodnej pamiatky Kremenie.

Banská Bystrica – Malachov

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica je vo východnej časti územia obce Malachov vedené vyústenie trasy zbernej komunikácie funkčnej triedy B2, spájajúcej ČM Kremnička s obytným súborom Pršianska terasa, na Malachovskú cestu. V tomto priestore počítal ÚPN-A Banská Bystrica s rozvojom občianskeho vybavenia, zelene ako aj s vodnou plochou. Nakoľko obec Malachov nový ÚPN-O vypracovaný nemá, k stretom záujmov nedochádza.

Územím obce Malachov tiež prebieha trasa navrhovanej cesty funkčnej triedy B2 (s primárnou rekreačnou funkciou) z priestoru Pršianska cesta - cesta III/066026 v ČM Kremnička do priestoru obce Králiky, s napojením sa na Malachovskú radiálu blízko hraníc obce s Banskou Bystricou. Táto cesta je v takmer rovnakej trase súčasťou platného ÚPN-A Banská Bystrica.

Banská Bystrica – Králiky

Urbanistické aj dopravné riešenie ÚPN mesta Banská Bystrica preberá v plnom rozsahu funkčno-priestorové utváranie aj dopravné napojenie centra rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky v zmysle schváleného ÚPN-A Banská Bystrica – Zmeny a doplnky XII. Etapa, ako aj Zmeny a doplnky ÚPN-A Banská Bystrica - XXIII.etapa, lokalita č.159 Banská Bystrica - Králiky "Pri ihrisku".

Do územia samotnej obce Králiky zasahuje trasa navrhovanej cesty funkčnej triedy B2 (s primárnou rekreačnou funkciou) z priestoru Pršianska cesta - cesta III/066026 v ČM Kremnička a s vyústením do miestnej komunikácie v juhozápadnej časti obce. Trasu komunikácie je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Králiky.

Banská Bystrica – Tajov

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica je vo východnej časti územia obce Tajov vedené vyústenie výhľadovej trasy obslužnej komunikácie triedy C2, napájajúcej novo navrhované a výhľadové lokality bytovej výstavby v ČM Skubín na cestu II/578 v trase Podlavická cesta – Tajov – Kordíky. V tomto priestore počítal ÚPN-A Banská Bystrica s rozvojom funkcie bývania, avšak Zmeny a doplnky k ÚPN-A, ktoré schválila obec Tajov, počítajú s plochami pre bytovú výstavbu východnejšie od navrhovaného cestného napojenia.

K stretu záujmov nedochádza, výhľadovú trasu spomínanej miestnej komunikácie však bude potrebné v priebehu návrhového obdobia zladiť s navrhovaným územným rozvojom obce Tajov.

Banská Bystrica – Nemce

V súvislosti s navrhovanou výstavbou OS Borovicový háj a Kratiny v ČM Rudlová počíta ÚPN mesta s vybudovaním novej komunikácie funkčnej triedy C2 východne od Tatranskej ul. vyúsťujúcej na súčasnú spojnicu Tatranskej ulice s cestou na Šachtičku, pričom táto komunikácia v krátkom úseku tanguje územie obce Nemce.

ÚPN mesta rovnako počíta na rozhraní OS Borovicový háj a Kratiny s vybudovaním novej komunikácie funkčnej triedy C3 od Tatranskej ulice až do obce Nemce s napojením na cestu III/066034 (pričom sa väčšia časť tejto komunikácie nachádza na území obce Nemce).

Trasy oboch komunikácií je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Nemce.

Banská Bystrica – Kynceľová

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica sú na území obce Kynceľová uvažované viaceré cestné komunikácie potrebné na kompletizáciu dopravného systému mesta. Ide o tieto cestné komunikácie:

- výhľadová miestna komunikácia funkčnej triedy B2 spájajúca severný obchvat rýchlostnej cesty R1 s cestou III/066034 (Nemčianska radiála) – dĺžka na území Kynceľovej cca 1.600 m,
- výhľadová miestna komunikácia funkčnej triedy C2 napájajúca OS Borovicový háj, Kratiny a Dolinky na zbernú komunikáciu (Kynceľovská cesta – Ďumbierska ul.) – dĺžka na území Kynceľovej cca 225 m,
- výhľadová miestna komunikácia funkčnej triedy C3 prepájajúca OS Bánoš s výhľadovou miestnou komunikáciou funkčnej triedy B2 (severný obchvat rýchlostnej cesty R1 – Kynceľová – Nemce/Selce).

Trasy uvedených komunikácií je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Kynceľová.

Banská Bystrica – Selce

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica je na území obce Selce navrhované vedenie kratšieho úseku trasy výhľadovej miestnej komunikácie funkčnej triedy B2 spájajúcej severný obchvat cesty I/66 s cestou III/066033 (Selčianska radiála) – dĺžka na území Seliec cca 230 m.

Trasu komunikácie je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Selce.

Banská Bystrica – Slovenská Ľupča

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica sú v juhozápadnej časti územia obce Slovenská Ľupča uvažované viaceré kapacitné cestné komunikácie potrebné na kompletizáciu dopravného systému mesta a regiónu. Ide o tieto cestné komunikácie:

- cesta R1 v úseku Banská Bystrica – Slovenská Ľupča, v podstate v trase súčasnej cesty I/66,
- nová trasa cesty I/66 z ČM Šalková s mimoúrovňovým napojením na R1 a s pokračovaním miestnou komunikáciou v Slovenskej Ľupči,
- výhľadová trasa obchvatového systému mesta z ČM Šalková s mimoúrovňovým napojením na navrhovanú trasu.

Trasy komunikácií je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN-O Slovenská Ľupča.

Banská Bystrica – Môlča

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica prebieha severnou časťou územia obce Môlča výhľadová trasa obchvatového systému mesta v smere na Slovenskú Ľupču a Ružomberok. Na území obce Môlča je trasa väčšinou vedená v tuneli, jedine v krátkom, cca 300 m úseku je vedená povrchovo na moste ponad cestu III/66036 spájajúcu ČM Šalková s Môlčou.

Trasu komunikácie je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s ÚPN SÚ z r. 1990, resp. s novým ÚPN-O Môlča).

Banská Bystrica – Horná Mičiná

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica prebieha severnou časťou územia obce Horná Mičiná výhľadová trasa obchvatového systému mesta v smere na Slovenskú Ľupču a Ružomberok. Na území obce Horná Mičiná je väčšinou vedená v tuneli, jedine v krátkom, cca 400 m úseku je vedená povrchovo na moste ponad cestu II/591 spájajúcu ČM Centrum s Hornou Mičinou.

Trasu komunikácie je potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s pôvodným ÚPN SÚ Dolná a Horná Mičiná v znení zmien a doplnkov, resp. s novým ÚPN-O Horná Mičiná.

Banská Bystrica – Vlkanová

Podľa dopravného riešenia ÚPN mesta Banská Bystrica prebieha severozápadnou časťou územia obce Vlkanová výhľadová trasa obchvatového systému mesta z križovatky na R1 v smere na Slovenskú Ľupču a Ružomberok. Ide o úsek s dĺžkou cca 1.300 m, z ktorého je väčšia časť vedená v tuneli. Zvyšok je vedený na mostnej konštrukcii ponad Hron a železničnú trať.

V záujme druhého cestného napojenia ČM Iliáš navrhuje ÚPN mesta na území obce Vlkanová výhľadové pokračovanie severo-južnej miestnej komunikácie vo Vlkanovej ďalej severným smerom pozdĺž železničnej trate až na územie ČM Iliáš.

Na hranici území obce Vlkanová a mesta Banská Bystrica uvažuje ÚPN mesta v súlade s vydaným územným rozhodnutím s umiestnením MVE.

Nakoľko obec Vlkanová nový ÚPN-O vypracovaný nemá, k známym stretom záujmov nedochádza. Trasy uvedených komunikácií je však potrebné v priebehu návrhového obdobia po dohode medzi obcami uviesť do súladu s prípadným ÚPN-O Vlkanová.

*

U ostatných susediacich obcí (Harmanec, Riečka, Staré Hory a Špania Dolina) nedochádza k žiadnym rozporom alebo stretom záujmov medzi ich ÚPN-O a ÚPN mesta Banská Bystrica.

Okrem vyššie uvedených nárokov nepočíta ÚPN mesta Banská Bystrica na území obcí záujmového územia s iným rozvojom funkčných plôch, dopravných línií alebo línií technického vybavenia, ktoré by boli vyvolané rozvojom mesta Banská Bystrica.

Na území týchto obcí však počíta s rozvojom prímestského bývania v rámci procesov postupného prerastania územia mesta Banská Bystrica s ich územiami. Ako najvhodnejšie z hľadiska historického vývoja, dopravného napojenia, geomorfológie územia a disponibilných plôch sa pre tento účel javia územia obcí Badín, Horné Pršany, Kynceľová, Nemce, Selce, Sielnica a Riečka, čiastočne aj Malachov, Tajov, Horná a Dolná Mičiná.

Na území obcí záujmového územia počíta ÚPN mesta aj so saturáciou nárokov obyvateľov Banskej Bystrice na rekreáciu a oddych (pozri kapitolu B.7.3. Návrh riešenia rekreácie).